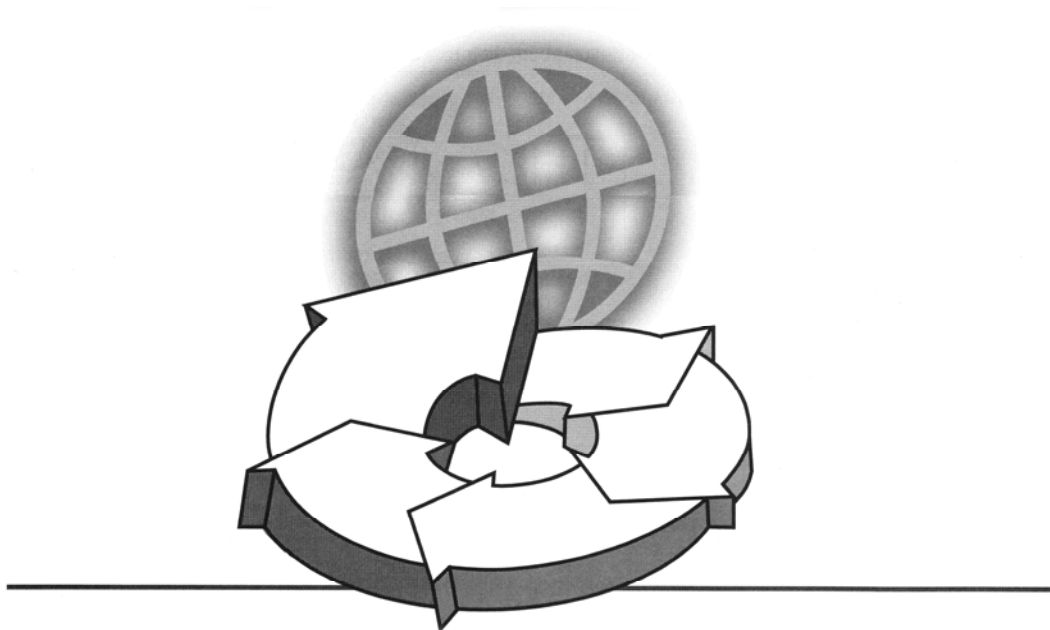

Kurs Omega

Praktický výcvik zakladatelů sborů

Církev

ALIANCE PRO ZAKLÁDÁNÍ SBORŮ

ve spolupráci s

PETER DEYNEKA RUSSIAN MINISTRIES

**Kurs Omega:
Praktický výcvik zakladatelů sborů**

Vydala
The Bible League, 16801 Van Dam Road, South Holland, IL 60473 USA
Tel: (800) 334-7017 E-mail: info@BibleLeague.org www.bibleleague.org

Copyright ©1999 *The Alliance for Saturation Church Planting*
Tyto materiály byly připraveny ve spolupráci s Peter Deyneka Russian Ministries, Projekt 250.

Reprodukce a distribuce těchto materiálů či jejich částí v jakékoliv formě je **povolena a vítána** za podmínky, že:
(1) v citaci či kopii bude uvedeno autorství, (2) budou vyznačeny případné změny či úpravy, (3) tato publikace nebude prodávána za cenu vyšší než náklady na její reprodukci a (4) nebude pořízeno více než 1000 kopií.

Pokud byste měli zájem vystavit tyto materiály na Internetu či je chtěli použít jiným než výše uvedeným způsobem, obraťte se prosím na

The Alliance for Saturation Church Planting, H-1111 Budapest, Budafoki út 34/B III/2, MAĎARSKO,
Tel: +(36-1) 466-5978 and 385-8199 Fax: +(36-1) 365-6406 E-mail: SCPAlliance@compuserve.com.

Překlady či úpravy vhodné pro vaši kulturu či prostředí jsou také vítány. Opět prosím kontaktujte *Alianci*, abychoh mohli povzbudit a informovat i další lidi, kteří by mohli mít zájem o váš překlad nebo oblast práce.

Pokud se chcete dozvědět více o službě jednotlivých zúčastněných organizací, kontaktujte prosím:

P.O. Box 843
Monument, CO, USA 80132-0843
Bezplatná linka: (800) 649-2440
E-mail: Contact_USA@AllianceSCP.org
www.AllianceSCP.org

Kancelář pro Evropu: e-mail: SCPAlliance@compuserve.com

Peter Deyneka
Russian Ministries

Project 250
P.O. Box 496, 1415 Hill Avenue
Wheaton, IL, USA 60189
Tel: (630) 462-1739 Fax: (630) 690-2976
E-mail: RMUSA@ASR.ru
www.russian-ministries.org

Všechny biblické citace jsou z českého ekumenického překladu Bible, Copyright © 1985, Československá biblická společnost. Další použité překlady jsou Bible svatá, podle posledního vydání kralického z roku 1613 (KR), a Nová smlouva, Copyright © 1994, Křesťanská misijní společnost (NS),

Poděkování

Chceme vyjádřit srdečné poděkování a vděčné uznání všem, kteří přispěli k přípravě těchto výcvikových příruček. Následující lidé zásadním způsobem přispěli k sepsání a úpravám těchto materiálů. Pane, zbuduj si svou církev... až na sám konec země!

Jay Weaver, hlavní redaktor, *World Team*

Richard Beckham	<i>Greater Europe Mission</i>
David & Lisa Bromlow	<i>Christ For Russia</i>
Ron Brunson	<i>World Witness and United World Mission</i>
Don Crane	<i>Greater Europe Mission</i>
Bea Crane	<i>Greater Europe Mission</i>
Hunter Dockery	<i>World Harvest Mission</i>
Mike Elwood	<i>Greater Europe Mission</i>
Jeff Geske	<i>United World Mission</i>
Dave Henderson	<i>CB International</i> — <i>Project 250, Peter Deyneka Russian Ministries</i>
Bob Mackey	<i>United World Mission</i>
Bob Martin	<i>United World Mission</i>
Paul Michaels	<i>Grace Brethren Intl. Mission</i>
Norie Roeder	<i>United World Mission</i>
Ki Sanders	<i>World Team</i>
Larry Sallee	<i>UFM International</i> — <i>Project 250, Peter Deyneka Russian Ministries</i>
Eric Villanueva	<i>United World Mission</i>
David Westrum	<i>Interlink Ministries</i> — <i>Project 250, Peter Deyneka Russian Ministries</i>

ZVLÁŠTNÍ PODĚKOVÁNÍ ZA ADMINISTRATIVNÍ A TECHNICKOU PODPORU

Edith Bond	<i>The Alliance Regional Resource Team</i>
David Gál	<i>The Alliance Regional Resource Team</i>
Nell Harden	<i>Profesor angličtiny v důchodu</i>

O ALIANCI

Tento kurs byl připraven *Aliancí pro zakládání sborů* (*The Alliance for Saturation Church Planting*) ve spolupráci s Projektem 250 organizace Peter Deyneka Russian Ministries. *Aliance* je společenstvím církví a misijních organizací, které usilují o mobilizaci věřících k tomu, aby naplnili všechny země střední a východní Evropy a bývalého Sovětského svazu evangelikálními sbory. Saturační zakládání sborů je strategie, která se snaží založit sbory v každém městě, vesnici a čtvrti, aby ti, kdo přijmou Krista, měli společenství, ve kterém budou moci růst a být vybaveni ke službě. *Aliance* je postavena na myšlence, že spojení sil zvyšuje efektivitu, odstraňuje duplicitu a demonstruje jednotu Kristova těla.

ČEMU VĚŘÍME:

- Božím hlavním nástrojem evangelizace a učednictví je sbor.
- Partnerství církví a misijních organizací má zásadní význam při množení sborů a rozvoji hnutí saturačního zakládání sborů.
- Výcvik vůdců je nezbytně nutný k zakládání sborů a růstu církve.
- Vyznáním víry *Aliance* je Lausanneské krédo.

CO DĚLÁME:

A. Výcvik a osobní vedení zakladatelů sborů

Aliance zajišťuje prakticky orientovaný výcvik ve stylu semináře s praktickými úkoly pro službu, který má za cíl zakládání množících se sborů.

B. Sbírání informací

Přesné informace vedou k dobrým rozhodnutím při snaze zakládat sbory. *Aliance* může pomoci s výcvikem a konzultacemi vašich potřeb při sběru informací v oblasti zakládání a růstu sborů.

C. Modlitební hnutí

Hnutí zakládání sborů začíná vizí, kterou je třeba najít a upřesnit skrze hledání Božího srdce na modlitbách. *Aliance* vám může pomoci lépe pochopit úlohu modlitebních hnutí v rámci úkolu zakládání sborů, a poradit s tím, jak budovat modlitební hnutí ve vašem okolí.

D. Sdílení vize

Jaká je Boží vůle pro vaši zemi? Bůh chce všude zakládat sbory! *Aliance* může pomoci skrze semináře o principech saturačního zakládání sborů tuto vizi rozšířit i ve vašem okolí.

DALŠÍ INFORMACE:

The Alliance for Saturation Church Planting
Regional Resource Team
H-1111 Budapest
Budafoki út 34/B III/2, MAĎARSKO
Tel: +(36-1) 466-5978 or 385-8199
Fax: + (36-1) 365-6406
E-mail: SCPAlliance@compuserve.com

Obsah Církev

Lekce 1: Biblické základy církve	1
Lekce 2: Účel církve.....	9
Příloha 2A: Rozbor Velkého poslání	17
Lekce 3: Forma a funkce.....	19
Příloha 3A: Forma a funkce v praxi.....	27
Lekce 4: Definice sboru	29
Lekce 5: Podstata církve	35
Lekce 6: Funkce shromážděné církve	41
Příloha 6A: Křest v Novém zákoně.....	49
Lekce 7: Vytvoření prohlášení o záměru sboru.....	51
Lekce 8: Filosofie služby zakládání sborů	55
Příloha 8A: Tvorba filosofie služby zakládání sborů	63
Lekce 9,10: Církev a duchovní dary.....	67
Lekce 11: Sociální dynamika církve.....	75
Lekce 12: Dynamika vznikajícího sboru.....	83
Lekce 13: Znaký rostoucích sborů	89
Lekce 14: Správa a funkce v církvi	97
Lekce 15: Sborová kázeň.....	103
Lekce 16: Společné uctívání ve sboru.....	107
Lekce 17: Jak vést společná shromáždění.....	113
Lekce 18: Místní sbor a širší Kristovo tělo	121
Lekce 19: Historický vliv církve v ____	127

Biblické základy církve

CÍRKEV V BOŽÍM PLÁNU VĚKŮ

☞ CÍL LEKCE

Účelem této lekce je ukázat, jaký vztah mají biblické základy pro církev k Božímu království a jeho plánu spasení.

☞ OSNOVA LEKCE

- Církev byla v Božím plánu od samého počátku.
- Narodil od úkolu Izraele je úkolem církve *jít* a být solí a světlem mezi národy.
- Církev je Boží nástroj šíření evangelia všem národům.

☞ ŽÁDOUCÍ VÝSLEDKY

Po zvládnutí obsahu této lekce by každý účastník měl:

- Chápat místo církve ve světle Božího království a plánu vykoupení a zvažovat základní pojetí týkající se církve.
- Být vděčný Bohu za jeho svrchovaný plán věků a za svou osobní účast na tomto plánu.
- Uvažovat nad tím, jakou roli má Boží dílo zakládání sborů v širším rámci Božích záměrů.

I. BOŽÍ PLÁN VĚKŮ

A. Věčné Boží království (Ž 10:16; 103:19)

Bible popisuje Boha jako věčného krále, naprosto nezávislého na všem stvoření. Boží království lze vylíčit jako říši, nad kterou Bůh vládne a vykonává svou svrchovanou a královskou pravomoc. Projevem jeho slávy v jeho vládě bylo nejvyšší dobro (Ž 29:10; Da 2:20-21; 4:34-35; 5:21).

B. Kosmická vzpoura

Všechno Boží stvoření bylo dobré, ale v určitém bodu do stvoření vstoupil hřích. Kdy a jak se to stalo se v Bibli jasně neříká, ale zdá se, že určité pasáže na to nepřímo poukazují (Iz 14:3-21; Ez 28:11-17).

Když prorok Izajáš když mluví o babylónském králi, patrně vytváří analogii mezi pýchou babylónského krále a pýchou padlé „jitřní hvězdy“ (Iz 14:3-21). Tato ranní hvězda se snažila být jako Nejvyšší. Mnoho biblických učenců to vidí jako narážku na pád Satana – stvořené andělské bytosti, která chtěla být jako Bůh.

Příbuzný úsek nacházíme v Ezechieli 28:11-17, kde je řeč ke králi Týrskému. Tento popis pravděpodobně přesahuje jeho samotného a týká se i strážného cheruba, který byl na Božího hoře a byl bezúhonný ve všech svých cestách. Pro svou pýchu byl svržen.

C. Pozemská vzpoura

Když Bůh stvořil zemi, svěřil člověku (muži a ženě) pravomoc nad ní vládnout (Gn 1:26). Člověk stvořený k Božímu obrazu tak, aby měl s Bohem společenství, měl svobodnou vůli (Gn 1:28; 2:7). Protože opravdové společenství zahrnuje mravní volbu, muž a žena byli vyzkoušeni zákazem jíst určité plody v zahradě. Pokoušení Satanem k tomu, aby byli jako Bůh, vybrali si úmyslnou neposlušnost namísto poslušnosti. Tímto záměrným činem člověk vyhlásil svou nezávislost a odpor vůči Boží vůli. Pád člověka měl tyto důsledky:

- Bylo přerušeno společenství s Bohem.

- Zkazil se Boží obraz v muži a ženě.
- Člověk začal zakoušet fyzickou a duchovní smrt.
- Žena začala prožívat utrpení při porodu.
- Člověk začal zakoušet bolestnou dřinu.
- Země (příroda) bylo prokleta (Ř 8:22).
- Pokazilo se společenství mezi mužem a ženou.
- Vlady nad zemí se zmocnil Satan, který se stal „bohem tohoto světa“ (teologická dedukce).

D. Boží plán vykoupění

Už od okamžiku pádu člověka Bůh začal zasahovat do dějin s cílem obnovit vztah mezi sebou a člověkem. Vybral si člověka (Abrahama), který zplodil národ (Izrael), ve kterém se narodil Mesiáš (Ježíš), aby porazil satana a obnovil původní vztah člověka s Bohem. Boží konečný plán vykoupění zahrnuje:

- Vykoupění člověka a jeho obnovení k obrazu Krista (2Kor 3:18).
- Obnovení společenství mezi Bohem a člověkem a mezi lidmi navzájem (1J 1:3-7).
- Obnova Boží vlády nad zemí (Zj 11:15) a lidské vlády spolu s ním (Zj 22:5).
- Stvoření nové země (Zj 21:1).

Bůh vyhlásil své řešení problému hříchu soudem nad hadem v Genesis 3:15. Boží řešení lidského hříchu je spasení, které vydobyl Ježíš Kristus (Kol 1:20; 2:9). V Ježíši Kristu Bůh smířil lidi se sebou a obnovil jejich vztah s ním (Ef 1:9-10). Tato služba smíření byla dána církvi. Ustanovení církve je vlastně posledním krokem, který zatím Bůh udělal ve svém plánu spasení (2Kor 5:19).

II. VZNIK CÍRKVE

A. Podklad pro církev: Izrael

Ve Starém zákoně není církev zmiňována. Pavel ji nazývá „tajemstvím“ (něčím, co bylo dříve zahaleno — viz Ef 3:9-10; Ř 16:25-26; Kol 1:25-26). Okolo vztahu mezi církví a Izraelem se točí mnoho diskusí. Někteří zdůrazňují jejich podobnost a vidí je jako jeden Boží lid v různých dobách. V tomto smyslu je Izrael „duchovní“ lid a církev je nový Izrael. Jiní vidí Izrael a církev jako odlišné fáze v Božím království a spasitelném plánu s tím, že obojí je Boží lid. Přesto přese všechno je důležité chápat rozdíl mezi Izraelem a církví, protože se tento rozdíl dotýká strategie zakládání sborů a evangelizace.

1. *Izraelský národ*

V Genesis 12:1-3 Bůh zaslíbil Abrahamovi, že z něj vzejde velký národ a že skrze něho budou požehnány všechny národy země. Zaslíbený národ byl Izrael. Jeden z izraelských králů, David, dostal od Boha slib, že jeho království bude trvat navěky (2Sam 7:8-16). Nový zákon vyhlásil, že Ježíš je „syn Davidův“ a že skrze něj budou naplněna všechna zaslíbení.

Jeden z úkolů Izraele bylo zplodit Mesiáše (krále). Pavel to shrnuje takto: „[Izraelcům] patří synovství i sláva i smlouvy s Bohem, jim je svěřen zákon i bohoslužba i zaslíbení, jejich jsou praotcové, z nich rodem pochází Kristus. Bůh, který je nade všemi, buď pochválen na věky, amen.“ (Ř 9:4-5).

2. *Církev*

Časové období mezi Kristovým prvním a druhým příchodem bývá nazýváno „věk církve“ neboli čas, kdy Bůh pracuje na rozšíření svého království a plánu spasení skrze církev. Církev není plán B, který musel Bůh zvolit poté, co Izrael „selhal“ při naplňování plánu A, nebo něco, co Boha dodatečně napadlo ještě po stvoření. Existenci církve *připravil* na věčnosti a zajistil jí vše potřebné smrtí a vzkříšením svého syna, Ježíše (Ef 1:19-23). Kristus *připravoval* vznik a rozvoj církve svým vyučováním a

pokynům učedníkům ohledně jejich úkolu (J 16:5-15; Mt 28:18-20). *Stvořil* ji v den letnic (Sk 2:1-13) a *zmocnil* ji svým Duchem, který s ní zůstane navěky (Sk 1:8).

Církev je Božím vyvoleným nástrojem k nesení dobré zprávy evangelia až na sám konec země: „*Bůh chce, aby nebeským vládám a mocnostem bylo nyní skrze církev dáno poznat jeho mnohotvarou moudrost, podle odvěkého určení, které naplnil v Kristu Ježíši, našem Pánu.*“ (Ef 3:10-11). Církev je Božím plánem zasažení světa i dnes, aby ukázala to, jak Bůh přemáhá satana a zaštitila ty, kdo se stanou součástí Božího lidu.

3. Srovnání izraelského národa a církve (obrázek 1.1)

Izraelský národ	Církev
<p>Orientace národa byla <i>dostředivá</i>. Boží plán vystavěl Izrael jako světlo národům, ke kterému <i>přijdou</i>, aby viděli a slyšeli o Boží slávě. Účast na Boží slávě byla podmíněna tím, že člověk přišel k vyvolenému národu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Růst skrze přičítání (narození, přemožení jiných, lidí hledající Boha) • Centralizovaný plán „když přijdou do tohoto domu“ • Boží sláva dočasně přebývá v Jeruzalémě (1Par 28; 2Par 6-7) 	<p>Orientace církve je <i>odstředivá</i>. Boží plán předkládá církev jako světlo národům. Lid církve musí jít a být solí a světlem mezi národy (Mt 5:13-14; 28:18-20).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Růst skrze násobení (obrácení, zakládání sborů) • Decentralizovaný plán „...do celého světa“ • Boží sláva uvolněná a zmocněná věčným Duchem svatým (Sk 1-2) přebývá v srdcích lidí (2Kor 3)
 <p>Růst skrze přitahování (dostředivý)</p>	 <p>Růst skrze expanzi (odstředivý)</p>

Obrázek 1.1 Růst církve a růst Izraele

B. Předpověď vzniku církve

Ježíš předpovídá založení církve v Mt 16:18-19. Následuje přehled tohoto oddílu s aplikací pro zakládání sborů.

1. Církev je postavena na skále: „na této skále“

Význam slova „skála“ v tomto oddílu je tématem mnoha diskusí. Spory se týkají výkladu řeckého slova s významem „skála“ — *petra*,¹ z něhož pochází jméno Petr.

Petra = „velká skála, skalní podklad“ (Mt 7:24-25; 27:60; Mk 15:46)

*Petros*² (Petr) = „uvolněný kámen, kterým je lehké pohnout“

Hlavní výklady slova „skála“:

- Mesiáš Ježíš — slovo *Petra* označuje Krista i jinde (1Kor 10:4; Ř 9:33; 1P 2:8)
- Petrovo vyznání víry v Krista
- Petr sám

¹ πετρα

² Πετρος

Většina evangelikálních teologů v historii interpretovala skálu jako vyznání víry, které Petr před Ježíšem učinil. V každém případě metafora skály zdůrazňuje význam pevného základu, což je pro zakladatele sborů důležitý poznatek.

2. *Církev patří Kristu: “zbuduj svou církev”*

Církev patří Ježíši. Stvořil ji a je jejím vlastníkem. Vydal sám sebe smrti na kříži proto, aby mohla být zrozena církev (Ef 5:25; J 12:24). Koupil církev svou vlastní krví (Sk 20:28). Povolává svou církev do světa, spojuje její členy a posvěcuje ji, aby byla připravená na svůj konečný cíl (Ef 5:26-27). V budoucnu Ježíš oslaví svou církev v přítomnosti Otce a svatých andělů (1Te 4:13-18; Zj 4-6).

Pavel napsal, že mu byla Kristem dána autorita budovat jeho církev, ne ji bořit (2Kor 10:8). Ačkoli by měli vůdcové sborů cítit ten největší význam a účast na své službě, žádný kazatel ani zakladatel sborů není majitelem své služby. Ani kazatel, ani zakladatel sborů není hlavou církve — jen Ježíš.

3. *Ježíš zbuduje svou církev skrze nás: “zbuduj svou církev”*

Budování církve je v současné době jedna z hlavních Ježíšových aktivit na zemi. Jako stavební kameny si používá znovuzrozené křesťany (1P 2:5). Ježíš umísťuje a staví tyto živé kameny do podoby Božího chrámu (1Kor 3:9), přibytku Boha a Ducha svatého (Ef 2:21-22). Ježíš používá obdarované vůdce k tomu, aby svůj lid vyzbrojil k budování své církve (Ef 4:11-12; 1Kor 3:12).

4. *Církev bude vítězná: “a brány pekla ji nepřemohou”*

Tato důležitá věta, kterou Ježíš řekl, je nabitá významem a je základem vítězné víry a naděje, které by církev měla mít. Říká nám, že Kristus buduje svou církev jako vojenskou mocnost, která zaútočí na pekelné brány a zvítězí nad silami zla. Ačkoli teď bojujeme, jednoho dne bude církev zcela vítězná (Ř 16:20). Do té doby si máme obléci zbroj, kterou nám dal Ježíš, a spoléhat na jeho sílu vést nás a zvítězit (Ef 6:10-18; 2Kor 2:14). Analogie s vojákem je zvláště vhodná ve spojení se zakladatelem sborů (2Tm 2:3-4; Fp 2:25). Pavel řekl, že bojoval dobrý boj (2Tm 4:7), což bychom měli dělat také.

C. **Zrození církve: Skutky 2**

Ježíšova předpověď se naplnila ve 2. kapitole knihy Skutků, když byla na lidi z mnoha národů vylita moc Ducha svatého, čímž vznikla církev. Zázrak mluvení jazyky o letnicích symbolizoval, že tato nová událost Božího plánu spasení zasáhne celý svět a spojí muže a ženy všech jazyků do jednoho těla — církve. Církev je už od svého vzniku mezinárodní.

III. **ROLE A POVAHA DNEŠNÍ CÍRKVE**

A. **Církev — vyvolený národ projevující se místně i globálně**

Už od pádu člověka bylo konečným Božím záměrem povolání k sobě lidí v tom, čemu dnes říkáme církev (Ef 1:10). Řecké slovo „*ekklesia*“¹ se často používá k pojmenování církve v Novém zákoně. „*Ekklesia*“ znamená *skupina nebo shromáždění svobodných občanů povoláných z domovů nebo zaměstnání k tomu, aby se shromáždili a zabývali se otázkami veřejného zájmu* (Sk 19:39). Koncept „povolání lidu“ má své kořeny ve Starém zákoně (Rt 4:11; Jr 33:7) s tím, že Izrael byl Božím povoláním či vyvoleným národem. V Novém zákoně se *ekklesia* nikdy nepoužívá k označení církevní budovy² nebo denominace (což jsou dva nejobvyklejší významy, které dnes dáváme slovu „církev“), ale vždycky se vztahuje ke skupině lidí.

Většina ze 109 míst, na kterých se slovo *ekklesia* používá v Novém zákoně k označení církve, mluví o skupině věřících na konkrétním místě — o „sboru“ (alespoň 63x). Věřící

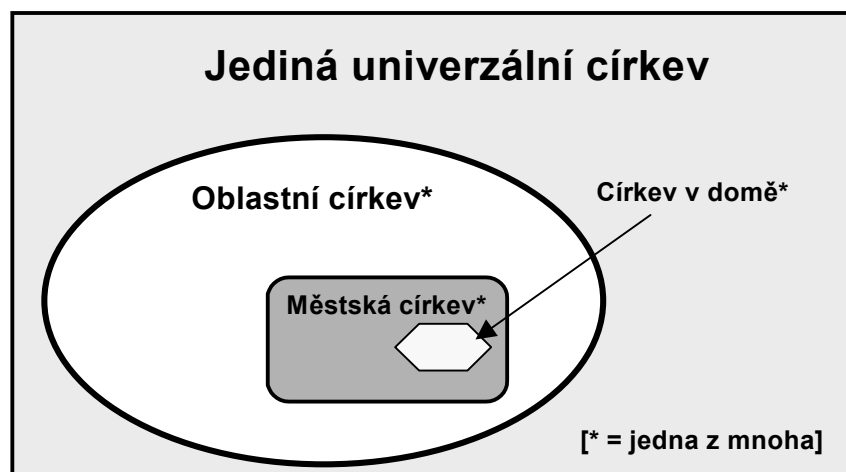
¹ εκκλησια

² pozn. překl.: v angličtině totiž slovo „church“ může označovat jak církev, tak kostel.

jsou zodpovědní za to, aby se shromažďovali v místních „církvích“ (Žd 10:25). Apoštolo­vé zcela pravidelně získali lidi pro Krista a shromáždili je do nových sborů.

Povšimněte si, že sbor může být definován několika způsoby:

- Církev v domě: 1. Korintským 16:19 (církev, která se shromažďuje v domě Akvily a Prisky) či Koloským 4:15 (církev, která se setkává v domě Nymfy)
- Církev ve městě: 1. Tesalonickým 1:1 (církev v Tesalonice), 1. Korintským 1:2 (Boží církev v Korintu) nebo Skutky 13:1 (církev v Antiochii)
- Oblastní církve: Galatským 1:2 (církve v Galácii), Skutky 9:31 (církve v Judsku, Galileji a Samaří) či 1. Korintským 16:19 (církve v provincii Asii)

Obrázek 1.2 Jedna církev a mnoho církví

Celkově může být jen jedna *ekklesia* (1Kor 12:13; Ef 4:4-5). Proto (alespoň 27x) vidíme, že *ekklesia* označuje univerzální církev, která je tělem složeným ze všech věřících v Ježíše Krista, živých i mrtvých, ze všech kmenů, jazyků, národů a ras. Být částí univerzální církve a nebýt zapojen do sboru je koncept, který se v Novém zákoně nenachází. Univerzální církev je naopak vidět díky jednotlivým sborům všude po světě.

Jako „povolaný lid“ není církev jen skupinou lidí sjednocených náboženskou vírou. Je to Boží výtvar v Duchu svatém.

B. Církev je Kristovo tělo

Církev je jako Kristovo tělo popisována na několika místech Písma (Ř 12:4-5; 1Kor 12:12-31; Ef 1:22-23; 4:4-16). Když Kristus dnes jedná ve světě, dělá to skrze své tělo, církve — nás! (Ef 1:22-23; 3:10-11). Povšimněte si následujících důsledků této metafory:

1. Tělo je vzájemně provázané, jedna část je závislá na druhé

Jako Kristovo tělo má církve mnoho částí, které spolupracují velmi složitým a provázaným způsobem. Jednotlivé části dělají různé věci, ale mají stejný konečný cíl, podobně jako různé části lidského těla (Ř 12:3-8; 1Kor 12:12-31). K tomu, aby církve správně vykonávala to, po čem Bůh touží, potřebuje, aby všechny části fungovaly tak, jak mají.

2. Tělo má jedinou hlavu

Hlavou církve je Kristus (Kol 1:18). Církev, stejně jako tělo, nemůže mít více než jednu hlavu. Žádný kazatel ani zakladatel sborů není hlavou sboru, kterému slouží. Všechny části těla včetně vůdců jsou podřízeni vedení hlavy — Krista. Tělo jinak nemůže fungovat.

C. Církev je hlavním Božím nástrojem pro šíření evangelia

Církev je nástrojem, který Bůh vyvolil k tomu, aby nesl dobrou zprávu evangelia až na sám konec země. Před tím, co se stalo na kříži, byly *národy* oddělené od naděje na spásu (Ef

2:11-13). Po Kristově smrti a vzkříšení je církev zodpovědná za nesení evangelia *národům* (Mt 28:19-20). Z Nového zákona je jasné, že prvotní církev brala tuto zodpovědnost velmi vážně, protože není možné oddělit od sebe šíření evangelia a expanzi církve popsané v knize Skutků. Posláním církve bylo zanechat evangelium z Jeruzaléma do Judska a Samaří a až na sám konec země. Dnes bohužel mluvíme o církvích a misijních organizacích, jako by to byly dvě oddělené věci. V Novém zákoně byla misijní organizací církev.

Evangelizační strategie, které nejsou spojené s církví, jsou už od samého začátku zavádějící. Tak například péče o nově obrácené lidi a dlouhodobý růst jsou často problematické v situaci, kdy jsou lidé osloveni evangeliem ze strany necírkevní organizace. Bůh ustavil církev, skrze kterou mají být všude na zemi činění učedníci. Písmo říká: „*Bůh chce, aby nebeským vládám a mocnostem bylo nyní skrze církev dáno poznat jeho mnohotvarou moudrost, podle odvěkého určení, které naplnil v Kristu Ježíši, našem Pánu*“ (Ef 3:10-11). Církev má podle Božího plánu zasáhnout dnešní svět, ukázat, jak Bůh vítězí nad satanem, a zahrnout v sobě všechny, kteří jsou součástí „Božího lidu“.

ZÁVĚR

V Ježíši Kristu Bůh usmíruje lidi se sebou samým a obnovuje jejich vztah k sobě (Ef 1:9-10). Bůh dal tuto službu smíření své církvi (2Kor 5:18-20). Církev je tedy Boží plán, jak dnes zasáhnout světu, ukázat, jak vítězí nad satanem, a shromáždit všechny, kteří jsou součástí Božího lidu.

Ustanovení církve s tímto cílem je poslední zatím provedený krok Božího plánu spasení. Zapojení do procesu zakládání a posilování církve není žádný malý úkol. Je to zásadně důležitá činnost určená každému věřícímu člověku a přináší výsledky, které přetrvávají navěky. Nikdy nepodceňujte svou roli týkající se zakládání nebo vedení sboru.

OTÁZKY K ZAMYŠLENÍ, OPAKOVÁNÍ A APLIKACI

1. Co vyplývá z toho, že církev funguje odstředivým způsobem?
2. Jak ovlivňuje starozákonní (dostředivé) chápání církve její život a aktivitu? Kdy je vhodné takto chápat církev? Proč?
3. Na čem je založena vaše služba ve sboru? Co se stane, když není základem práce na novém sboru Kristus?
4. Církev existuje pro svět (Ef 3:1-10). Co z toho vyplývá?
5. Kristus je hlavou církve. Jaké praktické důsledky to přináší? (Ef 1:23; Kol 1:18). Jak Krista v praktickém životě činíme svým Pánem?
6. Může být věřící součástí univerzální církve, aniž by byl částí místní církve (sboru)?
7. Co pro církev znamená být „domorodá“?

8. Prostudujte některé metafory, které jsou použity pro popis církve (Ef 2:15.19.21; 1P 2:9-10). Která z nich je vám osobně nejbližší?

AKČNÍ PLÁN

1. Jak Bůh jedná ve vaší zemi, aby naplnil svá zaslíbení? Co Bůh udělal v průběhu minulého roku, posledních pěti let nebo 50 let, jak to ukazuje na jeho věrnost při plnění slibu, že vybuduje svou církev? Napište alespoň deset postřehů o tom, jak Bůh byl nebo je věrný i ve vaší zemi.

LITERATURA

- Billheimer, P. *Destined for the Throne*. Fort Washington, PA: Christian Literature Crusade, 1975.
- Ellisen, S. *The Biography of a Great Planet*. Wheaton, IL: Tyndale House Publishers, 1978.
- Pate, L. *Starting New Churches*. Irving, TX: International Correspondence Institute, 1984.
- Saucy, R. *The Church in God's Program*. Chicago, IL: Moody Bible Institute, 1972.
- Smith, D. *Notes on The Local Church Paradigm from The Alliance for Saturation Church Planting and United World Mission*, 1994
- Thompson, P. *Planting Reproducing Churches*. Warrington, PA: World Team, 1992.

Účel církve PROČ CÍRKEV EXISTUJE?

☞ CÍL LEKCE

Účelem této lekce je popsat, že církev má být nástrojem hlásání evangelia ve světě.

☞ OSNOVA LEKCE

- Církev má trojí účel — konečný, vnější a vnitřní.
- Církev by měla především být prostředkem mobilizace, ne objektem, který si nechává sloužit.

☞ ŽÁDOUCÍ VÝSLEDKY

Po zvládnutí obsahu této lekce by každý účastník měl:

- Být si vědom biblického účelu církve.
- Uvědomit si, že účel církve jako prostředku zasažení světa vyžaduje zakládání sborů a službu.

☞ PŘÍLOHY

2A Rozbor Velkého poslání

☞ DOPORUČENÍ PRO INSTRUKTORY

Kladte důraz na to, aby byli účastníci výcviku schopni přesně definovat vnitřní a vnější účel církve. Bude dobré, pokud k zapamatování různých paradigmat účelu církve použijete velké vizuální pomůcky. Můžete například na velký kus balicího papíru nakreslit nějaký diagram. Možná bude ve vaší situaci vhodnější tabule nebo meotar.

ÚVOD

„Účel“ se dá popsat jako „konečný stav, ke kterému naše úsilí povede“. Každá organizace má nějaký účel. Firma existuje proto, aby vydělávala peníze prostřednictvím prodeje zboží nebo poskytování služeb. Vláda nějaké země existuje proto, aby chránila své občany a vládla jim.

Velkým vzorem v oblasti záměru je Pán Ježíš. Věděl, proč přišel na zem a kam jde – měl velký záměr. „Pánův Duch je na mně, protože mne pomazal, abych oznámil evangelium chudým; poslal mne vyhlásit zajatcům propuštění a slepým nabytí zraku, propustit zlomené na svobodu, vyhlásit vítaný Pánův rok“ (Lk 4:18-19).

Aby byly sbory v dnešním světě opravdu efektivní, musí mít jasnou představu o účelu své existence. Bez něj by vůdcové sborů a církevní pracovníci mohli plýtvat energií a prostředky na věci, ke kterým nejsou povoláni. Každý zakladatel sborů by měl rozumět biblickému účelu církve a v jeho světle vidět své vlastní dílo zakládání sborů a misie.

Jasně pochopení účelu církve může způsobit, že sbory budou:

- Cílevědomé a očekávající.
- Věrné a přece přizpůsobivé, otevřené změnám a přece pevné v Písmu.
- Milostivé a založené na vztazích, a přitom zdůrazňující Boží lásku a odpuštění.
- Radostné a oslavné (a tohle lidé hledají).
- Živé a dynamické, připravující lidi pro službu v každodenním životě.
- Růst a množit se, přičemž budou zakládat nové sbory.

I. ÚČEL CÍRKVE

Ježíš založil svou církev s představou účelu a cíle. Je to nádherný cíl, ukotvený ve věčnosti a vedoucí ke slavné budoucnosti. Účel církve bychom mohli shrnout touto větou: *Církev existuje proto, aby oslavila Boha skrze budování věřících a evangelizaci ztracených.* Na obrázku 2.1 je tento trojí účel církve znázorněn.

KONEČNÝ ÚČEL	VNĚJŠÍ ÚČEL	VNITŘNÍ ÚČEL
Oslavení Boha	Evangelizace ztracených	Budování dělníků
Církev existuje pro Boha	Církev existuje pro svět	Církev existuje pro sebe

Tabulka 2.1 Trojí účel církve

A. Oslavení Boha

Bible vyučuje, že existuje konečný účel, ke kterému směřuje všechno stvoření — Boží sláva. Boží sláva představuje vše, co platí o Bohu: jeho podstatu, vlastnosti, charakter a jednání. Boží sláva je jeho hlavním cílem pro věčnost a je také hlavním účelem lidské existence. Bůh podle svých odvěkých záměrů vede vše k tomuto cíli. Jeho sláva je konečným účelem církve (Ř 15:6.9; Ef 1:5nn; 2Tes 1:12; 1P 4:11).

Bůh je oslaven (zjeven, představen), když ho uctíváme (J 4:23), modlíme se, chválíme ho (Ž 50:23) a žijeme zbožně (J 15:8). „Ať tedy jíte nebo pijete nebo cokoliv činíte, všechno činite ke slávě Boží.“ (1Kor 10:31). To platí pro jednotlivé křesťany i pro celou Boží církev.

- Co pro tebe znamená oslavovat Boha?
- Jak církev Boha oslavuje?
- Jak je Bůh oslaven v našem středu?

B. Evangelizace ztracených

Bible jasně učí, že církev má vnější účel a cíl, který by se měl uskutečnit v tomto věku. Je to účel, jenž klade zaměření a úsilí církve mimo sebe samu. Je to důvod, pro který přišel Ježíš — aby oslovil ztracený a umírající svět (Lk 19:10). Řekl: „Jako mne poslal Otec, i já posílám vás.“ (J 20:21). Tímto vnějším účelem církve je zasažení ztracených — evangelizace a misie.

Snad žádné místo z Písma nevyjadřuje vnější účel církve lépe než text „Velkého poslání“ v Matouši 28:18-20 a Efezským 2 a 3 (viz Příloha 2A, „Rozbor Velkého poslání“)

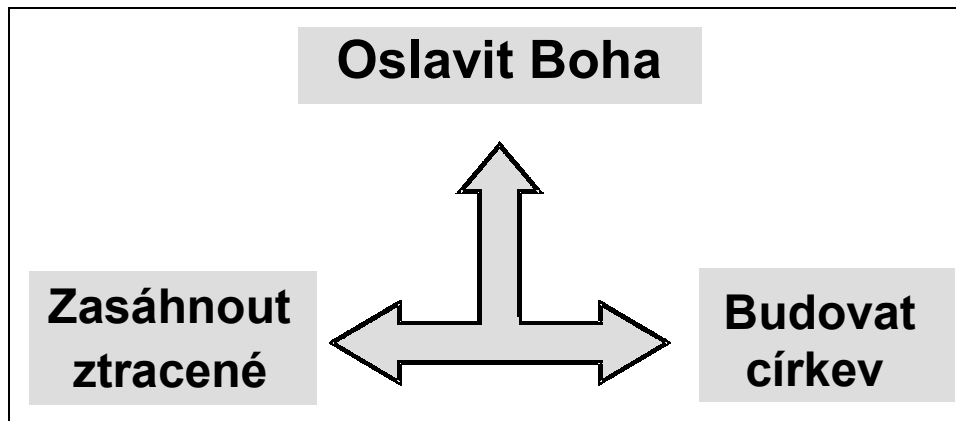
C. Budování dělníků

Bible učí, že církev má také vnitřní účel. Je jím budování či upevňování jejích členů. Převážná část novozákonních epištol byla napsána věřícím k jejich posílení v křesťanském životě a službě tak, aby mohli uskutečnit vnější účel oslovení ztracených a umírajícího světa.

Efezským 4:11-16 nejlépe vysvětluje vnitřní účel církve. Církev existuje proto, aby budovala věřící. Vzdělávání a příprava Božího lidu jako shromážděného společenství (v uctívání, vyučování, obecenství a péči) vede k uskutečnění vnějšího cíle — činění uředníků.

- Vedení je dáno k tomu (v. 11), aby připravovalo svaté k dílu služby (v. 12), nejen proto, aby sloužilo samo. Jaké jsou důsledky této životně důležité pravdy na tvoji práci zakládání sborů? Jak to ovlivní způsob, jakým děláš věci, které děláš?
- Jaké jsou tvé postřehy z tohoto úseku ohledně zakládání sboru? Zapiš si je nyní.

Tyto účely církve se dají jednoduše popsat jako oslavení, budování a evangelizace. Boží lid se schází kvůli uctívání a budování, aby se pak mohl znova rozptýlit a konat dílo evangelizace. Tyto tři účely spolu souvisí. Žádný z nich by neměl existovat bez těch zbývajících. Vnitřní účel (budování) slouží vnějšimu účelu (evangelizace) a oba tyto účely společně slouží k tomu, aby byl oslaven Bůh (uctívání). Když se Ježíšovi učedníci scházejí k plnění vnitřního účelu budování se navzájem (Ef 4:11-16), vzájemné lásky (J 13:34-35) a vykonávání funkcí novozákonní církve (Sk 2:42-43), jsou pak lépe vybaveni k vnějšimu úkolu služby a evangelizace ztraceného světa.

Obrázek 2.1 Trojí účel církve

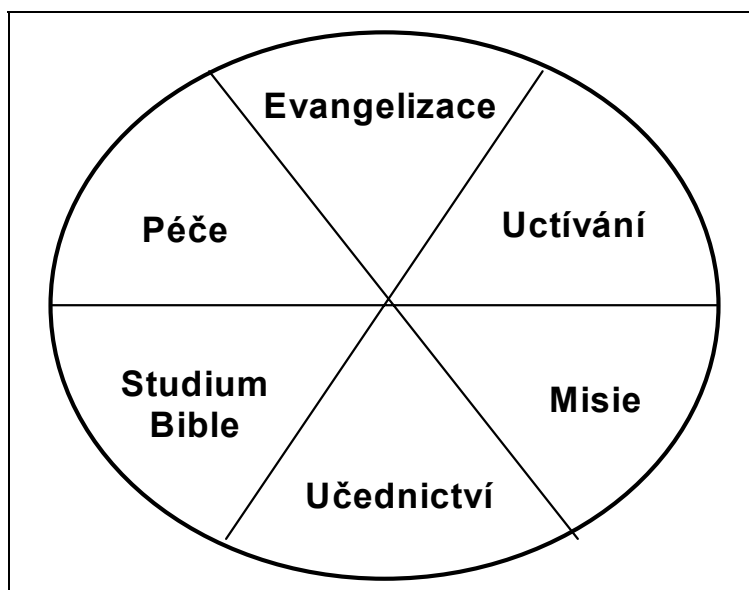
II. PARADIGMATA K POCHOPENÍ ÚČELU CÍRKVE

Paradigma je způsob, jakým na něco pohlížíme. Paradigma nám dává opodstatnění a vysvětlení toho, jaký je nějaký systém, proces nebo objekt, a jaký by být měl. Následující skupiny paradigmat představují dva zásadně odlišné způsoby pohledu na církev ve světle její povahy a účelu.

A. Sbor zaměřený na program ve srovnání se sborem Velkého poslání

1. *Sbor zaměřený na program*

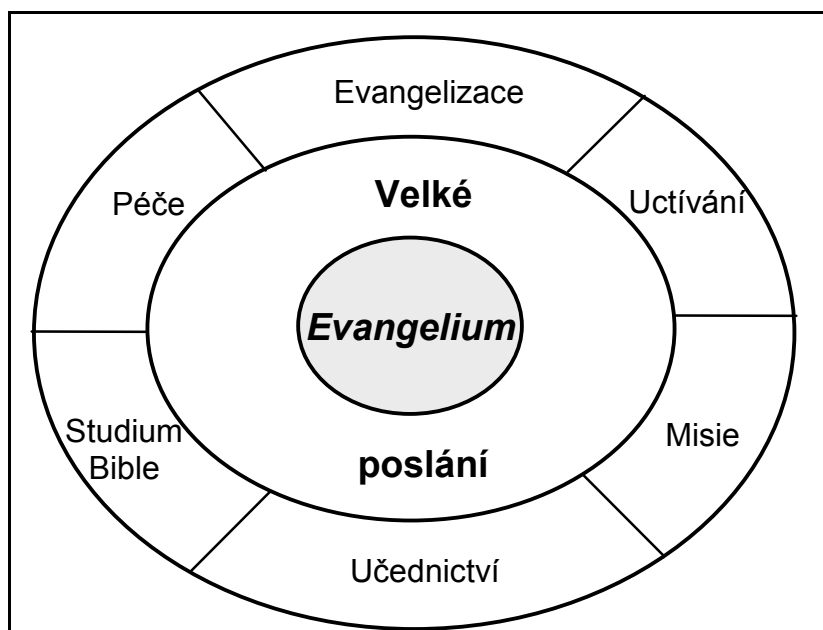
Při vykonávání různých oblastí svého účelu sbory v celé historii zápasily. Neschopnost pojmout všechno, k čemu nás Bůh povolal, může vést k programové orientaci rozdělené na různé části, z nichž každá bojuje o prostředky a lidi (viz obr. 2.2). V tomto pohledu soustředěném na program může sbor svou organizací a strukturou připomínat světskou vzdělávací instituci nebo malou firmu. Po čase se začne více starat o sebe a méně o ztracené, a tak ztratí kontakt se společností, ve které žije, spolu s možností ji oslovit.

Obrázek 2.2 Sbor zaměřený na program

2. Sbor Velkého poslání

Biblický pohled na církev, ukázaný na obrázku 2.3, staví do středu účelu církve Velké poslání, ze kterého vychází všechny její programy a oblasti přípravy věřících. V tomto modelu slouží prvky a programy týkající se společného shromažďování sboru k přípravě věřících k vnějšímu úkolu či záměru — evangelizaci a naplňování Velkého poslání. Stále se pečuje o potřeby věřících, ale děje se tak v náležitě perspektivě a světle Božího povolání k evangelizaci ztracených.

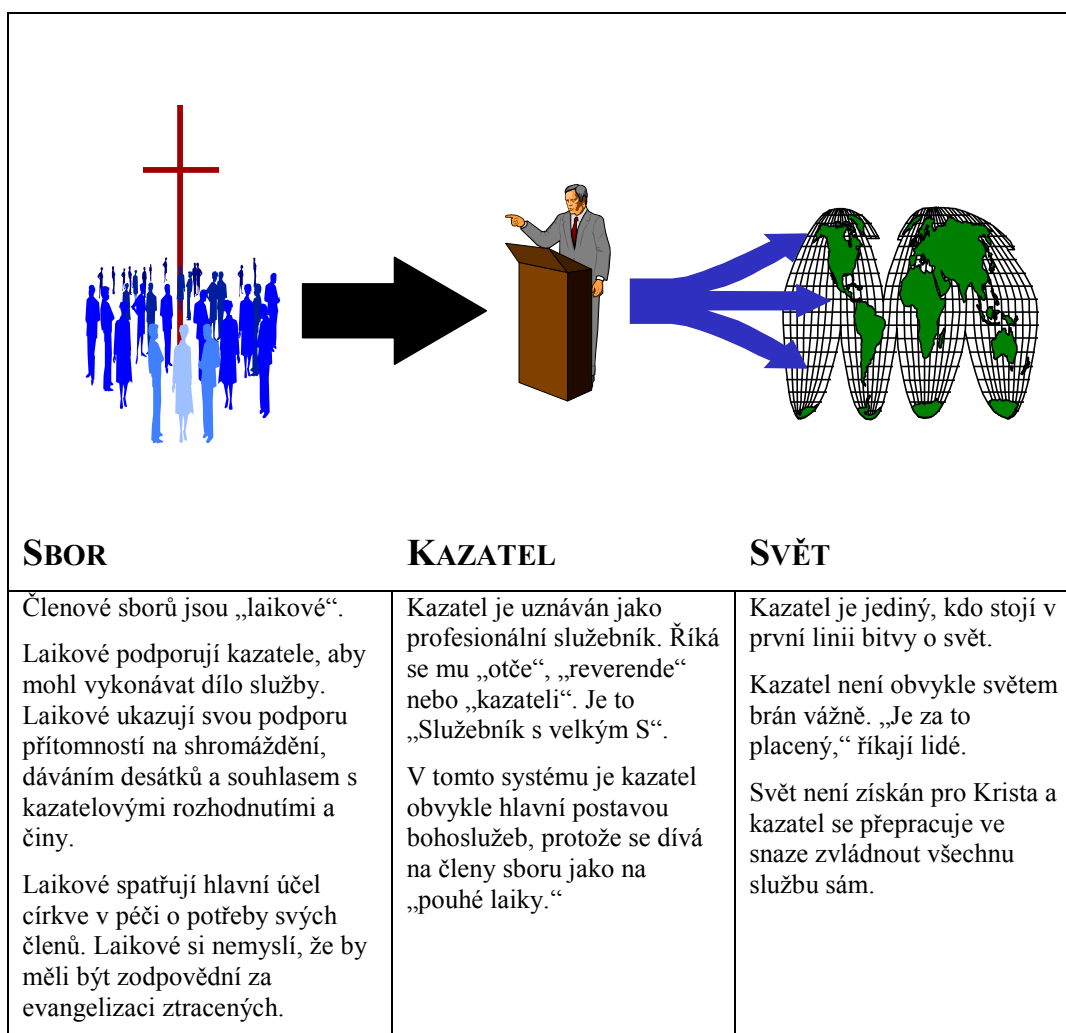
Obrázek 2.3 Sbor Velkého poslání

- Jaké jsou důsledky těchto dvou přístupů na sborové struktury, na mobilizaci členů sboru k „církevní práci“ a na rozvoj vedení?
- Co se stane se sborem, když si uvědomí, že jeho „cílem existence“ je šířit evangelium?

B. Sbor jako objekt služby ve srovnání se sborem jako prostředkem mobilizace

1. Sbor jako objekt služby

Někteří věřící berou sbor jako místo, kde se shromažďují s jinými věřícími a nechávají si sloužit kazatelem (viz obrázek 2.4). To je snad nejobvyklejší paradigma pohledu na církev. Toto paradigma je zčásti pravdivé. Sbor je opravdu místo, kde s věřící shromažďují kvůli společenství i kvůli přijímání duchovní stravy od duchovních vůdců. Opomíjí však správný pohled na vnější účel církve a předpokládá nebiblické rozdělení věřících na kněžstvo a laiky.

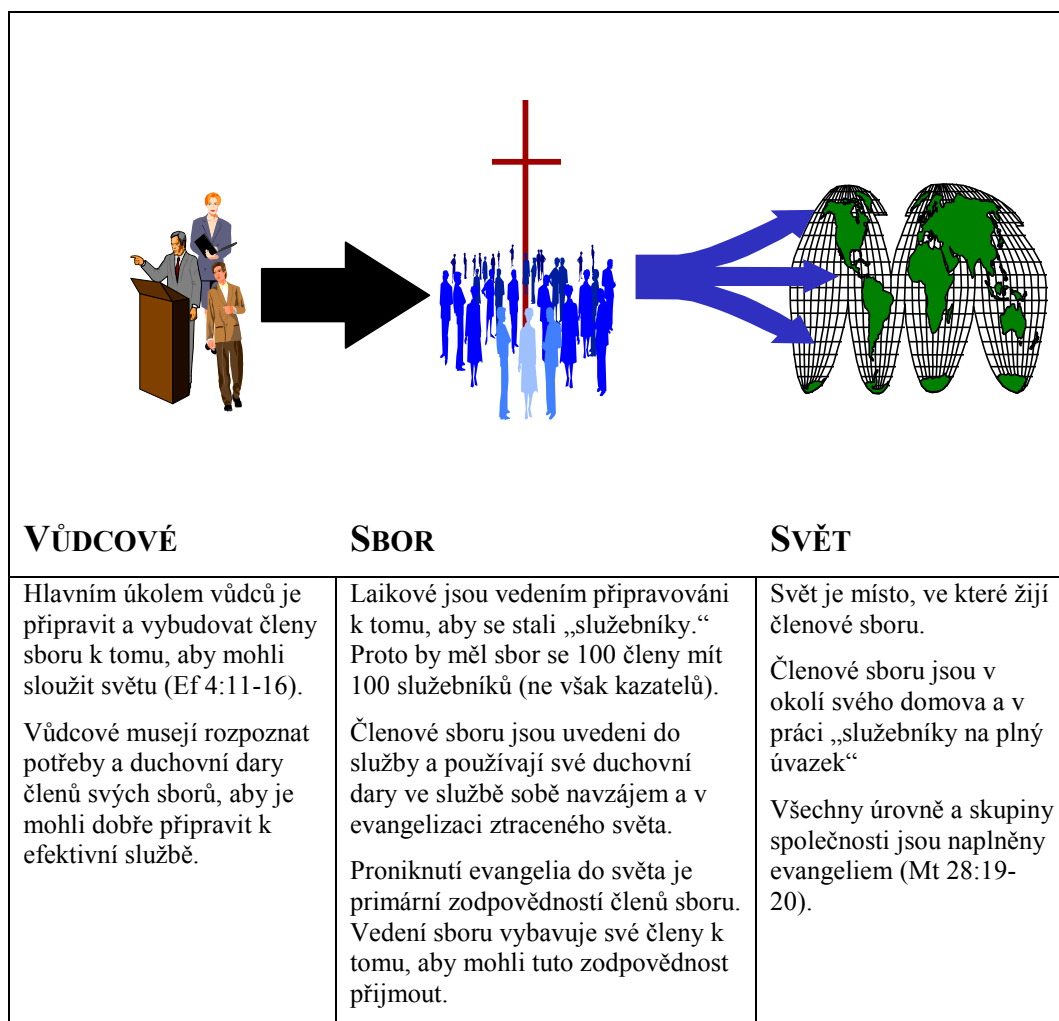

Přejato z: Brock, str. 66,67

Obrázek 2.4 Sbor jako objekt služby

2. Sbor jako prostředek mobilizace

Sbor není objektem služby, ale spíše prostředkem mobilizace, který přináší do světa evangelium. Na obrázku 2.5 je vidět, že úkolem vedení sboru je vybavit (vycvičit a zmocnit) členy sboru ke službě ve světě. Tím církev buduje své údy. Věřící se scházejí, aby společně chválili Boha, rostli ve víře, poznávali Boží slovo, povzbuzovali, modlili se a prakticky pomáhali jeden druhému. Tito členové sboru budou získávat duchovní charakter a dovednosti potřebné ve službě evangelizace ztracených (vnější účel církve). Naplnění Velkého poslání není jen úkolem kazatele nebo několika málo členů sboru, ale funkcí celého Kristova těla (církve).

Přejato z: Brock, str. 66,67

Obrázek 2.5 Sbor jako prostředek mobilizace

ZÁVĚR

Jasně vědomí účelu napomáhá efektivnímu fungování sboru. Bez vědomí účelu mohou vůdcové sborů a církevní pracovníci plýtvat energií a prostředky na věci, ke kterým nejsou povoláni. Každý zakladatel sborů by měl chápat biblický účel církve a v jeho světle vnímat své vlastní dílo zakládání sborů a misie.

OTÁZKY K ZAMYŠLENÍ, OPAKOVÁNÍ A APLIKACI

1. Proč je důležité, aby sbor chápal účel své existence? Co se stane, když sbor nerozumí svému účelu?
2. Jak byste v krátkosti shrnuli účel církve?
3. Proč by měla církev zasahovat ztracené lidi? Kdo je zodpovědný za evangelizaci?
4. Jak souvisí Velké poslání s účelem církve? Které další oddíly Písma nám pomáhají pochopit účel církve?

5. Proč by církve měla být silou, která slouží, a ne pouze polem ke službě?
6. Mají sbory ve vašem okolí jasné vědomí účelu své existence?
7. Jaká je role vedení ve sboru orientovaném na naplnění svého účelu?

AKČNÍ PLÁN

1. Zamyslete se nad účelem existence církve při vyplňování pracovních listů obsažených v příloze 2A „Rozbor Velkého poslání.“

LITERATURA

Brock, Ch. *Indigenous Church Planting. Practical Guide*. Neosho, MO: Church Growth Institute, USA, 1994.

Getz, G. *Sharpening the Focus of the Church*. Wheaton, IL: Victor Books, USA, 1984.

Morris, L. *The High Impact Church*. Houston, TX: Touch Publications, USA, 1993.

Warren, R. *The Purpose Driven Church*. Grand Rapids, MI: Zondervan, USA, 1995.

Výňatky z přednášek o církvi z Projektu 250 a Russian Ministries. Moskva, Rusko: 1994.

Cook, J. *Love, Acceptance and Forgiveness*. Glendale, CA: Gospel Light Publications, USA, 1979.

Rozbor Velkého poslání

Přečtěte si následujících pět pasáží Velkého poslání a zamyslete se nad nimi. Pak odpovězte na otázky ke každé z těchto pasáží.

Matouš 28:18-20

- Jakou útěchu nacházíme v tom, že „veškerá moc na nebi i na zemi“ je svěřena Kristu?
- Když je Ježíš svrchovaným Pánem, o co požádal nás?

Marek 16:15-20

- Jaké je zde varování pro nevěřící?
- Jaké důkazy (znamení) budou provázet věřící?
- Jakým způsobem se Pán zjevil poté, co byl vzat do nebe?

Lukáš 24:45-53

- O čem mají učedníci svědčit? Co mají dosvědčovat?
- Jaký slib jim Kristus dal?

Jan 20:19-23

- Co měl Ježíš na mysli, když řekl „Pokoj vám“?
- Jak to souvisí s jeho prohlášením ve verších 22-23?
- Co to znamená být poslán?

Skutky 1:1-11

- Co je přirozeným výsledkem stavu, kdy v našem životě pracuje Duch svatý?
- Jak daleko dosáhnou výsledky evangelia?

OTÁZKY K ZAMYŠLENÍ, OPAKOVÁNÍ A APLIKACI

1. Které vaše obavy je třeba překonat tím, že si uvědomíte Kristovu svrchovanou moc? Jak můžete nejlépe „činit učedníky“?
2. Jak může být evangelium ve vaší zemi hlásáno „všem národům“?
3. Sloužíte tak, že je s vámi Boží moc? Jak můžete Bohu dovolit, aby jeho moc ve vašem životě rostla k jeho slávě?
4. Jak moc vám záleží na situaci ztracených lidí? Jak to ovlivní způsob vedení nové vznikajícího sboru? Co to změní?

PARALELNÍ PASÁŽE VELKÉHO POSLÁNÍ

	ÚVOD	PŘÍKAZ	ZASLÍBENÍ
MATOUŠ 28:18-20	Je mi dána veškerá moc na nebi i na zemi (18).	Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtěte ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého a učte je, aby zachovávali všechno, co jsem vám přikázal. (19) (20).	A hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání tohoto věku (20).
MAREK 16:15-20	(svědectví o vzkříšení) (9)	Jděte do celého světa a kažte evangelium všemu stvoření (15).	Kdo uvěří a přijme křest, bude spasen; kdo však neuvěří, bude odsouzen (16).
LUKÁŠ 24:45-53	Tak je psáno: Kristus bude trpět a třetího dne vstane z mrtvých; (46)	v jeho jménu se bude zvěstovat pokání na odpuštění hříchů všem národům, počínajíc Jeruzalémem. Vy jste toho svědky (47-48).	Hle, sesílám na vás, co slíbil můj Otec; zůstaňte ve městě, dokud nebudete vyzbrojeni mocí z výsosti (49).
JAN 20:19-23	"Pokoj vám." Když to řekl, ukázal jim ruce a bok. Učedníci se zaradovali, když spatřili Pána (19) (20).	Jako mne poslal Otec, tak já posílám vás (21).	Přijměte Ducha svatého (22).
SKUTKY 1:1-11	Po svém umučení jim také mnoha způsoby prokázal, že žije (3). Není vaše věc znát čas a lhůtu, kterou si Otec ponechal ve své moci; (7)	a budete mi svědky v Jeruzalémě a v celém Judsku, Samařsku a až na sám konec země (8).	vy však budete pokřtěni Duchem svatým (5)... ale dostanete sílu Ducha svatého, který na vás sestoupí (8).

Forma a funkce

BIBLICKÝ A KULTURNÍ POHLED

☞ CÍL LEKCE

Cílem této lekce je vysvětlit důležitý koncept formy a funkce v církvi z biblického a kulturního pohledu.

☞ OSNOVA LEKCE

- Biblická funkce je *to, co musíme dělat* — bylo to dáno Bohem a nemělo by se to měnit.
- Biblická forma je *způsob, jakým provádíme funkci* — je kulturně podmíněný a měl by být podle potřeby přizpůsoben.

☞ ŽÁDOUCÍ VÝSLEDKY

Po zvládnutí obsahu této lekce by každý účastník měl:

- Chápat koncept a otázky „formy a funkce.“
- Uvědomovat si, jak kulturní dynamika a osobní zkušenosti ovlivňují vyjadřování a formy používané ve sborech.
- Být motivován k zavedení takových církevních forem, které jsou založené na biblických funkcích a jsou odpovídající okolní kultuře.

☞ PŘÍLOHY

3A Forma a funkce v praxi: Induktivní studium Skutků 2

Úvod

Pochopení formy a funkce je jedním ze základních kamenů zakládání sborů. Naše zkušenosti do velké míry utvářejí naše chápání, přijímání a budování forem ve sborech. Pokud chceme naplnit poslání, které Bůh církvi svěřil, musíme se odvážit zeptat, proč děláme právě to, co děláme. Tato lekce bude příležitostí k zamyšlení se nad „formami“ služby a stanoví pokyny k zavedení relevantnějších a efektivnějších forem.

I. VYSVĚTLENÍ FORMY A FUNKCE

Ve společnosti platí, že *funkce je aktivita, kterou je třeba vykonat*. Tato aktivita může být cokoli od složitých úkolů jako shánění potravy nebo výchova dětí až po jednoduché věci jako spánek. Tyto všechny aktivity je třeba vykonávat. *Forma je metoda, kterou se rozhodneme danou funkci realizovat*.

Příkladem může být třeba právě shánění potravy. V prehistorických dobách jste mohli lovit nebo se živit zemědělstvím. To jsou dvě velmi rozdílné metody, které však obě plní funkci shánění jídla.

Otázka zní, jak rozhodnout, která forma je pro vás nejlepší. Některé faktory, které pomáhají rozhodnout, jsou vnitřní — například vaše schopnosti nebo preference. Máte dobré oči a nevádí vám samota? Pak budete možná dobrý lovec. Pokud ne, držte se zemědělství. Některé faktory jsou naopak vnější a závisí na vašem okolí — žijete v úrodné oblasti? Pokud ano, nejspíš se vám vyplatí zemědělství. Některé faktory jsou kulturní a záleží na představách, které má okolní společnost. Jsou více ceněni zemědělci, protože ukládají svou sklizeň do společné sýpky, nebo lovci, protože je na ně spolehnouti v případě vypuknutí války? Je zabíjení zvířat vnímáno jako nemorální? Dalším faktorem může být tradice. Co dělali vaši rodiče a prarodiče?

Formy závisí na mnoha faktorech a mohou se časem měnit. Vaše pole přestane plodit, zvěř odtáhne jinam. Časem mohou nové objevy změnit vaši schopnost věnovat se danému povolání nebo si můžete zvolit práci, která dříve nebyla k dispozici, například se stát obchodníkem.

Doprava je dalším příkladem formy a funkce ve společnosti. Doprava je funkce, kterou je možné realizovat mnoha různými formami, jako jsou kola, metro, auta či vozy tažené koňmi. Je třeba položit si tyto otázky:

- Na čem závisí, jaký dopravní prostředek zvolíte? Proč?
- Jaké výhody má daný dopravní prostředek oproti ostatním?
- Napadají vás příklady formy a funkce v prostředí, kde žijete?

II. FORMA A FUNKCE V CÍRKVI

Forma a funkce může být definována velmi všeobecně (jako ve výše uvedených příkladech), nebo se může soustředit na jednu konkrétní oblast. Existují například *biblické formy a funkce* popsané ve Starém i Novém zákoně. Abychom však pochopili význam tohoto konceptu při zakládání sborů, zaměříme se na ještě užší oblast, totiž *formy a funkce církve*.

A. Církevní funkce

Nový zákon obsahuje mnoho příkazů, zákonů, pokynů, předpisů, zákazů a principů, kterými se církve musí řídit. Tyto funkce jsou nadčasové a kulturně nezávislé. Nemění se a jsou povinné pro všechny věřící bez ohledu na rasu, kulturu, věk nebo jazyk.

Příklady: Uctívání, společenství, svátosti, modlitba, evangelizace, učednictví, dávání, vyučování, večere Páně.

B. Církevní formy

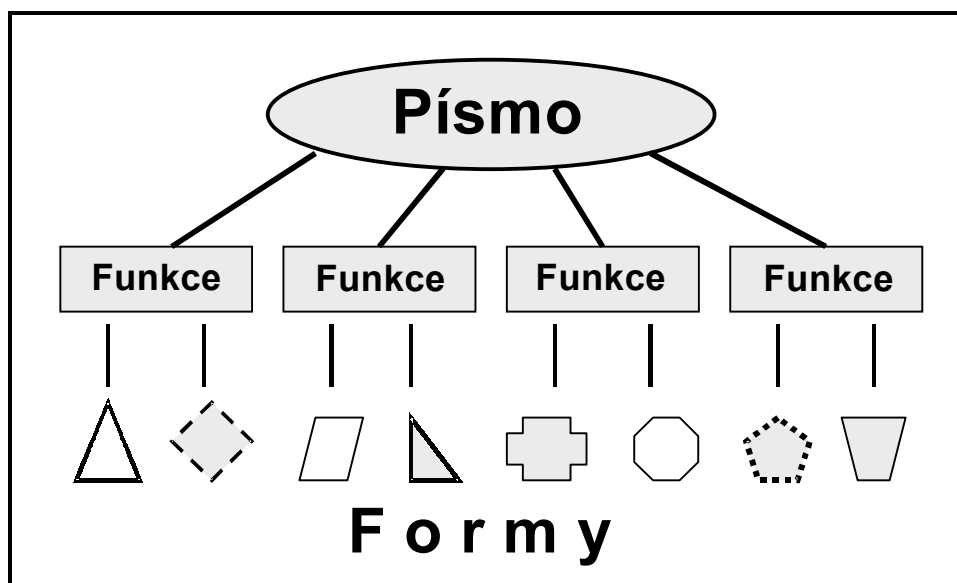
Církevní formy jsou všechny struktury, tradice, metody a procedury, pro které se církve rozhodla, aby vykonávala funkce pro daný věk, kulturu nebo situaci. Tyto formy se mezi různými církvemi a sbory mohou lišit a také se velmi liší — výsledkem je mnoho přijatelných forem každé z církevních funkcí.

Příklady: Sbírká pro svaté v Jeruzalémě, film Ježíš, zdravení u dveří do kostela, placení kazatelé, střední večerní biblická hodina (tj. jednou týdně).

C. Spojitost mezi formami a funkcemi

Život kteréhokoli sboru nemůže být vyňat ze svého kulturně-historického kontextu. Naše „zkušenost“ se sborem není založena jen a pouze na biblickém vyučování. Způsob, jakým „provozujeme“ sbor, je utvářen směsí historických tradic, kulturních (a subkulturních) zvyků a biblických pravd. Když mluvíme o biblických funkcích (jako například uctívání, modlitba, společenství, vyučování, svátosti, evangelizace a služba), je obtížné je popsat bez smíchání s formami, tradicemi, metodami, strukturou a organizací, skrze něž tato forma dostává život a tvar.

Úkolem zakladatele sborů je založit formy především na biblickém základě a pak je uvést do souladu s požadavky místní kultury. Na obrázku 3.1 vidíme, že existuje mnoho funkcí, které Bible předepisuje. Ty se s časem a kulturou nemění. Spodní řada symbolů na obrázku však ukazuje, že každý sbor může k realizaci těchto funkcí ve svých podmínkách použít jiné formy. Formy nemusí být stejné jako v ostatních sborech — musejí jen plnit funkce církve.

Obrázek 3.1 Formy a funkce

III. HODNOCENÍ FOREM A FUNKCÍ VE SBORU

Ve sboru může být obtížné rozeznat formy od funkcí, pokud nejsme ochotni věnovat čas jejich bližší analýze. Na následující tabulce je vlevo napsáno několik funkcí a vpravo je ke každé z nich seznam některých z mnoha forem, kterými mohou být realizovány.

Biblická funkce	Možné formy
Modlit se	Vkleče nebo vestoje
	Tiše nebo nahlas
	Ve skupinkách nebo o samotě
	Před jídlem nebo na konci bohoslužby
	Vyznávání nebo prosby
Vyučovat Boží slovo	Nedělní škola
	Kázání
	Studium Bible v malé skupince
	Rodinná ztišení
Evangelizovat	Evangelizace skrze vztahy
	Velká evangelizační shromáždění
	Výzva během bohoslužby

Tabulka 3.1 Formy a funkce

Mějte na paměti, že seznam forem na pravé straně tabulky není ani zdaleka vyčerpávající — existuje ještě mnoho dalších možností. Je jedna z forem lepší než ty ostatní? Ne. Každá z nich může být za daných okolností a v dané kultuře vhodná nebo nevhodná. Žádná z těchto forem není v Bibli přikázaná jako *jediná správná* metoda. Přikázané jsou jen *funkce*. Formu musíme vybrat podle potřeby.

V následující tabulce jsou vypsány dvě vzorové biblické *funkce*. Zkuste pár minut přemýšlet a doplnit možné *formy* na pravou stranu. Pak srovnajte své nápady s ostatními účastníky výcviku.

Biblická funkce	Možné formy
Dávání	
Uctívání	

Tabulka 3.2 Funkce a jejich formy

V následující tabulce je na pravé straně uveden seznam různých *forem*. Rozhodněte, kterou biblickou *funkci* ta která forma realizuje, a napište ji na levou stranu. Pak porovnejte své odpovědi s ostatními a diskutujte o nich.

Funkce	Forma
	Tábor mládeže
	Sborové modlitební setkání
	Pěvecký sbor
	Podávání nádoby na sbírku
	Kostel nebo sborová budova
	Zvláštní hudba během bohoslužeb
	Dětská nedělní škola
	Pořadí událostí v rámci bohoslužeb
	Čtení poezie ve sboru

Tabulka 3.3 Formy a jejich funkce

IV. PRINCIPY TÝKAJÍCÍ SE FOREM A FUNKCÍ

A. Funkce je důležitější než forma

V Bibli je zdůrazňována funkce. Ježíši záleželo na funkci víc než na formě. Ti, kteří Kristu nejvíce odporovali, byli závislí právě na formách, rituálech a tradicích.

- Přečtěte si Mt 9:14-17. Jak souvisí Ježíšovo vyučování o oblečení a měšcích na víno s formou a funkcí? Co to znamená založit sbor, který je jako „nové měchy“?
- Co k tomuto tématu říkají 1Sam 15:22-23, Oz 6:6, Mt 12:1-8?

Formy nejsou v Bibli obvykle předepsány. Výjimkou je bohoslužba v chrámu, kde je podoba stánku a jeho vybavení podrobně popsána, ale to se týkalo jiného účelu. Tyto věci

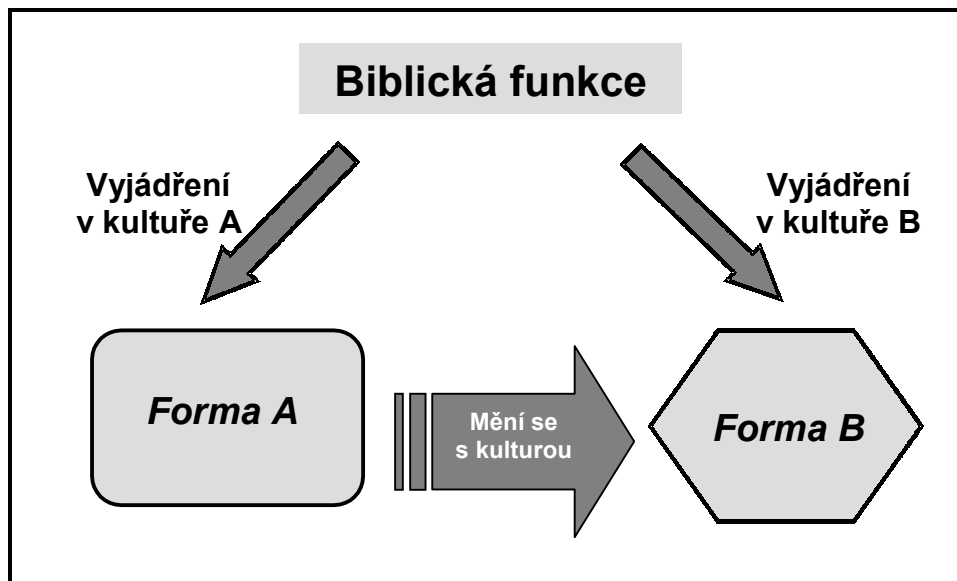
měly naučit lidi něco o Bohu, jeho díle a jeho vlastnostech. Není to forma, která byla přenesena do novozákonní církve, protože my už potřebné poznání máme.

B. Funkce jsou absolutní a nezávislé na kultuře, zatímco formy nejsou absolutní a mění se

Když jsou v Bibli popisovány formy, vidíme, jak se s časem mění. Hod beránka byl připomínkou toho, jak Bůh vysvobodil svůj lid z egyptského zajetí. Ježíš to při své poslední večeři změnil a použil slavnost beránka ke zdůraznění vysvobození, které Bůh přinese jeho smrtí. V prvotní církvi se to opět změnilo a vznikly hody lásky. To však začalo být zneužíváno (1Kor 11:17-34), takže tento zvyk se změnil v podávání kalicha a chleba. Dokonce i to však může mít různé formy. Někteří používají jeden velký pohár a jiní mají malý pohárek pro každého člověka. Někteří používají víno, jiní šťávu z vinné révy. Forma je různá, ale slouží stále stejné funkci.

Formy popsané na různých místech Bible se někde mění nebo zcela vypouštějí. Liší se situací od situace.

- Správcovství (1Kor 16:1-2; 2Kor 8-9)
- Duchovní dary (1Kor 12-14; Ř 12; Ef 4)
- Kázeň členů sboru (Mt 18; 1Kor 5; 2Kor 2)
- Křest (Mt 28; Ř 6; Sk 1)
- Den odpočinku (Ex 20:8; Sk 20:7)
- Správa sboru (1Tm 3; Tt 1; 1P 5)

Obrázek 3.2 Mění se formy

Jak by tento princip ovlivnil způsob, kterým budete vytvářet formy ve svém novém sboru, aby to odpovídalo Písmu?

C. Lidé se často ztotožňují s formami více než s funkcemi

Je to smutné, ale lidé mají tendenci oblíbit si formu a přestat vnímat funkci. Mohou neustále provozovat formy, které v dané kultuře ztratily někdejší život (například průběh uctívání ve shromáždění). Vypráví se starý příběh o novomanželce, která manželovi dělala první steak. Když mu jej dala na talíř, nejlepší kousky na obou koncích byly ukrojené. Zeptal se, proč to udělala. Odpověděla, že její maminka vždycky dělala steaky takhle. Když se manžel zeptal své tchyně, proč odkrajuje konce masa, odpověděla: „Nevím. Máma to tak vždycky dělala.“ Když manžel došel za babičkou a zeptal se jí, proč vždycky ukrajovala konce steaků, bez váhání odpověděla: „Měla jsem příliš malou pánev.“ Asi už víte, co máme na mysli.

Když lidé věří, že formy jsou jednou provždy absolutně dané, mají tendenci začít uvažovat zákonicky. Často je odpor k měnící se formě dán spíše nejistotou a strachem ze změn než teologickými důvody. Může to přejít v jakýsi druh modloslužby. Pochopení formy a funkce může lidem pomoci uvědomit si, že změna nemusí být vždy nebezpečná.

D. Formy by se neměly měnit bezdůvodně

Není neobvyklé, že mladý muž, který právě dokončil teologický seminář nebo biblickou školu a nemá zatím žádné pastorační zkušenosti, dostane místo kazatele sboru a myslí si, že přesně ví, co je třeba dělat. Má představu toho, jak vypadají dokonalé formy a je odhodlán změnit vše, co se této představě přičí. Nemá vůbec představu o tom, jací jsou lidé, kterým slouží, ani neví, co chtějí dělat oni. Možná ani neví, jestli už jeho nápady byly někdy vyzkoušeny a s jakým výsledkem. To může vést k situaci, ve které mají lidé pocit, že kazatel si jich neváží, ale považuje je za součást jakého si experimentu, a přestanou ho mít v oblibě. Mají také pocit, že jim sbor už nevyhovuje, a že bude muset odejít buď kazatel nebo oni.

Formy by se měly měnit jen proto, aby lépe naplňovaly funkci. Jednou se kazatel rozhodl zdůraznit uctívání (funkci), a tak zahájil shromáždění písní (jako obvykle), po které následovalo kázání, které jinak bývalo až na konci shromáždění po vystoupení hudební skupiny, dalších písních, pozdravech a oznámeních. Tento kazatel se ale rozhodl mluvit o Bohu a jeho úžasném díle a pak teprve vyzval shromáždění k tomu, aby chválili Boha, děkovali mu v modlitbách, písních a skrze Večeři Páně. Tato změna byla velmi efektivní. To neznamena, že to začal dělat každou neděli. Udělal to pouze jednou, aby se lidé zastavili a zamysleli se z jiného úhlu pohledu nad částí bohoslužby, která plnila funkci uctívání. Pak se vrátili zpět k zaběhané formě.

E. Když formy zamrznou, sbory odumírají

Cílem církve je oslavit Boha skrze budování věřících a evangelizaci ztraceného světa. To je věčný a neměnný úkol. Je dán samotným Bohem, která nám řekl, jak si přeje, abychom ho oslavovali. To je neměnné a bude to platit navěky. Forma je pouze jeden z přijatelných způsobů, jak plnit danou funkci. Formy se mohou měnit, protože vyjadřují současný stav společnosti.

Existují chvíle, kdy může důležitost forem vzrůst natolik, že lidé nedopustí, aby se změnily. Když se formy stanou tak důležitými, že není možné je změnit, sbor brzy odumře, protože společnost se změní a sbor ztratí spojení s realitou. Pokud není sbor schopen změnit své vyjádření věčných funkcí, přestane být schopen oslovit okolní svět.

Byl jednou jeden sbor, který se rozhodl zasáhnout jistou etnickou skupinu z okolí. Členům sboru velmi vyhovovaly formy, které kvůli tomu vznikly. Formy ale začaly být příliš důležité. Okolí sboru se změnilo a příslušníků cílového etnika ubývalo, až nezůstali skoro žádní. Než si sbor uvědomil, že je třeba se změnit, bylo příliš pozdě. Byli v okolí známí jako sbor, který nemá lidem co nabídnout, takže časem byl sbor zrušen a zbývající členové se rozešli.

V. POUČENÍ Z FOREM A FUNKCÍ PRO ZAKLADATELE SBORŮ

Zakladatelé sborů musejí velmi pečlivě zvážit otázku formy a funkce. Mnoho forem zavedených při vzniku sboru může zakořenit hluboko ve sborovém životě a službě. Může být obtížné později je změnit, a pokud přestanou být efektivní, nezbude než je trpět. Pokud navíc zakladatelé sboru nemysleli na přizpůsobování a změny forem, proces zakládání sborů může být velmi pomalý, drahý a obtížný.

Zakladatelé sborů mají tendenci upadnout ve své službě do jednoho ze dvou extrémů. Mohou:

- Používat jen zavedené církevní formy, takže přístup ke kázání, hudebnímu stylu a metodám evangelizace je stejný jako u existujících sborů v okolí. Výsledkem může být, že sbor bude zasahovat stejné lidi místo toho, aby se zaměřil na svou cílovou skupinu.
- Přijmout pouze „importované“ formy, které je v dané kultuře těžké realizovat. Když zakladatelé sborů předpokládají, že některé programy, zařízení nebo hudební styly jsou nezbytné, protože se v nějaké situaci ukázaly jako efektivní, pak může sbor už od začátku působit dojmem zahraniční sekty. Ve vaší oblasti může k tomuto problému

přispět „globalizace“ velké části populace nebo přítomnost velkého počtu cizích misionářů.

Formy, pro které se rozhodnete, do velké míry ovlivní, kterou část společnosti budete přitahovat. Formy by měly přirozeným způsobem vyrůst z kultury, aby příslušníci cílové populace bez velkého vysvětlování věděli, jakou funkci mají plnit. Součástí průzkumu je uvědomit si, kdo žije ve vaší cílové oblasti a není zatím zasažen existujícími sbory a zjistit, jak tyto lidi přivést do svého sboru pomocí vhodného výběru forem, které budou těmto lidem blízké a budou dobře plnit biblické funkce.

OTÁZKY K ZAMYŠLENÍ, OPAKOVÁNÍ A APLIKACI

1. Proč je „forma a funkce“ tak důležitá pro zakládání sborů?
2. Jak se vyvíjely formy ve tvém sboru? Jak se udržovaly?
3. Slouží formy ve tvé sborové zkušenosti stále svému účelu, to jest biblické funkci?
4. Jak bys mohl vylepšit formy ve svém sboru, aby lépe odpovídaly kultuře?
5. Které formy jsou překážkou pro nesení evangelia ztraceným nebo pro přivádění nově obrácených lidí do života sboru?
6. Jakému druhu odporu bys čelil, kdyby ses snažil založit nový sbor s formami, které se liší od forem ostatních sborů ve tvé kultuře?
7. V čem jsou vaše formy neobvyklé a cizí pro nově obrácené?
8. Jak bys mohl rozvinout formy, které by byly lepší pro nově obrácené, aniž bys ustoupil z biblických principů? Popiš, jak se tyto formy vztahují ke kultuře tvé cílové skupiny v rámci shromáždění, obecnství, svátostí, sbírek a biblických pokynů.
9. K dalšímu studiu si přečti Skutky 6:1-5 a podívej se, jak se vůdcové prvotní církve vypořádali se strukturálním problémem a jak byli schopni přizpůsobit formu a vytvořit strukturu, která by lépe sloužila potřebám lidí.
10. Kdy jsou formy hříšné? Proč? Uveď příklady a dolož je biblickým principem.

AKČNÍ PLÁN

1. Vypracujte induktivní studium Bible obsažené v příloze 3A: „Forma a funkce v praxi: Induktivní studium Skutků 2“

2. Zamyslete se nad tím, které funkce jsou skryty za formami používanými ve vašem sboru.

LITERATURA

Thompson, P.: *Planting Reproducing Churches; A Basic Course*. Toronto, Kanada: World Team Institute od Church Planting, 1992.

Webster, R. D.: *Growing Churches for God's Glory*. Příručka pro BEE International, 1995

Forma a funkce v praxi

INDUKTIVNÍ STUDIUM SKUTKŮ 2

I. POZOROVÁNÍ

Přečtěte si Skutky 2:42-47 a povšimněte si hlavních aktivit a činností, kterým se věřící věnovali. Napište si tyto aktivity do levého sloupce následující tabulky.

II. VÝKLAD

Rozhodněte, která z popsaných aktivit je „forma“ a která „funkce“ a svou odpověď napište do pravého sloupce tabulky. Pokud usoudíte, že daná aktivita je formou, připište do levého sloupce také funkci, kterou tato forma realizuje. Které okolnosti vedly ke zvolení právě této formy?

AKTIVITY	FUNKCE NEBO FORMA?

III. APLIKACE

- Znovu se podívejte na funkce vedle každé z výše uvedených forem.
- Napište alespoň jednu jinou formu, která mohla být v dané situaci použita.
- Jakou formu používá pro tuto funkci váš sbor?
- Existují jiné vhodné formy, které by mohly dnes plnit uvedené funkce?
- Jak byste ve sboru nebo v buněčné skupince provedli změnu formy? Které důležité otázky je třeba uvážit, když se chystáte něco změnit?

Definice sboru

„CO TO ZAKLÁDÁME?“

☞ CÍL LEKCE

Cílem této lekce je prozkoumat definici sboru ve světle úkolu zakládání sborů.

☞ OSNOVA LEKCE

- Špatná nebo nedostatečná definice sboru zpomalí a poškodí proces zakládání sborů.
- Klíčem k definici sboru jsou biblické funkce.

☞ ŽÁDOUCÍ VÝSLEDKY

Po zvládnutí obsahu této lekce by každý účastník měl:

- Chápat význam vypracování biblické definice sboru.
- Vědět, jak může osobní chápání sboru zefektivnit nebo poškodit proces zakládání sborů.

ÚVOD

Bez ohledu na to, kterou částí služby se ve sboru zabýváme (ať už to je zakládání sborů nebo vedení existujícího sboru), musíme mít jasnou představu o tom, co to vlastně sbor je. Základní otázka „co je sbor?“ nemůže být považována za automaticky zodpovězenou. Abychom nevybočili ze správného směru, musíme si ji pokládat stále znova. Jak definovat sbor?

Následující příklad snad ukáže, proč je tato lekce vůbec zapotřebí. Před 2. světovou válkou vyrábělo Švýcarsko asi 90% všech hodinek na světě. V roce 1970 měli stále ještě 60% podíl na trhu, ale ke konci 80. let jejich podíl klesl pod 10%. Co se stalo? Na konci 60. let byly poprvé vyrobeny digitální hodinky a Švýcaři tuto technologii nevyužili, zatímco ostatní výrobci hodinek (Seiko a Texas Instruments) ano. Švýcařští hodináři si nedovedli představit hodinky bez převodů, pružinek a ozubených koleček. Protože digitální hodinky tyto prvky neobsahovaly, odmítli je. Mohli bychom vlastně říci, že opomněli funkci hodinek (ukazovat čas) a místo toho definovali hodinky formami, na které byli zvyklí. To vedlo k velké marketingové chybě.

Stejně jako švýcarská pracovní definice hodinek vedla k tomu, že propásli velkou příležitost, může definice sboru dramaticky ovlivnit celý proces zakládání sborů. Definice sboru ukazuje, co se zakladatel sborů snaží vytvořit, a určuje strategii a formy, které k tomu používá. Definice se stane měřítkem, podle kterého může hodnotit svůj úspěch či neúspěch. Pokud začne zakladatel sborů špatnou definicí, může to vést k selhání.

I. OBTÍŽE PŘI DEFINOVÁNÍ SBORU

Sbory se od sebe mohou velmi odlišovat. Povšimněte si následujících bodů:

- Některé sbory se scházejí ve velkých budovách. Některé sbory se scházejí v malých budovách. Některé sbory se v budově nescházejí vůbec. Některé se scházejí po domech.
- Některé sbory se setkávají jednou týdně. Některé dvakrát týdně a jiné třikrát týdně. Některé sbory jsou spolu v podstatě každý den.
- Některé sbory mají člověka, který káže. Jiné sbory mají člověka, který jen mluví. A ještě v jiných sborech se vyučuje jako ve škole.
- Některé sbory jsou naplněné smíchem. V jiných se neusmívá nikdo.
- Některé sbory mají aktivní bohoslužby, lidé se pohybují a reagují svými slovy na vše, co se děje. Některé sbory mají velmi tiché bohoslužby, kde většina lidí tiše sedí a naslouchá.

Jak je v tak různorodých podmínkách popsat základní rysy, které musí mít skupina lidí, aby se stala sborem? Existují nějaké základní normy, které by měl splňovat kterýkoli sbor v každé kultuře a době? Pokud ano, které normy to jsou?

Během několika minut se ve skupinách tří nebo čtyř lidí pokuste najít odpovědi na tyto otázky:

- Kdy se skupina lidí stává sborem?
- Která kritéria pomohou rozhodnout, jestli jde o sbor nebo ne?
- Reagujte na následující příklady. Jde v nich o sbory? Proč?
  - Osm věřících v Aimesville se každé úterý setkává ke studiu Bible a společenství. Nemají žádného oficiálního kazatele, ačkoli jeden z nich vede tato setkání. Už to takhle funguje celé roky. Někteří ze zúčastněných také chodí v neděli do sboru.
  - Ve středně velkém městě je nádherná stará budova s bohatou historií známých kazatelů a služby veřejnosti. Při prohlídkách kostela, které se konají dvakrát denně, se návštěvníci mohou seznámit s její jedinečnou architekturou a historií.
  - Evangelista přivedl minulý rok ke Kristu 10 mladých lidí. Rád by jim pomohl zapojit se do existujícího sboru, ale nejbližší sbor je 50 kilometrů daleko. Místo toho se tedy každou neděli večer scházejí u něj doma, chválí Pána a studují Bibli.
  - Muž se svou rodinou jsou ve městě jedinými věřícími. Rodina každou neděli ráno společně chválí Pána.

II. PŘÍKLADY DEFINIC SBORU

Ve skupinách 4 nebo 5 lidí proberte následující definice a odpovězte na příslušné otázky.

A. Příklad první

Následující definice je pokusem definovat sboru pouze pomocí konkrétních odkazů z Bible, které mluví o tom, jak by se k sobě měli křesťané chovat. Tato definice zdůrazňuje vztahy mezi věřícími.

„Sbor je skupina lidí, kteří jsou si věrní a pokládají jeden druhého za přednějšího sebe sama (Ř 12:10), přijímají se navzájem (Ř 15:7), pečují jeden o druhého (1Kor 12:25), nesou břemena jedni druhých (Ga 6:2), odpouštějí si navzájem (Ef 4:32), navzájem se povzbuzují a budují (1Tes 5:11), motivují jeden druhého k lásce a dobrým skutkům (Žd 10:24), vyznávají si navzájem hříchy (Jk 5:16), modlí se jeden za druhého (Jk 5:16), slouží jeden druhému (1P 4:10) a navzájem se milují (1J 4:11).“

- Jak by tato definice usnadnila nebo ztížila proces zakládání sborů?
- Jaký sbor by vznikl ze skupiny lidí, kteří by se přihlásili k této definici?
- Je tato definice správná? Proč?

B. Příklad druhý

„Novozákonní sbor je organizované shromáždění pokřtěných věřících, ve kterém přebývá jedinečná přítomnost Ježíše Krista, které se pravidelně schází k uctívání, vyučování, společenství, večeři Páně a křtu nových věřících v poslušnosti Božího slova a pod dohledem starších, kterým pomáhají diakoni, které používá duchovní dary, které Bůh dal jeho členům k budování tohoto společenství, což všechno vede ke svědectví evangelia v okolí i celém světě.“

- Jak by tato definice usnadnila nebo ztížila proces zakládání sborů?
- Jaký sbor by vznikl ze skupiny lidí, kteří by se přihlásili k této definici?
- Je tato definice správná? Proč?

C. Příklad třetí

Následující definice je mnohem tradičnější a pravděpodobně ji uslyšíte od průměrného nevěřícího v některé západní kultuře:

„Sbor je budova, kde se lidé shromažďují, aby přijímali náboženské služby od kazatelů na plný úvazek, kteří byli vzděláni a připraveni k vedení pravidelných bohoslužeb v neděli ráno a jiných aktivit pro ostatní lidi, například svateb a pohřbů.“

- Jak by tato definice usnadnila nebo ztížila proces zakládání sborů?
- Jaký sbor by vznikl ze skupiny lidí, kteří by se přihlásili k této definici?
- Je tato definice správná? Proč?

D. Příklad čtvrtý

„Sbor je organizovaná skupina pokřtěných věřících vedená duchovně kvalifikovaným pastýřem, která potvrzuje svůj vztah k Pánu a k sobě navzájem pravidelným vysluhováním večeře Páně, je podřízená autoritě Božího slova, pravidelně se schází k uctívání a studiu Bible a obrací se ke světu se svědectvím o Kristu.“

- Jak by tato definice usnadnila nebo ztížila proces zakládání sborů?
- Jaký sbor by vznikl ze skupiny lidí, kteří by se přihlásili k této definici?
- Je tato definice správná? Proč?

III. RADY PRO DEFINOVÁNÍ SBORU

A. V definici sboru se vyhněte předepisování forem, struktury a programů

Při definování sboru existuje tendence zaměřit se více na formy a strukturu než na biblické funkce. Když zakladatelé sborů udělají tuto chybu, mohou se z nich stát farizeové, kteří se soustředí na vnější duchovní vzhled a ne na vnitřní duchovní realitu, která ukazuje správný postoj srdce vůči Bohu a správné vztahy vůči ostatním, jak uvnitř, tak navenek sboru. Formy se mohou stát falešným měřítkem úspěchu — vzbuzují dojem, že sbor je pouhý souhrn takových věcí jako pěvecký sbor, zpěvníky, klavír, zvuková aparatura, budova s kazatelnou, program nedělní školy, sborový řád apod. Ačkoli na těchto věcech není nic špatného, nedefinují sbor jako skupinu duchovních lidí.

Když se formy, struktury a programy stanou součástí definice sboru, velmi to omezí schopnost sboru dynamicky se měnit a sloužit neustále proměnlivé společnosti Boží láskou, která zachraňuje a je stále stejná. Když se stanou základními kameny definice sboru biblické funkce, máme dobrý základ pro budování způsobů, kterými může sbor sloužit a získávat duše pro Krista.

B. Zdůrazněte biblické funkce, které musí sbor vykonávat

Nejlepší definice sboru se soustředí na funkce Božího lidu, které jsou zapsány v Písmu, a ne na konkrétní formy, které sbor používá. Sbor je skupinou Božích dětí. Vztahy Božích dětí k Bohu a k sobě navzájem by měly být základem, ze kterého poroste program sboru. Začít zakládat sbor s důrazem na programy může vést ke strukturám, které nenaplní potřebu vztahů. Je moudřejší soustředit se na biblické vztahy a nechat strukturu a program sboru přirozeným způsobem vyrůst z těchto základů.

Zakladatel sborů se může například rozhodnout, že modlitební setkání ve středu večer jsou důležitá pro každý sbor. Proto hned při vzniku nového sboru založil středeční modlitební setkání, které se však setkalo s malým zájmem, protože mnoho členů sboru mělo ten večer nějaký jiný program, kterým sloužili svému okolí. To bylo pro zakladatele sborů velmi skličující, protože si malý zájem vysvětlil jako nedostatek zájmu o modlitby. Kdyby však dovolil, aby funkce modlitby nabyla nějakou jinou formu, možná by se dočkal větší reakce.

Jiný zakladatel sborů byl přesvědčen, že k řádným bohoslužbám patří krásná modlitebna. Po roce služby zakládání sborů měl 15 věrných věřících a rozhodl se postavit budovu. K tomu bylo potřeba povolení od zástupců města, získávání darů, nákup pozemku, smlouva se stavební firmou atd. Tento projekt si vyžádal všechnen volný čas zakladatele sborů, takže se nemohl soustředit na službu oněm 15 členům nově vzniklého sboru. Navíc se ukázalo, že bude velmi obtížné sehnat peníze, a zástupci města jako by dělali vše pro to, aby se celá stavba co nejvíce protáhla. Musel začít přemýšlet, jestli se mu vůbec podaří stavbu dokončit.

IV. VYTVOŘENÍ VLASTNÍ DEFINICE SBORU

Abyste se připravili na vytvoření své definice sboru, přečtěte si následující verše a hledejte principy, které vysvětlují, co je to sbor. Tyto principy si napište na vyznačené řádky. Použijte i jiné verše, pokud vám pomohou.

Sk 2:42-47 _____

Sk 11:26 _____

Sk 14:23 _____

Sk 20:7 _____

Sk 20:28 _____

1Kor 1:2 _____

1Kor 12:28 _____

1Kor 14:33 _____

Ef 1:22 _____

Ef 4:11-16 _____

Ef 5:27 _____

1Tm 3:15 _____

Žd 10:24-27 _____

Další: _____

Do volného místa vepište svou definici sboru:

Zamyslete se nad následujícími otázkami týkajícími se vaší definice:

- Je vaše definice snadno pochopitelná?
- Odpovídá vaše definice Písmu?
- Je vaše definice dost základní na to, aby popsala sbory na všech místech a ve všech dobách?
- Připouští vaše definice sbory, které se množí?

Konzultujte svou definici s ostatními a dobře si povšimněte, jak na ni reagují.

ZÁVĚR

Zakladatelé sborů by si měli uvědomit, že nezakládají plně vyvinuté sbory, ale zasévají semínka, ze kterých takové dospělé sbory vyrostou (1Kor 3:6). První obrácení, kteří vyrostou ve vůdce, by měli mít podíl na rozhodování o tom, které funkce, struktury a programy bude sbor provozovat. Proč? Slouží to k tomu, aby nově vzniklý sbor odpovídal okolní kultuře a naplňoval potřeby těch, kterým slouží.

Pokud se účastníme Božího plánu vzniku hnutí zakládání sborů v tomto regionu, pak by definice sboru měla připomínat „semínko“ a ne zcela vzrostlý „strom“. Měla by růst a přizpůsobovat se, aby mohla co nejlépe zasáhnout nevěřící svět.

OTÁZKY K ZAMYŠLENÍ, OPAKOVÁNÍ A APLIKACI

1. K pracovní definici sboru lidé často přidávají některé věci, které nejsou nutné. Které to bývají?

2. Kdy jsou pro zakládání sborů potřeba budovy? Jak mohou budovy usnadnit nebo ztížit růst sboru?

3. Proč je špatné se při definování sboru soustředit na formy?

AKČNÍ PLÁN

1. Spolu se svým týmem zakládání sborů napište a shodněte se na definici sboru, která bude odpovídat procesu zakládání sborů. Ukažte svou definici jiným zakladatelům sborů, svému vyučujícímu nebo rádci.

LITERATURA

Petersen, J.: *Church without walls*. Colorado Springs, CO: Navpress, USA 1992.

Julien, T.: *The Essence of the Church*. Evangelical Missions Quarterly. Vol. 34, No. 2, USA, 1998.

Podstata církve

CÍRKEV JE ŽIVÝ ORGANISMUS

☞ CÍL LEKCE

Účelem této lekce je objasnit biblické vyučování o tom, že církev je organismus, a prozkoumat důsledky, které z toho plynou pro zakládání sborů.

☞ OSNOVA LEKCE

- Církev není ani budova, ani místo.
- Církev je živé Kristovo tělo složené ze všech lidí, kteří v něj uvěřili.

☞ ŽÁDOUCÍ VÝSLEDKY

Po zvládnutí obsahu této lekce by každý účastník měl:

- Znat základní biblické učení o církvi jako organismu.
- Odhalit nesprávné pohledy na církev, které se objevují v jeho kultuře nebo prostředí, a uvědomit si, jakým způsobem brzdí rozvoj živé církve.

☞ DOPORUČENÍ PRO INSTRUKTORY

Tato lekce obsahuje mnoho dobrých diskusních otázek. Vyučující by si z nich měl podle chuti vybrat (případně použít všechny), aby pomohl účastníkům výcviku vyjasnit si pohled na probíranou látku a uvažovat o ní.

ÚVOD

Pojetí církve, které je tak jasně vidět v Písmu, bylo často zatemňováno chybnými nebo nadbytečnými názory. Tyto chybné principy jsou v každé kultuře jiné, každý z nich však brání místním sborům stát se takovými, jakými by je Kristus chtěl mít. Pochopení podstaty církve z biblického pohledu pomůže zakladateli sborů zakládat sbory, které se soustředí na podstatné věci a jsou díky tomu zdravé, živé, kulturně relevantní a ve své podstatě biblické.

I. VÝZNAM A POUŽITÍ SLOVA „CÍRKEV“

A. Význam slova „církev“ v dějinách

České slovo „církev“ je odvozeno z řeckého slova „*kyriakon*“¹, které znamená „patřící Pánu“ (viz 1K 11:20; Zj 1:10). *(Pozn. pro překladatele: přepište tuto větu tak, aby odrážela slovo, které se v cílovém jazyce používá pro „církev“)*

Řecké slovo, které se překládá jako „církev“ — „*ekklesia*“² — znamená „povolané shromáždění“.

- Mimo Bibli, ve světském významu, se používá jako „shromáždění svobodných občanů svolané hlasatelem“.

¹ κυριακον

² εκκλησια

- V řecké verzi Starého zákona (Septuagintě) překládala „ekklesia“ hebrejské slovo „gahal“¹, což znamená „shromáždění“. Toto slovo se často používá v případě Izraelců, kteří byli svoláni za nějakým konkrétním účelem (Gn 49:6, Ž 26:5).
- Nový zákon tento výraz dále rozvíjí od jednoduchého netechnického významu k označení Božího lidu. Slovo církev se v Novém zákoně používá 114 krát. Devadesát dva z těchto případů označuje konkrétní místní společenství věřících. Slovo *ekklesia* se téměř vždy překládá jako "církev, sbor, společenství nebo shromáždění."

B. Použití slova *ekklesia* (církev) v Novém zákoně

Slovo *ekklesia* se používá v *geografickém významu* a označuje křesťany shromážděné:

- na nějakém *místě*, v domě (Kol 4:15)
- v seskupení ve *městě* (1K 4:17; Gal 1:22; 1Te 1:1)
- ve větších, *oblastních uskupeních* (Sk 9:31)
- rozptýlených po celé zeměpisné oblasti (Sk 8:1-3, nebo např. „církev v Alžírsku“)

Slovo *ekklesia* se používá k označení *všech věřících v každé době a na každém místě, kteří jsou duchovně spojeni s Kristem*, hlavou církve (Ef 1:22-23; Ko 1:18). Tomuto pojetí se říká všeobecná církev. Všichni křesťané, včetně již zemřelých, jsou součástí Kristova „těla“, církve. Tento výraz zahrnuje celé tělo věřících v Ježíše Krista (1K 12:28; Ef 1:22-23; Žd 12:23). Tyto lidi Bůh oddělil a povolal ze světa pro své zalíbení, dobré záměry a věčnou vůli (1K 1:2; Ř 1:7, 8:28).

C. Všeobecné použití slova „církev“ dnes

Slovo „církev“ se ve společnosti a kultuře používá různými způsoby. Stejně slovo znamená budovu pro náboženskou aktivitu („církev“ v ulici²), denominaci nebo sektu (i u nás je jak Církev apoštolská, tak Církev Ježíše Krista svatých posledních dnů), sbor (brněnská baptistická církev) nebo společenství vyznávajících křesťanů (církev v Mariině domě). Tímto slovem se také označují křesťané v dané zemi (ruská církev), v určitém teologickém myšlenkovém proudu (reformovaná církev) nebo v tradici (letniční církev).

II. NESPRÁVNÉ POHLEDY NA CÍRKEV

Před zahájením stavby nového domu, jedním z prvních kroků bývá vyklizení stavební parcely od smetí a jiných objektů, které by stavbě bránily. Stejný princip se vztahuje i na budování správného pojetí církve. Než začneme budovat správné chápání na základech Božího slova, musíme nejprve odstranit nesprávné nebo zavádějící představy.

A. Starozákonní náznaky a novozákonní skutečnost

Nejobvyklejší chyby v chápání církve pocházejí z toho, že lidé nerozlišují starozákonní a novozákonní představy. Ve Starém zákoně často modely, přirovnání nebo obrazy částečně vysvětlovaly duchovní principy, které byly plně odhaleny až v Novém zákoně. Jedním z takových příkladů je velikonoční beránek. Znázorňoval oběť za hříchy *pouze do okamžiku*, kdy přišel Kristus jako Beránek Boží, který snímá hříchy světa (J 1:29). Velikonoční beránek byl pouze dočasným obrazem. Ukazoval na Krista a v dnešní době už není nutný. Existuje mnoho dalších podobných obrazů, ale snad nejčastěji bývá špatně pochopen obraz chrámu.

B. Církev není chrám

Mnoho církví považuje starozákonní židovský chrám za vzor společného shromažďování věřících. Ortodoxní a Římskokatolická církev přivádějí tuto podobnost až do extrému. V tomto modelu se vedoucím shromáždění říká „kněží“ a budova se nazývá „chrám“. Zastánci tohoto modelu také věří, že při každém slavení Večeře Páně se Bohu přináší oběť. Ačkoli odmítají Mojžíšův zákon, mívají často přísnou liturgii a pořadí bohoslužeb.

¹ קהל

² Pozn. překl.: To platí spíše v angličtině s jejím univerzálním slovem „church“

Tento model se v podstatě snaží vytvořit „křesťanskou“ verzi židovského chrámu. Přístup k Bohu se získává skrze bohoslužbu kněží v chrámě. Díky tomu, že se ve starozákonním chrámě konaly oběti, stál mezi lidmi a kněžími oltář a pouze kněží mohli jít dál, dozadu za něj. Církev, které se drží tohoto modelu, vždy shromažďují své členy před oltář (nebo stůl, u něhož se přijímá Večeře Páně), a za oltář mohou vstoupit pouze kněží nebo jiní „zvláštní“ lidé.

Bible obsahuje mnoho úseků, které odporují pojetí církve jako moderního chrámu podobného starozákonnímu židovskému chrámu. Pavel například vyučoval, že věřící sami — ne budova, ve které se scházejí — jsou Božím chrámem (1Kor 6:19). Bůh už nepřebývá v budově, ale ve svých lidech (Sk 17:24). Tito lidé jsou duchovní stavbou tvořenou živými kameny (1P 2:5).

Kristus byl navíc obětován jednou a provždy (Žd 9:26, 10:12). Jako velekněz dokončil své dílo a nikdo k němu nemůže nic přidat (Žd 7:27). V okamžiku Kristovy smrti byla chrámová opona roztržena odshora dolů — mezi Bohem a lidmi už není žádná překážka (Mk 15:38). Neexistuje už oddělená skupina kněží (1P 2:9). Všichni věřící jsou teď kněžími a Božími služebníky a mohou nabízet sami sebe a své uctívání jako oběť bez jakéhokoli prostředníka nebo pozemského chrámu (Ř 12:1).

Novozákonní věřící žili v kultuře, kde se očekávalo, že každá náboženská skupina postaví „chrám“ svému bohu. Některé z těchto nádherných pohanských chrámů byly tak úchvatné, že jejich trosky jsou dodnes obrovskými turistickými lákadly! Kultura, ve které první křesťané žili, zcela jistě očekávala a oceňovala krásné chrámy. Církev ale věděla, že jediným chrámem věřících jsou jejich těla, a odmítla šířit bludný pohled na evangelium tím, že by se přizpůsobila kulturním zvyklostem.

C. Církev není synagoga

Někteří lidé si myslí, že ne chrám, ale židovská synagoga je modelem církve. Chrám byl jen jeden — v Jeruzalémě. Synagogy však stály v každém městě, kde byl dostatek židovských rodin. Synagoga byla místem modlitby a předčítání z Písem. Nebyly tam žádné oběti a žádní kněží. Místo toho byli ze skupiny věřících vybíráni „představení“ synagogy. Uctívání bylo mnohem méně formální než v chrámu. Shromáždění obvykle sedělo v kruhu a mluvčí stál uprostřed nebo seděl mezi nimi.

Synagoga je lepším modelem církve než chrám. Když se křesťané rozptýlili po Malé Asii, nesnažili se znovu vybudovat chrám. První církevní budovy vznikly dokonce až ve 4. století! Věřící naopak vytvářeli církve po domech, které připomínaly neformální vyučování a modlitby v židovských synagogách. Dnešní církve by se měly dlouho a do hloubky zamýšlet nad tím, jestli jejich budovy a způsoby uctívání odpovídají tomuto neformálnímu a přirozenému způsobu.

Ačkoli model synagogy odpovídá novozákonní církvi lépe než chrám, stále mu něco významného schází. Ačkoli byla synagoga neformální a snadno dostupná, *nikdy* nebyla ničím víc než budovou, ve které se Židé scházeli k vyučování. Synagoga se skládala z kamenů a malty, ne z věřících. Proto nemůže být vzorem, který by odpovídal živoucí církvi.

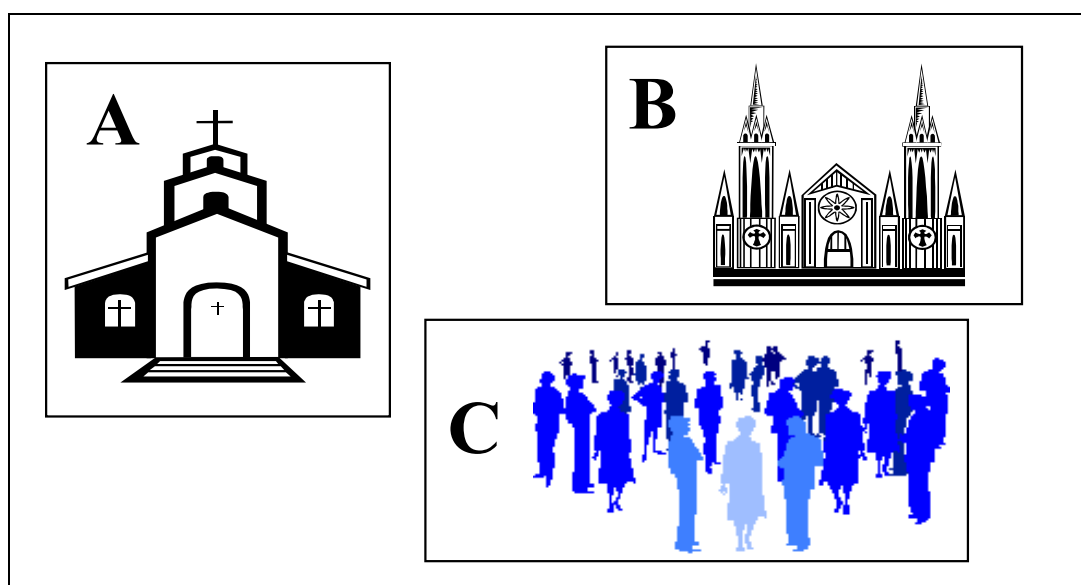
III. METAFORY POPISUJÍCÍ CÍRKEV JAKO ORGANISMUS

Pokud není církev budova, co to tedy je? Církev byla zcela novou „věcí“, kterou Kristus zavedl a která jen málo připomíná budovy nebo chrámy ostatních tehdejších náboženství. Není to *budova*, ale *živé tělo* složené z lidí, kteří věří v Krista.

Nový zákon obsahuje mnoho metafor, které církev popisují. Je s podivem, jak popisují církev coby živý organismus z tolika různých pohledů. Některé z nich jsou uvedeny v této části.

- Církev je rodina (1Tm 3:14-16; Ef 3:15). V této rodině je Bůh „Otec“, Ježíš je jeho jedinečný Syn a my jsme jeho adoptovanými syny a dcerami (J 1:12-13; Ef 1:5) — bratry a sestrami v Kristu (2Tes 3:15; 1P 2:17).
- Církev je tělo (1K 12:12nn). Tato metafora jasně ukazuje organický vztah jednotlivých křesťanů („údy“) jak k církvi („tělu“), tak ke Kristu („hlavě“). Věřící jsou „údy“ spojené jeden s druhým a všechny jsou také spojeny s hlavou.

- Církev je stádo (Sk 20:28-29). Ježíš je jediný pravý Pastýř (Žd 13:20-21); jemu stádo patří a on se o něj stará. Věřící jsou jeho „ovce“, které se podřizují vedení dobrého Pastýře.
- Církev je lid (1P 2:9-10). Vztah údů Kristovy církve se neřídí národnostními nebo rasovými hranicemi, nýbrž je založen na jejich novém dědictví svatého „národa“.
- Církev je nevěsta (Ef 5:25-33; Zj 21:2; J 3:29). Jako taková je Kristem milována, ale je mu poddána. On je ženich, který za ni dal svůj život.
- Církev je stavba (živý chrám) (Ef 2:20; 4:11). Kristus je živým „úhelným kamenem“. Církev je přirovnána k živému chrámu, který je svatý (1K 3:16-17), rostoucí (Ef 2:21-22) a duchovní (1P 2:5). Věřící jsou živými kameny v tomto chrámu.
- Církev je kněžstvo (Zj 1:5-6). Zdrojem tohoto kněžství je Ježíš. Všichni věřící jsou součástí tohoto kněžstva (1P 2:5-9) a mohou s důvěrou přinášet oběti, které jsou Bohu příjemné (Ř 12:1-2; Žd 13:15), přímo před jeho tvář (Žd 4:16).
- Církev je ratolest (J 15:1-16). Věřící jsou živými ratolestmi, které nesou trvanlivé ovoce.

Obrázek 5.1 Co je církev?

Který rámeček na obrázku 5.1 nejlépe představuje církev na základě výše uvedených metafor? Proč? Jak to souvisí s vaším pojetím sboru?

IV. ZAKLÁDÁNÍ ŽIVOUČÍ CÍRKVE

Jakým způsobem může pohled na církev jako živý organismus ovlivnit náš postoj k zakládání sborů? Existuje mnoho hledisek, která bychom rozhodně měli uvážit při plánování vzniku nového sboru.

A. Členové sboru by měli být věřící

Sbor by měl být malou verzí univerzální církve. Být členem nebo součástí univerzální církve (organismu) může být pouze člověk, který je nadpřirozeným způsobem spojen s Kristem. Nejzákladnější požadavek na sbor je stejný — spojení s Kristem. Proto by jediným požadavkem na členství ve sboru mělo být nové narození. Vyplyvá z toho také fakt, že všichni věřící v každé oblasti by měli být členy nějakého sboru. Kromě zatvrzelého hříchu neexistuje žádný biblický důvod, pro který by mohl sbor odmítnout věřícímu člověku členství (1Kor 5:2).

B. Budovy by neměly být na předním místě

Už dříve jsme ukázali, že církve nejsou budovy a že budovy začaly hrát svou roli teprve několik set let po vzniku církve. Zakladatelé sborů často zaměřují příliš mnoho pozornosti

nebo zdrojů na zajištění budovy. Tento důraz je může odvést od evangelizace a učednictví, což jsou naopak skutečně důležité součásti zakládání „sboru“.

C. Vztahy mají obrovský význam

Pokud nejde o budovu, o co tedy jde? Odpověď zní, že stavebními kameny živého sboru jsou vztahy. To zahrnuje vztahy všech věřících s Kristem a mezi sebou navzájem. Týká se to však také vztahů s nevěřícími, které Bůh možná vyvolil ke spáse. Moudrý zakladatel sboru zaměří svůj čas a energii na budování těchto vztahů. Bude věnovat čas a úsilí budování mostů důvěry k nevěřícím a vedení věřících k učednictví.

D. Sbor se musí přizpůsobit okolní kultuře

Církev jako organismus není ani statická, ani neměnná. Je živá, dynamická a stále se mění za účelem naplnění potřeb současné situace. Neexistuje jediná forma nebo tvar, které by musela mít. Formy sboru by se měly vytvářet pro každý individuální sbor tak, že zakladatel sboru veden Duchem svatým hledá vyjádření biblických funkcí způsobem, který je vhodný pro konkrétní cílovou skupinu lidí a kulturní situaci.

E. Musí být nějaký řád

Lidské tělo je sice živý organismus, ale přitom zákonitě určitým způsobem organizovaný. Jeho jednotlivé části spolupracují ke společnému prospěchu. Také sbor by měl být organizovaný, ale tato organizace by měla *vždy* směřovat k naplnění jak fyzických, tak duchovních potřeb těla (věřících).

Příklady organizace novozákonní církve jsou:

- Byl pevně dán čas setkávání (Sk 20:7).
- Byli vybráni vedoucí (Sk 14:23).
- Praktikovala se sborová kázeň (1Kor 5).
- Vybíraly se peníze na praktické potřeby (2Kor 8-9).
- Udržoval se seznam vdov, které potřebovaly podporu (1Tm 5:9).

Navzdory tomu, že existoval takový řád, důraz byl v novozákonních sborech vždy kladen na duchovní růst, doktríny a morální čistotu věřících. Organizační struktury byly vždy založeny pouze na tom, že pomáhaly tělu růst a pečovat o své údy.

F. Sbor musí růst a množit se

Kdyby byla církev budova nebo stroj, bylo by potřeba ji pouze udržovat. Církev je ale organismus a to znamená, že musí růst a množit se, stejně jako všechny živé věci. Církev roste, když jednotliví lidé přijmou zvěst evangelia a narodí se do Boží rodiny. Růst je ještě mnohem dramatičtější, když vznikají nové *sbory*, z nichž každý má *mnoho* nových věřících. Protože máme za úkol naplnit Velké poslání tak, že zasáhneme evangeliem všechny národy, měli bychom vždy usilovat o maximální růst. Ten nastane tehdy, když se budou sbory množit pomocí zakládání dalších sborů.

G. Zásadní roli hrají buněčné skupinky

Programy a aktivity jednotlivých sborů by měly jasně ukazovat na to, že církev je živý organismus. Nejvhodnějším modelem živého sboru je skupina živých buněk, ze kterých se skládá tělo. Mnoho církevních vůdců věří, že model buněčných skupinek prezentovaný v těchto materiálech je *jediný* model, který správně vyjadřuje *život*, který musí v církvi být. Buněčné skupinky dávají maximální důraz na růst a zdraví každého svého člena a na množení. Otázkám budovy nebo organizace se věnuje jen minimum prostředků. Zdá se, že tento model nejlépe vyjadřuje úzké společenství a pevné vztahy, které existovaly v rané církvi (Sk 2:42-46).

OTÁZKY K ZAMYŠLENÍ, OPAKOVÁNÍ A APLIKACI

1. Co byste řekli věřícímu křesťanovi — a tedy i členovi univerzální církve — který není zapojen do nějakého sboru?

2. Co musí člověk udělat, aby se stal součástí církve Ježíše Krista (Kristova těla)? Podložte svou odpověď Biblií.

3. Co musí člověk udělat, aby se stal součástí sboru?

4. Proč není starozákonní chrám vhodným modelem pro pochopení novozákonní církve?

5. V čem odpovídá vaše zkušenost s církví novozákonnímu vyučování o podstatě církve?

LITERATURA

- Cook, Dr. Robert, *Unpublished Notes on Ecclesiology*. Western Seminary; Portland, OR, USA 1980.
- Getz, Gene, *Sharpening the Focus of the Church*. Chicago, IL: Moody Press, USA 1975.
- Hodges, Melvin L. *The Indigenous Church*. Springfield, MO: Gospel Publishing House, USA 1950.
- Lightner, Robert P. *Handbook of Evangelical Theology*. Grand Rapids, MI: Kregel, USA 1995.
- Radmacher, E. *The Nature of the Church*. Portland, OR: Western Baptist Press, USA 1972.
- Ryrie, Charles. *Biblical Theology of the New Testament*. Chicago, IL: Moody Press, USA 1986.
- Saucy, Robert. *The Church in God's Program*. Chicago, IL: Moody Press, USA 1972.

CÍRKEV
6
LEKCE

Funkce shromážděné církve

CO SE DĚJE, KDYŽ SE SHROMAŽDUJETE

☞ CÍL LEKCE

Účelem této lekce je prodiskutovat biblické funkce, které musí církev plnit, když se shromažďuje, a objasnit vztahy mezi jednotlivcem, skupinkou a funkcemi církve (sboru).

☞ OSNOVA LEKCE

- Mezi církevní funkce patří uctívání, svátosti, kázání a vyučování, dávání, budování a kázeň.
- Skupinky by měly začít plnit většinu biblických funkcí církve (ne-li všechny).

☞ ŽÁDOUCÍ VÝSLEDKY

Po zvládnutí obsahu této lekce by každý účastník měl:

- Znat biblické funkce shromážděné církve.
- Připravit plán společného setkávání skupinek, které položí dobrý základ pro vznik normálního sboru a jeho bohoslužby.

☞ ŽÁDOUCÍ VÝSLEDKY

6A Křest v Novém zákoně

☞ DOPORUČENÍ PRO INSTRUKTORY

Tato lekce doporučuje, aby skupinky začaly plnit většinu funkcí organizovaného sboru. Toto téma je sice kontroverzní, ale velmi důležité. Poté, co projdete obsah této lekce, dejte účastníkům dostatek času na diskusi o obsahu tabulky 6.1.

Úvod

Tato lekce je zaměřena na funkce, které má plnit shromážděná církev. Mezi tyto funkce patří uctívání, svátosti, kázání a vyučování Božího slova, budování, evangelizace, udržování kázně a dávání. Tento seznam není úplný, ale snaží se vyjádřit *hlavní* funkce sboru jako výchozí bod pro další studium. Rozdíl mezi církevními formami a funkcemi byl vysvětlen ve 3. Lekci, oddílu Církev.

- Církevní funkce = *co* musí církev dělat.
- Církevní forma = *jak* se to církev rozhodne dělat.

To, jaké *funkce* má církev plnit, je přikázáno v Novém zákoně a daný sbor je musí nějakým způsobem realizovat. Znovu a znovu je však třeba zdůrazňovat, že *formy* se mohou a mají v církvi měnit a přizpůsobovat konkrétní cílové skupině lidí. S vědomím tohoto rozlišení se zbytek této lekce bude věnovat funkcím shromážděné církve a předpokládat, že zakladatel sborů pečlivě vybere pro nově vznikající sbor vhodné formy.

I. SPOLEČNÁ A OSOBNÍ ZODPOVĚDNOST V CÍRKVI

Nový zákon uvádí mnoho různých činností, které má církev vykonávat. Některé z nich může plnit každý jednotlivý věřící. Jiné aktivity vyžadují celou skupinu — shromážděnou církev. Jiné se dají realizovat jak individuálně, tak společně. Svátý život je příkladem osobní zodpovědnosti. Sborová kázeň však předpokládá, že se církev schází jako skupina. Evangelizace je přikázána jak jednotlivcům, tak celým sborům. Tato lekce se zabývá

funkcemi, které má církev vykonávat jako skupina lidí. Proto se musíme ptát, kdy se skupina věřících stává zodpovědnou za plnění těchto funkcí.

A. Kdy jsme “shromáždění”?

Lekce číslo 4 v oddílu o církvi nám pomohla definovat sbor. Viděli jsme tam, že typická definice vyžaduje, aby byly k dispozici tyto věci:

- organizovaná skupina věřících
- kvalifikované vedení
- vysluhování svátostí
- pravidelná shromáždění

Různí lidé by tento seznam ještě rozšířili o další body. Není pochyb o tom, že organizovaný sbor naplňuje výše uvedená kritéria a měl by plnit funkce popisované v této lekci. Tyto „společné funkce“ však nejsou omezeny pouze na organizovaný církevní sbor. Týkají se také malých skupinek věřících.

B. Společná setkání

Cílem těchto materiálů je napomáhat zakládání sborů. Je však důležité poznamenat, že funkce shromážděné církve se *nemusí objevit až v okamžiku, kdy oficiálně vznikne sbor*. Jsou příliš důležité na to, abychom je tak dlouho ignorovali.

Kolik věřících je potřeba k tomu, aby mohli plnit některou z funkcí shromážděné církve? Dobrý příklad najdeme v Mt 18:19. V tomto oddílu Ježíš říká, že bude zvláštním způsobem přítomen tam, kde se „dva nebo tři shromáždí v jeho jménu“. Je důležité poznamenat, že tuto větu Ježíš zmiňuje v souvislosti se sborovou kázní, což mezi funkce shromážděné církve zcela jistě patří. Slovo „církev“ a aktivity dvou nebo tří jedinců se v tomto biblickém textu dokonce prolínají. Nesnažíme se z toho vyvozovat, že dva nebo tři věřící už tvoří sbor, což by bylo v rozporu s výše uvedenými požadavky, ale zdá se, že Ježíš mluví o tom, že funkce *sboru* by měla plnit také *malá skupina věřících*.

Židům 10:25 nám také přikazuje, abychom nezanedbávali společná shromáždění. I když chození do sboru tento příkaz jistě naplňuje, existuje mnoho případů, kdy na nějakém místě žádný sbor není. Co bychom v takovém případě měli dělat? Tento verš opět zdůrazňuje *společná shromáždění*, ale nemluví o existenci organizovaného sboru. Dokonce i na místech, kde je pouze několik věřících, je důležité společně se setkávat, aby bylo možné plnit společné funkce, které nelze uskutečnit o samotě.

II. FUNKCE SHROMÁŽDĚNÉ CÍRKVE

A. Společné uctívání

Jedním z nejdůležitějších důvodů, proč se církev shromažďuje, je uctívání našeho Pána. Společné uctívání ve sboru budeme detailněji probírat v lekcích 16 („Společné uctívání ve sboru“) a 17 („Jak vést společná shromáždění“), oddílu Církev (Příručka č. 5). Jakmile uvěří třeba i malá skupinka lidí, měli by její členové *společně* začít uctívat Pána.

Společné uctívání umožňuje křesťanům ztotožnit se s větší a rozmanitější skupinou věřících, než je jejich vlastní buněčná skupinka. Je to také veřejné svědectví o skupině, ve které působí Boží život a moc, a povzbuzení pro věřící v tom, že nejsou sami a že Boží Duch pracuje i v životech mnoha jiných lidí. Společné uctívání navíc dává lidem možnost více používat své duchovní dary k budování křesťanů jako Kristova těla.

B. Svátosti

Dvě všeobecně přijímané svátosti jsou křest a Večeře Páně. Ačkoli tyto dvě svátosti mají snad všechny církve, existují značné rozdíly v názorech na to, jak by se měly vysluhovat. Způsob vysluhování bývá většinou dán denominačními tradicemi. Když budete zakládat nový sbor, je třeba, abyste se vy a členové tohoto sboru dobrali shody v tom, jak se obě svátosti budou vysluhovat.

1. Křest

Evangelikální křesťané mají na význam křtu různé pohledy. Tři nejrozšířenější názory jsou uvedeny dále v textu. Je však třeba poznamenat, že křest byl v Novém zákoně vždy prováděn *okamžitě po uvěření* a vysluhoval ho *ten, kdo přivedl nového člověka k víře* (Sk 8:36). Dokonce i v nově zasažených zeměpisných oblastech se nečekalo, až bude založen sbor, a noví věřící se křtili ihned (Sk 16:33). Dále je třeba poznamenat, že křest nevysluhoval vždy ten nejvýše postavený věřící, i když byl právě přítomen (1Kor 1:14-17).

a) Křest jako znamení osobní víry v Krista

Někteří lidé věří, že křest je vnějším vyjádřením vnitřní změny, ke které v životě člověka došlo. Slouží jako veřejné svědectví osobní víry v Ježíše Krista (Sk 2:41, 10:48). Způsob křtění bývá také různý, často se však křtí ponořením, které symbolizuje ztotožnění s Kristem ve smrti, pohřbu a vzkříšení.

b) Křest jako znamení smlouvy mezi Bohem a člověkem

Jiní lidé věří, že křest je skutek víry, skrze kterou jsme byli uvedeni do nové smlouvy s Bohem skrze Krista (Mt 26:28, L 22:20) a žijeme tedy z toho, co nám tato smlouva zaručuje. Podle toho pohledu jsou křtění dospělí věřící a jejich rodiny, včetně nemluvňat a dětí. Stejně jako byla znaméním staré smlouvy obřizka (Gn 15, 17), tak je znaméním nové smlouvy křest. Důležitý je obsah, ne vnější podoba křtu.

c) Křest jako znamení členství v církvi

Existuje i další skupina lidí, jejíž názor by se dal chápat jako třetí možnost — totiž že křest označuje členství v místním sboru. Ačkoli říkají, že se drží prvního nebo druhého uvedeného pohledu, v praxi nedovolují novým věřícím nechat se pokřtít, dokud nedorostou do bodu, kdy jsou přijati za členy sboru. Ačkoli jen málokdo by se pokusil tento postup zdůvodnit Biblií, mnozí křesťané jej praktikují.

2. Večeře Páně

Sám Ježíš nám přikázal, abychom na jeho památku přijímali chléb a víno. Tuto svátost nejdříve ustanovil před svými učedníky v horní místnosti, kde večerel den před svou smrtí (Mt 26:26-28, Mk 14:22-26, L 22:19-20). Pavel připomenul Korintským význam Večeře Páně v životě jednotlivých sborů (1Kor 11:23-34). Je méně jasné, zda se má Večeře Páně slavít *pouze* v organizovaném církevním společenství, kdo ji má vysluhovat či jak často se má odehrávat. Ačkoli vysluhování ve sboru je jistě *ideální stav*, nezdá se odůvodněné omezovat vysluhování Večeře Páně pouze na shromážděný sbor. Je to příkaz pro všechny věřící jako způsob připomínání Kristovy oběti za nás.

Ježíš osobně vysvětlil význam obou částí. Reprezentují jeho zlámané tělo a jeho prolitou krev. Klíčová věta je „to čiňte na mou památku“ (1Kor 11:25-26). Večeře Páně nám pomáhá připomínat si cenu našeho spasení. Umožňuje nám myslet na Kristovu smrt na golgotském kříži. Vždy, když přijímáme Večeři Páně, připomínáme tím skutečnost jeho oběti. Když apoštol Pavel dával pokyny ohledně způsobu vysluhování, řekl, že při jejím přijímání si připomínáme smrt Páně, dokud On nepřijde. To umožní věřícím pamatovat jak na cenu našeho spasení, tak na Kristův druhý příchod.

C. Služba slova

Předčítání Písma, kázání a vyučování musejí být součástí společného shromáždění věřících. Ježíš řekl učedníkům, aby nově obrácené křesťany učili „poslouchat všechno, co jsem vám přikázal“ (Mt 28:20). Pavel vyzval Timotea, aby se ujal „předčítání, kázání a vyučování“ (1Tm 4:13).

Je třeba poznamenat, že mezi vyučováním Bible a mluvením o Bibli je velký rozdíl. Až příliš často se stává, že kazatelé, učitelé a vedoucí diskusních skupinek prezentují své myšlenky a dojmy z Bible nebo pouze předloží vyučování, které někdy někde slyšeli, místo aby si v Bibli skutečně četli a dovolili Bohu k nim skrze své Slovo promlouvat. Pouhé přečtení několika veršů před kázáním nebo během skupinky nestačí. Když vůdcové

předkládají své vlastní názory, místo aby otevřeli Písmo a ukázali jasně Boží pravdu obsaženou v *Bibli*, prokazují ostatním věřícím špatnou službu.

Student Písma by měl nad Bibli studovat, připravovat se, rozjímat, modlit se, uvažovat, zkoumat, hledat a naslouchat. Bible je živá, obsahuje moudrost a má velkou hloubku. Lekce na téma induktivního studia Bible v těchto příručkách mají za úkol směřovat k takovému způsobu studia Bible a kázání, který se *soustředí na Bibli*. Cílem induktivní metody není získat biblické znalosti, ale aplikovat Boží pravdu takovým způsobem, že výsledkem jsou životy proměněné podle Boží vůle.

D. **Vzájemné budování**

Písma Nového zákona obsahují mnoho příkazů týkajících se toho, jaké by měli mít věřící mezi sebou vztahy. Tyto příkazy (často zakončené „jeden druhého“ či „navzájem“) popisují, jak by se měli křesťané chovat k jiným křesťanům. Jednou z funkcí církve je podporovat realizaci těchto příkazů. Tento důraz na jednotu a vzájemnou péči odlišuje církev od jiných skupin. Těmito příkazy se můžeme řídit díky moci Ducha svatého, který přebývá v našich srdcích. Některé takové příkazy jsou:

- umývat jeden druhému nohy (J 13:14)
- milovat se navzájem (J 13:34; 15:12,17)
- dávat přednost jeden druhému (Ř 12:10)
- přijímat jeden druhého (Ř 15:7)
- ukazovat cestu jeden druhému (Ř 15:14)
- navzájem se zdravit (1Kor 16:20)
- sloužit jeden druhému (Gal 5:13)
- odpouštět si (Ef 4:32)
- navzájem se napomínat (Kol 3:16)
- navzájem se povzbuzovat (Žd 3:13, 1Tes 4:18)

E. **Evangelizace**

Církev existuje proto, aby evangeliem zasáhla ztracené. Evangelizace je jednou z biblických funkcí, které je třeba aplikovat na všech úrovních sborového života. Máme evangelizovat individuálně, v malých skupinkách a jako celý sbor. Každá z těchto oblastí vyžaduje jasné sdílení evangelia. Zdá se však, že na různých úrovních jsou úspěšné různé metody. Evangelizace skrze přátelství nebo vztahy se zdá být efektivní pro jednotlivce. Skupinky mohou využívat organizovanější situace. Celý sbor může použít hudbu nebo jiné aktivity k tomu, aby lidé začali poslouchat. V ideálním případě by měl program sboru zahrnovat a podporovat všechny tyto metody. Jednotlivá přátelství by měla přesvědčit nevěřící, aby přišli do příjemného prostředí buněčné skupinky. Dobré zkušenosti se skupinkou by je pak měla vést k tomu, aby se zúčastnili evangelizační akce celého sboru. Kdykoli v průběhu tohoto procesu je možné, že takový člověk uvěří.

F. **Dávání**

Raná církev se velmi aktivně zapojovala do naplňování fyzických potřeb jiných. Ačkoli je zvláštní důraz kladen na dávání pro potřeby ostatních věřících, prvním křesťanům záleželo jak na sourozencích z jejich sboru, tak ze vzdálenějších míst. K tomu všemu ještě přispívali na potřeby těch, kdo vyšli zakládat nové sbory a oslovit ztracený svět. Zdá se, že v církvi bylo dávání jednak organizované, jednak spontánní (na úrovni jednotlivců). Jednotlivé skupiny lidí, na které se přispívá, by zřejmě měly být podporované od okamžiku, kdy se začne scházet menší skupinka věřících, až do vzniku sboru a dál.

1. **Chudí**

Věřící prodávali svůj majetek a dávali svým potřebným bratrům a sestrám už od samotného vzniku církve (Sk 2:45, 4:34-35). Zdá se však, že toto dávání bylo součástí organizovaného církevního programu. Peníze z prodeje majetku a pozemků přinášeli křesťané apoštolům, kteří je rozdělovali chudým (Sk 4:35).

Učedníci postupovali stejně i v Antiochii. Když poslali finanční pomoc církvím v Judsku, svěřili ji dvěma vybraným mužům (Barnabášovi a Saulovi), aby ji předali starším v Judsku (Sk 11:28-30). Starší pak dary rozdělili. Církev měla peníze vybírat organizovaně, každý týden (1Kor 16:2).

2. Vdovy

Podobný systém fungoval také na pomoc vdovám. Problémy v 6. kapitole Skutků vznikly proto, že počet vdov, které potřebovaly pomoc, vzrostl tak, že apoštolové nebyli schopni mít přehled o penězích, které s tím souvisely. Proto požádali, aby církev vybrala sedm Duchem naplněných mužů, kteří by tuto práci převzali. V efezském sboru existoval v období Timoteovy služby také oficiální seznam vdov (1Tm 5:3-16). Pavel dal Timoteovi obecné pokyny, aby se na tento seznam potřebných dostaly pouze ty vdovy, které to skutečně potřebovaly. Pokud měly věřící rodinu, církev za ně nenesla zodpovědnost. Stejně to bylo i v případě, kdy byly dost mladé na to, aby se znovu vdaly, takže nemusely finančně zatěžovat celý sbor.

Zdá se, že zde vidíme jasný precedens pro organizované církevní programy, které rozdělují finance potřebným věřícím. Když vzniká taková iniciativa, je velmi důležité, aby na ni dohlíželi spolehliví lidé (jako v 6. kapitole Skutků). Bývá také moudré zapojit do dohledu více než jednoho člověka, aby nevznikalo nebezpečí zpronevěry.

3. Zakladatelé sborů

Apoštol Pavel byl často při své službě v nových zeměpisných oblastech příjemcem finanční podpory. Samotným důvodem k napsání listu Filipským například bylo doručení daru z filipského sboru Pavlovi, který v té době sloužil v Římě. V závěrečné části tohoto listu Pavel filipské chválí, děkuje za jejich štědrost a ujišťuje je, že Bůh naplní všechny jejich potřeby *díky tomu, že dávají oni jemu* (Fp 4:18-19). Křesťané často citují 19. verš, *aniž by si uvědomili význam jeho kontextu a všimli si, komu je vlastně tohle zaslíbení určeno!* Právě dary od různých sborů umožnily Pavlovi a dalším lidem věnovat se na plný úvazek službě a ne šítí stanů.

V Písmu se uvádí mnoho příkladů, kdy věřící podporovali něčí službu, ale jeden z nich si zaslouží zvláštní pozornost. Obvykle laskavý a milující apoštol Jan zřejmě napsal svou třetí epištolu jako rázné napomenutí Diotrefovi, který odmítl podporovat bratry, kteří cestovali a zvěštovali přitom evangelium (3J 9-10). Dávání na Boží dílo není volitelná aktivita a nemůže ji nahradit ani pomoc místním lidem.

4. Kazatelé a vedoucí

Sbor je zodpovědný za naplňování potřeb svého kazatele a dalších vedoucích. Starozákonní princip „desátku“ pokládá základ pro společenství, která jsou zodpovědná za placení svých kazatelů. V Novém zákoně se každý sbor obvykle staral o finanční zabezpečení svých vůdců. Pavel například napsal galatským, aby podporovali své učitele (Gal 6:6). Timoteovi dal za úkol, aby naučil sbory platit těm, kdo je vyučují v Božím slovu (1Tm 5:18). Sbory, které berou tuto zodpovědnost vážně, obvykle přijímají za svou věrnost Boží požehnání.

III. KDY PROVÁDĚT SPOLEČNÉ FUNKCE

Předchozí část uváděla několik biblických funkcí shromážděné církve. Tyto funkce jsou tak důležité, že by stálo za to dobře se zamyslet nad tím, *kdy* by je měla skupina věřících začít provádět. Měli by čekat, až vznikne organizovaný sbor, nebo začít i v případě, že je jich teprve několik?

Tabulka 6.1 uvádí v levém sloupci jednotlivé funkce a obsahuje i volné místo na doplnění dalších. Spolu s celou skupinou prodiskutujte obsah tabulky a nezapomeňte přitom na tyto oblasti:

- Poznamenejte si, zda souhlasíte s uvedenými funkcemi.
- Doplňte další funkce, které zatím v tabulce nejsou, ale považujete je za důležité.

- Do středního a pravého sloupce doplňte odpovědi „Ano“ či „Ne“ podle toho, jestli by tyto funkce měla provádět skupinka, sbor nebo obojí. Svá rozhodnutí zdůvodněte a diskutujte o nich.

<i>Biblická funkce</i>	<i>Skupinka</i> 	<i>Sbor</i>
Evangelizace skrze vztahy		
Dávání zakladatelům sborů		
Kázeň		
Společné uctívání		
Kázání		
Osobní svědectví		
Křest		
Večeře Páně		
Dávání chudým		
Pěvecký sbor		
Placení vedoucích		

Tabulka 6.1 Funkce shromážděné církve

OTÁZKY K ZAMYŠLENÍ, OPAKOVÁNÍ A APLIKACI

1. Co jsou to funkce shromážděné církve?
2. Jaký vztah mají funkce shromážděné církve k malé skupince věřících?
3. Jaká je funkce kázání na společném shromáždění? Jaká je funkce společné biblické hodiny?
4. Co si myslíte, že je hlavním smyslem křtu ve vodě?
5. Proč je dávání také funkcí shromážděné církve?

AKČNÍ PLÁN

1. Spolu s ostatními členy vašeho týmu pro zakládání sborů se rozhodněte, odkdy začnete pořádat společná shromáždění. Jakou budou mít formu?

Křest v Novém zákoně

INDUKTIVNÍ STUDIUM BIBLE

Úvod

Jednou z hlavních nebo základních doktrín křesťanského života je podle Židům 6:1-2 křest. V Novém zákoně je zmíněno několik různých křtů, ale toto studium se zabývá pouze několika *příklady* křtu ve vodě, jak jej prováděli apoštolové a jiní vůdcové rané církve, spolu s několika *vysvětleními* z listů apoštola Pavla. Pokud chcete provést rozsáhlejší studium, najděte si s pomocí konkordance všechny verše, které o křtu mluví.

I. POZOROVÁNÍ

Z následujících oddílů si vypište, *kdo* byl pokřtěn, *kdo* jej křtil, *kdy* a *kde* se křest odehrával a *jaký* smysl křest měl.

	Kdo byl pokřtěn?	Kdo ho pokřtil?	Kdy?	Kde?	Jaký měl křest smysl?
Skutky 2:38-41					
Skutky 8:12,13					
Skutky 8:36-38					
Skutky 16:31-34					

II. VÝKLAD

Ze svého pozorování shrňte, jaké místo zaujímal křest v rané církvi.

Z vyučování apoštola Pavla se dozvídáme další věci o křesťanském křtu. Na základě Ř 6:1-4 vysvětlíte souvislost křtu s Kristovou smrtí a vzkříšením.

Některé další verše ke studiu: 1Kor 15:12-20; Gal 3:26-27; 1P 3:21-22

III. APLIKACE

Jak aplikujete principy, které jste objevili pomocí tohoto studia, do vašeho vznikajícího sboru?

Poznámka: Některé další křty zmíněné v evangeliích jsou v Mt 3, Mk 3, L 3 a J 3.

Vytvoření prohlášení o záměru sboru

PROČ BUDE VÁŠ SBOR EXISTOVAT?

☞ CÍL LEKCE

Účelem této lekce je pomoci zakladatelům sborů vytvořit jejich vlastní prohlášení o záměru nově vznikajících sborů.

☞ OSNOVA LEKCE

- Prohlášení o záměru odpovídá na otázku „Proč tento sbor existuje?“
- Prohlášení o záměru sboru by mělo souviset se záměrem celé universální církve.

☞ ŽÁDOUCÍ VÝSLEDKY

Po zvládnutí obsahu této lekce by každý účastník měl:

- Vědět, že správné pochopení účelu universální církve ovlivní způsob, jakým zakladatel sborů přistupuje ke službě a k úkolu zakládání sborů.
- Být schopen napsat jasné a stručné prohlášení o záměru pro svůj vznikající sbor.

☞ DOPORUČENÍ PRO INSTRUKTORY

Toto je pracovní lekce. Účastníci by měli napsat svá vlastní prohlášení o záměru a podělit se o ně s ostatními.

Úvod

Sbory, které ovlivňují své okolí, jdou za nějakým cílem. Jasně chápou biblický účel církve ve světě a mají jasno i v tom, jaká je konkrétní Boží vůle pro jejich vlastní sbor. Vědí také, že jejich zodpovědnost nekončí založením jednoho sboru, ale snaží se přispívat k násobení sborů. Novozákonní církev vznikla proto, aby oslavovala Boha skrze budování věřících a evangelizaci ztracených. Úkol získat všechny národy pro Krista dostali všichni věřící ve všech dobách. Už od začátku procesu zakládání sborů je nezbytně nutné uvažovat o tom, jakou roli při naplnění Velkého poslání bude tento sbor hrát a promyslet si záměr, se kterým sbor vzniká. Proces vytváření prohlášení o záměru sboru může sjednotit věřící, ujasnit cíle, motivovat k činům, dát směr jejich práci a vytvořit energii a moc. Prohlášení o záměru není jen vzdálený cíl, ale jasně uvádí důvod, proč tento konkrétní sbor existuje. Hlavním úkolem vedoucích je ujasnit a předat záměr a vizi vznikajícího sboru jeho členům. Tato lekce nám k tomu dá příležitost.

I. CO JE TO PROHLÁŠENÍ O ZÁMĚRU?

Ve 4. lekci „Definice sboru“ jste napsali *definici* sboru. Definice odpovídá na otázku „co?“. Naopak *prohlášení o záměru* odpovídá na otázku „proč?“. Prohlášení o záměru konkrétního sboru tedy odpovídá na otázku „Proč tento sbor existuje?“

II. NALEZENÍ ZÁMĚRU VAŠEHO SBORU

Pokud se chceme něco dozvědět o církvi, Boží slovo je vždy tím nejlepším místem, kde hledat. Vaše prohlášení o záměru by nemělo odporovat tomu, co o církvi uvádí Bible. Přečtěte si následující pasáže, abyste si uvědomili, co každá z nich říká o záměru (účelu) sboru (církve). Tyto principy si poznamenejte do vyčleněného volného místa. Když jste ve 4. lekci hledal definici sboru a ptali se „co?“, na některé z těchto veršů jste se už dívali. Tentokrát si pokládáte otázku „proč?“ a hledáte účel.

Mt 16:18

Mt 28:18-20

Sk 1:6-8

Sk 2:42-47

Ef 3:10-11

Ef 4:11-16

Kol 3:12-17

Žd 10:22-25

1P 2:1-5, 9-12

Další

III. SEPSÁNÍ PROHLÁŠENÍ O ZÁMĚRU SBORU

Proces sepisování prohlášení o záměru sboru je jednou z nejužasnějších aktivit v životě sboru. Záměr by se měl detailně prodiskutovat, mělo by se za něj modlit, pak by jej měli vedoucí vírou přijmout, oznámit a vysvětlit na společných shromážděních, vytisknout a publikovat ve sborových tiskovinách (jako jsou například pozvánky) nebo na hlavičkách papírů, aby vešel do povědomí všech členů sboru.

Když budete psát prohlášení o záměru, položte si následující otázky:

- Proč by měl sbor, který zakládáte, vlastně existovat?
- V čem bude mít sbor jedinečné a zvláštní místo v díle Božího království?
- Co máte jako Boží vyslanci dělat ve své cílové oblasti?

Následující volné místo využijte k uvedení 10 důvodů, proč by měli lidé navštěvovat tento nový sbor a sloužit v něm. Buďte tak konkrétní, jak je to jen možné.

Prohlášení o záměru by mělo odpovídat účelu universální Kristovy církve, ale brát v úvahu kulturní kontext konkrétní cílové skupiny lidí. Měl by být vytvořen speciálně pro váš vznikající sbor. Mnohá prohlášení o záměru mluví o cíli služby. Tímto cílem může být zeměpisná oblast, kulturní skupina, nebo nejlépe kombinace obojího.

Zde uvádíme několik příkladů fiktivních prohlášení o záměru:

- Sbor Dobrá zpráva existuje proto, aby uctíval Pána, budoval věřící a přinášel evangelium ztraceným lidem ve Lhotce.
- Sbor Evangelikálního společenství existuje proto, aby šířil evangelium v Opavě, na severní Moravě, v naší zemi i na celém světě.
- Řečkovický baptistický sbor existuje proto, aby sloužil rodinám v Řečkovicích.
- Naše křesťanské společenství existuje proto, aby vychovalo z vysokoškoláků lidí plně oddané Ježíši Kristu.

Které z uvedených prohlášení vám připadá nejlepší a proč?

Jakmile spojíte to, co jste nastudovali v Písmu, s jedinečnými rysy vašeho vznikajícího sboru, můžete napsat prohlášení o záměru. Pamatujte na to, že takové prohlášení by mělo splňovat pět požadavků:

- Mělo by být co nejjasnější a nejstručnější
- Lidé by měli velice toužit po tom, co je v prohlášení uvedeno
- Prohlášení by mělo v lidech probouzet nadšení
- Sbor by se měl prohlášení věrně držet
- Prohlášení by se mělo pravidelně kontrolovat a přizpůsobovat

Do volného místa teď vepište prohlášení o záměru vašeho sboru. Mělo by odpovídat na jednoduchou otázku „proč tento sbor existuje?“

OTÁZKY K ZAMYŠLENÍ, OPAKOVÁNÍ A APLIKACI

1. Jsou vaše definice sboru a prohlášení o jeho záměru postaveny na vašich vlastních zkušenostech s církví nebo na Biblii?
2. Odpovídá vaše prohlášení o záměru biblickým účelům církve, které se probíraly ve 2. lekci? Pokud ne, co mu chybí?
3. Proč je důležité vytvořit písemné prohlášení o záměru sboru?
4. Čím se bude vzniklý sbor lišit od jiných sborů?

AKČNÍ PLÁN

1. Tento proces vypracování a sepsání prohlášení o záměru sboru zopakujte s vůdci vašeho vznikajícího sboru. Mohou to být čerstvě věřící křesťané, kteří se teprve stávají vůdci, nebo jiní, se kterými na vzniku nového sboru spolupracujete. Pokud vzniká dceřiný sbor, můžete se poradit s vůdci mateřského sboru — v každém případě by mělo jít o vedoucí, kteří jsou do vzniku nových sborů nejvíce zapojeni.

LITERATURA

Jenson, R., Stevens, J.: *Dynamics of Church Growth*. Grand Rapids, MI: Baker, USA 1981.

Filosofie služby zakládání sborů

JAK MŮŽE SBOR SLOUŽIT ZTRACENÉMU SVĚTU?

☞ CÍL LEKCE

Účelem této lekce je vysvětlit, co je to filosofie služby zakládání sborů a proč je důležitá. Lekce má současně za úkol přimět účastníky k zamyšlení nad tématy souvisejícími s otázkou „jak“ zakládat nové sbory.

☞ OSNOVA LEKCE

- Filosofie služby zakládání sborů je postavená na biblické definici a principech církve, ne na lidských tradicích.
- Filosofie služby zakládání sborů, která bere ohled na specifika kulturního prostředí, zvyšuje efektivitu práce zakladatele sborů i jeho týmu.

☞ ŽÁDOUCÍ VÝSLEDKY

Po zvládnutí obsahu této lekce by každý účastník měl:

- Být si vědom zásadní potřeby filosofie služby zakládání sborů a důsledků, které může mít absence této filosofie.
- Znat základní součásti a priority efektivní filosofie služby zakládání sborů.
- Vytvořit svou vlastní filosofii služby.

☞ PŘÍLOHY

8A Pracovní list: Tvorba filosofie služby zakládání sborů

☞ DOPORUČENÍ PRO INSTRUKTORY

Tato lekce bude vycházet z prohlášení o záměru sboru, které se vytvářelo v lekci 7, oddílu Církev. Před samotným vyučováním by měli účastníci dostat za úkol si ještě jednou tuto lekci zopakovat. Hned ze začátku vyučování pak důkladně vysvětlíte, že se bavíme o velmi praktických otázkách jako je strategie, základy, principy a formy. Název „filosofie“ by neměl vést k pochybnostem o významu celého konceptu, ačkoli v světském prostředí bývá toto slovo používáno k tomu, aby odvádělo lidi k věcem, které nejsou založené na Bohu a jeho slovu. Náš úkol zakládání sborů musí stát na nějakých teoriích a konceptech (tj. filosofii), které vyjadřují vůli Ježíše Krista, Pána církve. V průběhu této lekce by se měl studovaný materiál probrat poměrně rychle, aby větší část vymezeného času zbyla na praktickou práci s využitím Přílohy 8A.

I. CO JE TO FILOSOFIE SLUŽBY ZAKLÁDÁNÍ SBORŮ?

Filosofie služby se dá v širším slova smyslu aplikovat na jakýkoli druh služby. Může být využita také konkrétnějším způsobem pro určitý druh služby. Tato lekce se bude soustředit na *filosofii služby zakládání sborů*. Použité principy se však dají aplikovat na jakýkoli sbor, křesťanskou organizaci nebo vedoucího.

A. Filosofie služby

V širším slova smyslu je filosofie služby prohlášení nebo myšlenka, která pomáhá odpovědět na otázku „*Jak budeme realizovat svou službu?*“ Jsou to praktické principy, které nám pomáhají zhodnotit, zda děláme *správné věci tím správným způsobem*. Filosofie služby bere v úvahu naše vlastní hodnoty, proto je pro každého člověka nebo skupinu lidí jiná.

Je také důležité odlišit *filosofii služby* od „klamného filosofování.“ V Koloským 2:8 nás Pavel varuje, abychom se vyhnuli „prázdnému a klamnému filosofování, které je založené na lidských bájích, na vesmírných mocnostech, a ne na Kristu“. Tento verš jasně říká, na čem může být naše tradice založená:

- Filosofie založená na lidské tradici — té se vyhýbejte.
- Filosofie založená na Kristu — tu přijímejte.

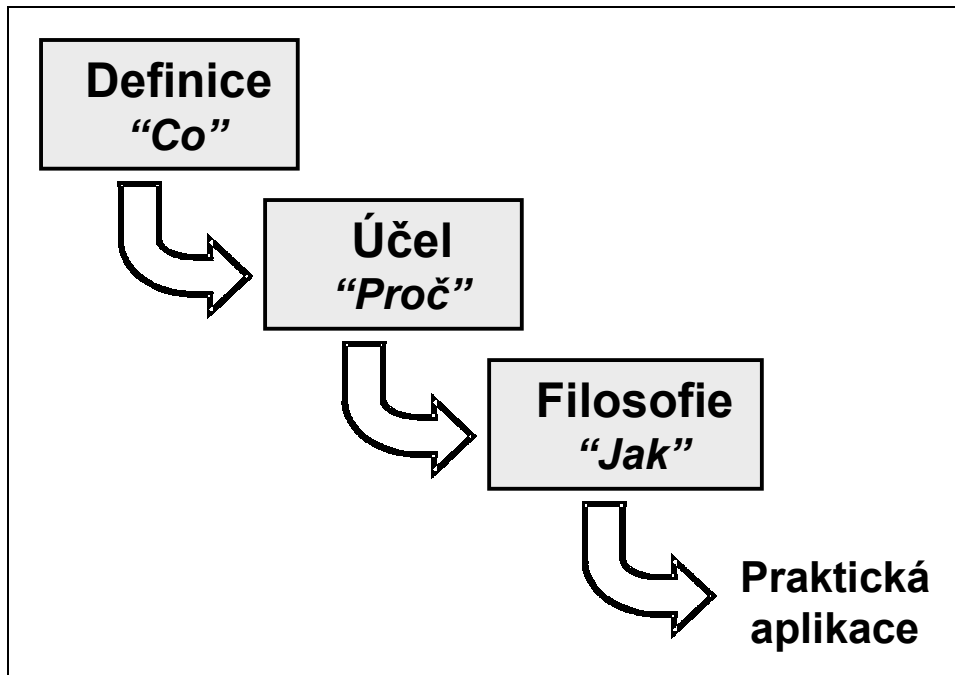
Lidé si jen málokdy všimnou, že tento verš neodsuzuje *princip filosofie*, ale dává do protikladu dva zdroje filosofie. Toto špatné pochopení zmíněného verše vedlo k tomu, že mnoho věřících reaguje na myšlenku filosofie služby negativně. Je však smutnou pravdou, že když *nepřemýšlíme* o své filosofii služby, nakonec se *slépě držíme své současné filosofie*, která bývá často založená na tradicích. To pak vede k přesně takovému provinění, před kterým Pavel napomínal. Cílem této lekce je promyslet si, „jak to děláme,“ abychom mohli s jistotou říci, že způsob naší služby je založen na Kristu a jeho slovu a ne na lidských tradicích.

B. Filosofie služby zakládání sborů

Předchozí lekce už mluvily o účelu církve a o prohlášení záměru církve. Když k nim přidáme filosofii služby, tyto tři věci spolu souvisejí následujícím způsobem:

- Definice — *co* je to sbor.
- Účel — *proč* sbor existuje.
- Filosofie služby — *jak* sbor slouží.

V této lekci se konkrétně zabýváme otázkou „Jak by měl sloužit zakladatel sborů?“ Každý účastník výcviku si bude moci tuto otázku zodpovědět při studiu pracovního listu v Příloze 8A.

Obrázek 8.1 Logická posloupnost

II. PROČ JE POTŘEBA MÍT FILOSOFII SLUŽBY ZAKLÁDÁNÍ SBORŮ

Existuje mnoho důvodů, proč by každý zakladatel sborů měl mít filosofii služby, která je přizpůsobená podmínkám, ve kterých pracuje. Tyto důvody jsou jak biblické, tak praktické.

A. Bible vyučuje, že je třeba promyšleně plánovat

Pojem „filosofie služby“ se sice v Písmu nevyskytuje, ale promyšlené plánování se spoléháním na Boha tam najdeme.

- Přísloví 14:15: „Prostoduchý kdečemu důvěřuje, kdežto chytrý promýšlí své kroky.“
- Přísloví 15:22: „Plány selžou bez společné porady, kdežto při množství rádců se uskuteční.“

1. Ježíšův příklad

Ježíšův život a služba ukazují, že měl velmi jasný záměr i způsob, jak tento záměr naplnit. Vidíme, že Ježíš vždy jednal se zřetelem na konečný cíl. Nenechal se od svého cíle ničím odklonit. Zamyslete se nad těmito texty:

- Matouš 16:21-23: Ježíš s důvěrou míří svůj život ke kříži.
- Marek 1:45: Vidíme, že Ježíš se vzdal některých dobrých věcí a možnosti vyučovat lid, aby se mohl soustředit na své poslání.
- Jan 6:5: Ježíš už předem naplánoval zázrak, který uskutečnil, ačkoli o tom neřekl svým učedníkům.

2. Pavlův příklad

Apoštol Pavel také plánoval, jak a komu bude sloužit v souladu se svými křesťanskými principy a přesvědčením. Uvědomil si, že Bůh může měnit jeho plány a také to často dělá. Nemyslel si však, že to je překážkou promyšleného plánování služby. Několik příkladů toho, jak plánoval apoštol Pavel, najdeme zde:

- Římanům 15:20: Pavel se rozhodl, že jeho strategie bude spočívat v kázání Krista tam, kde o něm zatím lidé neslyšeli.
- 1. Korintským 2:1-2: Pavel se rozhodl omezit obsah svých kázání na základní fakta o Kristově kříži.
- 1. Korintským 9:12: Pavel se rozhodl nepřijímat peněžitou podporu, aby nebylo možné zpochybňovat jeho motivy ke zvěstování evangelia.
- 1. Korintským 9:20: Pavel se rozhodl přizpůsobit kulturním zvyklostem těch, které se snažil oslovit.
- Skutky 16:3: Pavel obřezal Timotea, aby nepohoršoval Židy.

B. Filosofie zakládání sborů je praktická

Filosofie služby nám pomáhá soustředit se na „dobré skutky, které *nám* Bůh připravil“ (Ef 2:10). Může nás vést a pomáhat nám rozhodovat se ve složitých situacích, kdy se několik variant zdá stejně dobrých. Slouží jako míra, která nám pomáhá změřit, co už se do naší služby nevejde.

Ve skutečnosti má filosofii služby každý člověk, který nějakou službu dělá. Možná ji nemá napsanou nebo ji není schopný jasně formulovat. Dokonce ani nemusí vědět, že nějaká taková filosofie existuje — ale ona přesto existuje. Je to proto, že *každý z nás má nějakou představu o tom, jak sloužit!* Taková představa není nic jiného než filosofie služby. Proto není možné ji *nemít*. Existují jen dvě možnosti:

- Můžeme pečlivě prozkoumat svou filosofii a přesvědčit se, zda je skutečně biblická.
- Můžeme svou filosofii ignorovat a riskovat, že budeme jednat podle lidských tradic a ne podle pravdy.

Je jasné, že první přístup je správný. Tato lekce a pracovní listy v následující příloze mají za úkol vám pomoci formulovat filosofii zakládání sborů a kriticky prozkoumat, jestli je dobrá.

C. Jasná filosofie služby zakládání sborů usměrňuje naše jednání

Dokud nezačne definice církve a jejího účelu ovlivňovat naši filosofii služby, zůstanou jen teoretickými poučkami. V okamžiku, kdy je zapojíme do praxe, přesouváme se k velice konkrétní otázce „*Jak ten sbor založit?*“ Filosofie služby zakládání sborů, kterou sepíšete, vám pomůže uvažovat nad konkrétními kroky a prioritami, kterými se budete v průběhu vzniku sboru zabývat. Uchrání vás před těmito chybami:

- Trávení času neproduktivními aktivitami nebo programy
- Přehlížení důležitých aktivit nebo složek, které jsou potřebné pro růst sboru

D. Filosofie služby zakládání sborů by měla být konkrétní

Každý zakladatel sborů, tým zakládání sborů nebo sbor by měl mít svou *vlastní* filosofii služby. Bůh dal každému věřícímu jiné duchovní dary. Každý člověk je také jedinečný po stránce fyzické, duchovní i citové. To znamená, že metody, které jsou efektivní ve službě jednoho člověka, se nemusejí hodit pro někoho jiného. Stejně tak jsou jedineční i lidé, kterým sloužíme. Každé město nebo cílová oblast má navíc jinou minulost a kulturní ovzduší. Proto by měla filosofie služby konkrétně formulovat principy týkající se následujících oblastí:

1. Zakladatel sborů

Filosofie služby zakládání sborů by měla začít pochopením silných i slabých stránek zakladatele sborů. Měla by definovat, *jak* je schopen nejlépe využívat své silné stránky a minimalizovat vliv slabých stránek. Měla by brát v úvahu jeho povinnosti týkající se rodiny, práce a osobního života. Pokud je například zakladatel sborů špatný řečník, vytvoří si filosofii služby, která bude klást důraz na osobní vztahy a evangelizaci skrze přátelství. Rodinné faktory mohou umožnit nebo naopak vyloučit možnost přestěhovat se do cílové oblasti. V každém případě by měla být filosofie služby proveditelná a efektivní z pohledu toho, kdo ji bude realizovat.

2. Tým zakládání sborů

Týmy jsou zcela jistě nejlepším prostředkem zakládání nových sborů. V některých případech není tým k dispozici, ale pokud je to jen trochu možné, měla by se uplatnit týmová práce. Je velmi obtížné najít jednotlivce, který je tak schopný a vyvážený, aby dosáhl lepších výsledků než tým. Složení lidí v dobrém týmu násobí počet dostupných darů a schopností spolu s energií a zkušenostmi, které jsou třeba k založení nového sboru.

Aby mohly tyto rozličné dary, schopnosti a osobnosti dosáhnout svého plného potenciálu, musí mít tým k dispozici praktický plán, jak koordinovat spolupráci svých členů a řídit jejich činnost. Dobře promyšlená filosofie služby zakládání sborů bere v úvahu silné i slabé stránky každého člena týmu a snaží se maximalizovat jeho produktivitu. Protože je však každý tým složený z jiných lidí, je třeba vytvořit pro každý tým jedinečnou filosofii.

3. Nový sbor

Každý nový sbor je jiný v závislosti na tom, z jaké kultury pocházejí jeho členové, jak jsou staří, jaká je jejich sociální úroveň, vzdělání, zkušenosti, jazyk nebo dokonce osobní preference. Není možné v každé situaci efektivně použít stejný plán. Vhodná filosofie služby prozkoumá cílovou oblast a lidi a zjistí, jak je *co nejefektivněji* oslovit. Rozhodne také, jaké *formy* by se nejlépe hodily k duchovnímu růstu dané skupiny lidí.

III. OBSAH EFEKTIVNÍ FILOSOFIE SLUŽBY ZAKLÁDÁNÍ SBORŮ

Ačkoli je každá filosofie služby jiná, existují některé základní stavební kameny, které by v žádné z nich neměly chybět. Každý z nich je třeba promyslet a připravit, ale konečný výsledek pak bude užitečnější a efektivnější.

A. Filosofie navazuje na definici a účel

Na obrázku 8.1 je vidět, že filosofie zakládání sborů navazuje na definici církve a na její účel, ke kterým jste již dříve došli. Jakmile pochopíte, *co* je to církev a *proč* vzniká váš nový sbor, dostáváte se k dalšímu kroku, kdy rozhodujete, *jak* byste vytčeného cíle dosáhli.

Důležité je, že filosofie služby zakládání sborů *musí být založena na biblické definici a účelu církve* a ne pouze na přeformulování toho, co jsme už někdy v minulosti dělali. Stavění na lidských tradicích, jakkoli může být myšleno dobře, *nikdy* nemůže přijatelně nahradit snahu o studium Božího slova a řízení se jeho pokyny.

B. Filosofie bere v úvahu kontext

Vhodná filosofie služby je založená na konkrétní situaci, ve které se bude aplikovat. K tomu je nezbytně třeba provést průzkum cílové oblasti. Jiné části této příručky popisují, jak takový průzkum provést a vyhodnotit. Energie, kterou ze začátku investujeme do průzkumu a plánování, nám později jistě ušetří mnoho promrhaného času, protože nás povede správným směrem a pomůže vybrat ty nejlepší metody a postupy.

C. Filosofie se soustředí na lidi

Budovy, vybavení, doprava, finance a jiné praktické oblasti by měly být sice ve filosofii služby začleněny, na druhé straně by ji nikdy neměly *určovat*! V každém okamžiku je třeba pamatovat na to, že nejdůležitější jsou lidé a že cílem našeho snažení je jejich spasení a duchovní růst. Dobrá filosofie služby zakládání sborů v první řadě zajistí naplňování potřeb skutečné *církve* — totiž *lidí* — a až potom se zabývá druhotnými záležitostmi.

D. Filosofie se dá použít k hodnocení

Dobře vytvořená filosofie služby zakládání sborů je praktická a užitečná. Pomůže nám soustředit naše úsilí na správné věci, v pravý čas a pravým způsobem. Měli bychom pak vidět více ovoce své práce, protože budeme schopni se lépe rozhodovat o každém kroku v naší službě. Proto trávíme vytvořením filosofie služby tolik času.

Pokud chceme dosáhnout co největších praktických výsledků, musíme dávat pozor, aby naše filosofie zůstala jednoduchá, jasná a pochopitelná. Celý tým zakládání sborů by ji měl chápat a souhlasit s ní. Měla by dosáhnout shody v tom, *jak přesně založíme tento nový sbor*.

IV. VYTVOŘENÍ VAŠÍ VLASTNÍ FILOSOFIE SLUŽBY

Příloha 8A obsahuje pracovní listy, které vám pomůžou vytvořit a sepsat filosofii služby zakládání sborů. Tím byste měli strávit větší část lekce. Pokud máte vlastní tým zakládání sborů, měli byste s nimi celý proces opakovat ještě jednou, abyste se shodli na takové filosofii, kterou vypracujete všichni společně.

V. VZOROVÁ FILOSOFIE SLUŽBY

Obrázek 8.2 je příkladem filosofie služby nějakého sboru. Netýká se nově vznikajícího sboru, takže se bude od vaší filosofie v mnohém lišit. Může vám však posloužit jako vodítko, až budete vytvářet svou vlastní filosofii služby zakládání sborů.

Při čtení tohoto vzoru si všimněte, jak se soustředí na lidi, uctívání a duchovní růst. Napadá vás, v čem ještě je tato filosofie dobrá? Ve kterých oblastech by potřebovala zlepšit na základě principů zmíněných v této lekci?

Poznámka pro překladatele: Je-li to možné, doplňte příklady filosofie služby sborů ve vaší vlastní zemi, které by nahradily vzorové prohlášení, které zde uvádíme my.

VZOROVÉ PROHLÁŠENÍ O SMĚRU SBORU

Náš sbor existuje proto, aby:

1. OSLAVOVAL Boha Otce, Syna a Ducha Svatého skrze:

- a. Chválu, modlitbu, a uctívání Boží slávy, svatosti, pravdy, krásy a lásky.
- b. Společenství s Ježíšem Kristem jako milujícím a mocným Spasitelem, Pánem a Králem.
- c. Jednotu a chválu vytvořenou přítomností Ducha Svatého a společně vyjadřovanou ovocem a dary Ducha.

2. BUDOVAL láskyplné společenství věřících skrze:

- a. Povzbuzování a prostředí plné lásky, přijetí a odpuštění.
- b. Budování úzkých vztahů, které směřují k péči o druhé a podepírají je.
- c. Službu a obětování, které vede ke vzájemnému naplnění potřeb.

3. PŘIPRAVOVAL věřící ke službě skrze:

- a. Kázání a vyučování, které věrně předává Boží slovo a dotýká se každodenních témat a potřeb lidí.
- b. Vyučování, objevování, rozpoznání, budování a používání darů Ducha Svatého u všech věřících.
- c. Výcvik ve službě a přípravu věřících tak, aby poznali Kristovu vůli, prožívali Kristovu moc a činili Kristovy skutky.

4. ŠÍŘIL dobrou zprávu o Kristu do světa skrze:

- a. Službu lidem v okolí, která je inspirující, citlivá a soucitná, využívá tvořivých způsobů evangelizace a komunikace, hlásá, že lidé by měli činit pokání, vyznat Krista, skrze něj pak věřit Bohu, přijmout jej jako Spasitele a sloužit mu jako svému Králi ve společenství jeho církve.
- b. Péči o celého člověka prostřednictvím služby, která naplňuje citové, fyzické, sociální i duchovní potřeby a přivádí je v našem společenství do plnosti.
- c. Zavázání se k zakládání sborů a obživení církve po celém světě.

Obrázek 8.2 Vzorové prohlášení o směru sboru

OTÁZKY K ZAMYŠLENÍ, OPAKOVÁNÍ A APLIKACI

1. V čem může filosofie služby pomoci zakladatelům sborů?
2. V čem je filosofie služby biblická?
3. Z čeho se filosofie služby skládá?

AKČNÍ PLÁN

1. Vyplňte přílohu 8A „Tvorba filosofie služby zakládání sborů.“

LITERATURA

DeWitt, Larry: *Unpublished Notes from CPR2000*, Calvary Community Church, USA 1985.

Fuller, Charles E.: *How to Plant a Church; Advanced Seminar*. Church Growth Institute, USA 1986.

Logan, Robert: *Beyond Church Growth*. Grand Rapids, MI: Revell, USA 1989.

Martin, Robert W.: *Notes on a Philosophy of Ministry*. Camino Real Community Church, USA 1993.

Morris, Linus J.: *The High Impact Church*. Thousand Oaks, CA: Christian Associates International, 1998.

Tvorba filosofie služby zakládání sborů

Úvod

Pokud chcete vytvořit jasně formulovanou filosofii služby zakládání sborů, musíte se zamyslet nad následujícími oblastmi:

- Měli byste mít jasnou představu o tom, k čemu Bůh vytvořil a povolal církev (prohlášení o záměru). Měli byste také vědět, proč Bůh chce, aby vznikl váš nový sbor a co je jeho úkolem. Čeho chce Bůh ve vašem novém sboru dosáhnout v průběhu 3-5 let?
- Měli byste vědět o své cílové skupině lidí. Jací jsou lidé, které se snažíte oslovit?
- Které struktury byste mohli při vytváření nového sboru použít (bohoslužby, shromáždění chval, buněčné skupinky, biblickou školu, evangelizační modlitební trojice apod.)?
- Jaké dary, silné stránky a slabé stránky máte vy a váš tým?

I. OTÁZKY, KTERÉ JE TŘEBA ZVÁŽIT PŘI VYTVÁŘENÍ FILOSOFIE SLUŽBY

Spolu s ostatními členy vašeho týmu zakládání sborů odpovězte na následující otázky:

- A. Kterými třemi slovy byste popsali nový sbor, který zakládáte?**

- B. Z jakých skupin se skládá společnost, kterou se snažíte oslovit? Jací lidé budou do vašeho sboru přicházet?**

- C. V čem bude tento sbor jedinečný?**

- D. Které věci by mohly být na vašem sboru nejpřitažlivější?**

E. Co by se na vašem sboru mohlo líbit lidem ve městě/vesnici, které se snažíte zasáhnout?

F. Komu se bude váš sbor jevit nejpřitažlivější?

G. Kterým lidem byste chtěli učinit váš sbor přitažlivým?

H. Jaké programy a aktivity by mohly být v novém sboru úspěšné? Jak budete tento úspěch měřit?

II. JEDINEČNÉ RYSY VAŠEHO SBORU

V čem bude služba vašeho sboru jedinečná nebo výjimečná, pokud vezmete v úvahu následující oblasti — uctívání, vyučování Božího slova, evangelizace, společenství, administrativa, práce s dětmi a mládeží, vztahy s okolím, sociální služba, misie, doktríny, finance, zdroje a majetek, budovy, jiné?

III. STYL SLUŽBY

V jednom nebo dvou odstavcích popište styl služby, který byste si pro svůj nový sbor představovali. V čem bude charakter vašeho sboru jedinečný?

IV. HODNOTY

Které důležité *hodnoty* bude mít váš nový sbor? Které významné principy povedou vaši službu v následujících měsících a letech? Napište alespoň 10 hodnot.

V. FORMULUJTE SVOU FILOSOFII SLUŽBY

Pokuste se ve dvou odstavcích napsat vaši filosofii služby, zohledňující jednotlivé součásti, které jste už v těchto pracovních listech vytvořili. Napadá vás nějaká věta nebo slogan, který shrne vaši filosofii služby do jedné krátké věty?

Naše filosofie služby zakládání sborů:

Slogan našeho sboru:

VI. DISKUTUJTE A SROVNÁVEJTE SVÉ ZÁVĚRY S OSTATNÍMI

Porovnejte výsledek své práce s ostatními účastníky výcviku, přičemž nezapomínejte na to, že žádné dvě situace nejsou stejné, takže nebudou stejné ani žádné dvě filosofie služby. Pak svůj výsledek proberte s vůdci sborů a svým týmem. Často se k tomuto prohlášení vracejte a používejte ho v průběhu zakládání sboru, abyste mohli hodnotit, zda postupujete správně.

CÍRKEV
LEKCE
9,10

Církev a duchovní dary

BOŽÍ ZMOCNĚNÍ DO SLUŽBY

☞ CÍL LEKCE

Účelem této lekce je pomoci týmům zakládajícím sbory poznat vzájemně své duchovní dary tak, aby všichni mohli sloužit Pánu způsobem, ke kterému je obdaroval.

☞ OSNOVA LEKCE

- Duchovní dary dává Duch svatý k tomu, aby dal tělu Kristovu moc.
- Duchovní dary nejsou stejné jako přirozené nebo naučené talenty a schopnosti.
- Duchovní dary lze objevit skrze službu a pak je dále rozvíjet.

☞ ŽÁDOUCÍ VÝSLEDKY

Po zvládnutí obsahu této lekce by každý účastník měl:

- Vědět jak poznat své duchovní dary a jak v tom pomáhat ostatním.
- Být připraven udělat jakékoliv nutné změny, aby s ostatními pracoval na základě duchovních darů.
- Účastnit se týmového zakládání sborů, při kterém každý člen může pracovat nejúčinněji ve shodě s duchovními dary, které mu Bůh dal.

☞ DOPORUČENÍ PRO INSTRUKTORY

Všimněte si, že toto je dvouhodinová lekce. Je-li nutné udělat přestávku, je možné setkání rozdělit mezi body III – „Schopnosti...“ a IV – „Pozorování...“.

I. PROČ POTŘEBUJEME DUCHOVNÍ DARY?

Církev je duchovní entita. Věříme, že nadpřirozené Boží království, andělé a démoni existují. Věříme také, že člověk se jen tak nevyvinul, nýbrž byl stvořen jak s tělesnými, tak duchovními vlastnostmi. Jsme víc než maso, krev a chemikálie. Toužíme žít nadpřirozený život, žít v duchu spíše než v těle. Pavel prohlásil:

„Neboť ačkoli žijeme v těle, nebojujeme podle těla. Zbraně našeho boje nejsou tělesné, ale mají od Boha sílu bořit opevnění...“ (2Kor 10:3-4).

Církev musí užívat svou nadpřirozenou moc. V podstatě jsou nám dostupné její dva druhy – *modlitba a duchovní dary*. Oba přistupují k Bohu v zájmu jeho lidu a jeho díla. Oba jsou nutné k vykonání služby, která je příliš těžká pro lidské úsilí. Pán nikdy neměl v úmyslu, abychom sloužili z vlastní síly. Chce nám pomoci. Ježíš nařídil učedníkům, aby se *nevzdalovali* z Jeruzaléma a nezačínali svou službu, dokud nepřijmou moc Ducha svatého (Sk 1:4-5).

Pán svému tělu poskytl různé druhy darů, aby mu umožnil náležitě pracovat. Jedna skupina darů obsahuje několik druhů *vedoucích*, „aby dokonale připravili svaté k dílu služby“ (Ef 4:12). Další skupina zahrnuje zvláštní *schopnosti* ke službě, které jsou v různých kombinacích dány každému věřícímu. Vše, co víme o každé z těchto skupin, se dozvídáme z Písma.

II. VEDOUcí... DAL JEŽÍŠ... ABY PŘIPRAVILI TĚLO

První skupina darů obsahuje *vůdce* popsané v Efezským 4:11-16. To nejsou místa nebo funkce, do kterých jsou lidé voleni. Jsou to jednoduše lidé, které Bůh dal Kristovu tělu, aby připravili každého jednotlivce ke konání jeho úlohy. Tito lidé nejsou odborníci, kteří dělají práci za nás; jejich efektivnost se měří naší, když my konáme dílo služby.

Text vyjmenovává apoštoly, proroky, evangelisty a pastýře-učitele. Lidé s apoštolským úkolem jsou ti, kdo jsou vysláni, aby na počátku nové služby stavěli základy. Lidé s prorockým úkolem vyhlásují Boží slovo Kristovu tělu, zatímco evangelisté vyhlásují jeho Slovo ztraceným. Pastýři-učitelé bdí nad Božím lidem a vyučují jej. Abyste porozuměli úloze vedoucího v Kristově těle, zamyslete se nad evangelistou: nemůže dělat jen evangelizaci, ale musí také připravovat ostatní křesťany, aby evangelizovali.

III. SCHOPNOSTI... DAL DUCH SVATÝ... ABY ZMOCNILY TĚLO

A. Definice

Další kategorie darů jsou *schopnosti*, které věřícím dal Duch svatý. Přirozené nebo naučené schopnosti a nadání by se také měly používat ve službě Bohu. Avšak Duch dává věřícím schopnosti jedinečným způsobem přispět k budování Kristova těla. Těmto schopnostem se říká *duchovní dary*. Na těchto darech jsou nápadné tyto skutečnosti:

- Každý věřící má alespoň jeden (1Kor 12:7; 1P 4:10).
- Nejsou dány podle našeho přání, ale tak, jak chce Duch (1Kor 12:11).
- Jsou určeny ke společnému dobru spíše než ku prospěchu jednotlivce (1Kor 12:7; Ř 12:4-5; 1Kor 12:12-27).
- Dar (nebo dary), které máme, jsou dílem Ducha (1Kor 12:4). Služby, ve kterých je používáme, jsou svázány s Kristem (1Kor 12:5) a jejich účinnost je Božím dílem (1Kor 12:6). Naší zodpovědností je pouze poslušnost.

B. Duchovní dary a Kristovo tělo

Bůh tyto dary rozdal za účelem budování Kristova těla.

1. **Důležitost každého údu**

Názorný příklad těla v 1. Korintským 12 ukazuje potřebu, aby každá část v těle plnila svou úlohu. Stejně jako fyzické tělo trpí, když je jeden úd nemocný, tak i Kristovo tělo bolí, když jeden člen nepoužívá svůj dar. Každý věřící má vykonávat „dobré skutky“, které mu Bůh připravil (Ef 2:10). Tyto skutky nelze konat našimi lidskými silami. Potřebujeme nadpřirozenou moc Ducha svatého, který prostřednictvím nás působí k jejich vyplnění.

2. **Funkce „obdarovaných“ lidí**

Bůh dal církvi obdarované lidi, aby věřící vedli a připravovali. Každý místní sbor má jednotlivce, kteří jsou v těchto oblastech jedinečně obdarováni. Tito lidé se však nikdy nemají stát elitní skupinou, která provádí službu sboru. Naopak Efezským 4:11-13 dává jasně najevo, že mají připravovat Boží lid, aby tito věřící mohli pokračovat v díle služby. Je životně důležité, aby každý věřící objevil a používal své dary ve službě.

3. **Služba Boží milostí**

Když používáme naše dary, sloužíme vlastně Boží milostí (1P 4:10-11). Boží milost a moc proudí skrze nás k lidem, jimž sloužíme. Bůh chce lidem prokázat službu, a rozhodl se to dělat naším prostřednictvím – konkrétně skrze naše duchovní dary. Už se rozhodl, jak nás chce použít, a dal nám odpovídající dar. Naše věc je použít ho a přinést Bohu ovoce.

C. Zjišťování duchovních darů

Zjistit, jaké jsou naše dary, vyžaduje čas a zkušenost. Pokud nevíte, jaké máte dary, můžete se učit tím, že poznáte, co jsou dary obecně, zapojíte se do služby Kristova těla a zhodnotíte, co skrze vás Bůh dělá pomocí vašich duchovních darů a přirozených schopností. Během služby pak vaše dary vyjdou určitým způsobem najevo.

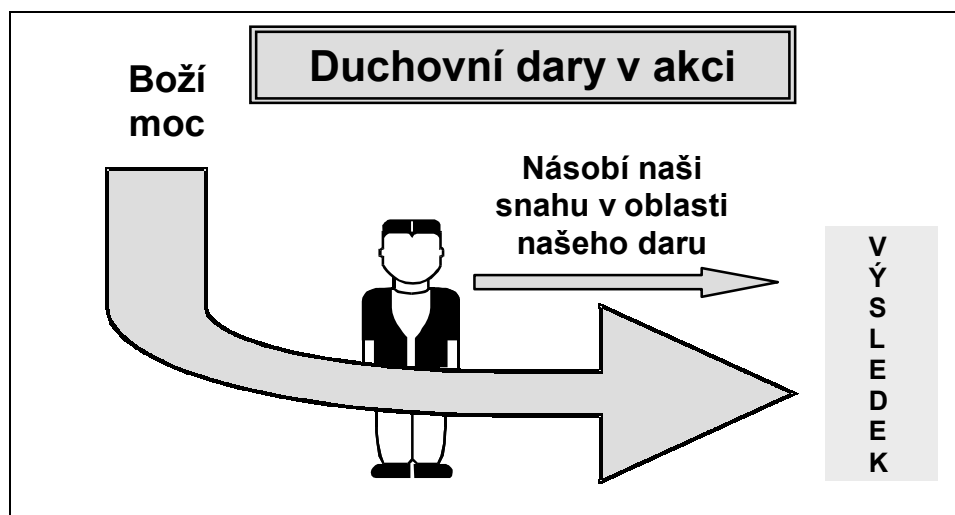
V Bibli neexistuje žádný test na duchovní dary. Dary nejsou závislé na přirozených nebo naučených schopnostech. Lékař nemá nutně dar milosrdenství ani učitel dar vyučování. Takoví lidé by měli mít vzdělání a zkušenost ve svých povoláních, ale to není totéž co duchovní obdarování. Jejich dary ve skutečnosti mohou být evangelizace, vedení nebo

nějaký jiný druh. Hodnocení vašeho povolání *není* cestou k objevení vašich duchovních darů.

Dar se zjišťuje podle účinku jeho použití. Když sloužíme jiným, Boží milost, moc a požehnání plynou skrze náš dar do té míry, že to převyšuje naši lidskou schopnost. Jediným způsobem, jak objevit vaše dary, je zapojit se do různých podob služby a sledovat, co Bůh používá. Jedná se v podstatě o proces „pokusů a omylů“. Vzhledem k tomu, že Boží moc skrze nás bude proudit k ostatním, je důležité poslouchat jejich radu. Sami si nemusíme všimnout, jak nás Pán používá, ale ostatní to zpozorují.

V Novém zákoně je uvedeno mnoho duchovních darů (viz odstavec D). Jelikož každý seznam obsahuje různé dary, zdá se pravděpodobné, že žádný výčet není úplný. Může existovat mnoho dalších darů služby. Také je jasné, že každý věřící má dar. Ale není jasné, jestli každý máme jen jeden. Někteří mohou mít dva nebo více. Kvůli této rozmanitosti je nutné, aby se věřící zapojili do mnoha různých druhů služby.

I když přirozená nadání nebo naučené dovednosti nejsou totéž co duchovní dary, výcvik nebo talent mohou účinnost daru jistě zvýšit. Například když člověk má dar vyučování, znamená to, že mu Bůh chce požehnat v této službě. Ale tento dar nenahrazuje studium, aby takový člověk *měl co říct!* Bůh je schopen požehnat naše *málo*. Ale touží také požehnat *mnoho*. Mít dar není omluvou pro lenost. To se týká kteréhokoliv daru. Jakmile objevíme dar(y), které máme, měli bychom dělat všechno možné, abychom je rozvinuli tak, abychom byli stále lepším nástrojem pro službu v církvi.

Obrázek 9.1 Bůh násobí naši snahu

D. Popis duchovních darů

Dvě hlavní zmínky, na kterých je založeno naše porozumění, jsou Římanům 12 a 1. Korintským 12-14. S vědomím našeho přirozeného pokušení dovolit, aby nás toto téma rozdělovalo, Duch svatý doprostřed svého vyučování o darech vložil úžasnou kapitulu o lásce — 1. Korintským 13. Níže uvedený seznam je seřazen spíše podle abecedy než podle důležitosti. Většina biblických učenců věří, že tyto seznamy nejsou vyčerpávající.

E. Dvě varování

Zprvė mějte na paměti, že naše vědomosti o kterémkoliv nebo všech těchto darech, jak bylo již řečeno, pochází z Bible. Za druhé dostupnost těchto darů v dnešní době je v Kristově těle předmětem sporu. Ten se obvykle točí kolem toho, zda některé dary od sepsání NZ jsou či nejsou pro dnešní církev dostupné. Někdo věří, že s uzavřením Božího psaného zjevení některé dary, zvláště v zázračné podobě, ustaly. Jiní věří, že to, co Bible učí o duchovních darech pro NZ církev, je stále platné i pro církev dnes. Seriózní, upřímní a vzdělaní učenci se staví na obě strany. Co tedy máme dělat? Jednoduchým řešením je měřit a zakládat naši poslušnost a zkušenost na prosté a úplné aplikaci toho, co říká Bible.

IV. INDUKTIVNÍ STUDIUM BIBLICKÝCH PASÁŽÍ O DUCHOVNÍCH DARECH

A. Pozorování

Dále v textu uvádíme seznam veršů, které mluví o duchovních darech. Do druhého sloupce napište obecné pozorování o všech darech, do třetího sloupce vepište jednotlivé dary. Začátek studia už jsme udělali za vás.

B. Výklad

Do čtvrtého sloupce napište, co o jednotlivých darech říkají studované verše.

Verš	Obecné pozorování	Dary	Výklad
Ř 12:6-8	Máme rozdílné dary podle milosti Používat podle víry	Prorocství	
		Služba	
1Kor 12:4-11	Různé... stejné Každý má aspoň jeden dar		

Verš	Obecné pozorování	Dary	Výklad
1Kor 12:27-29			

Verš	Obecné pozorování	Dary	Výklad
Ef 4:11			

Teď si seznamy porovnejte. Se znalostí Bible vytvořte pracovní definici každého ze zmíněných darů:

C. Aplikace

Vytvořte seznam darů, které si myslíte, že máte. Vedle každého z nich si napište, jak chce podle vás Bůh tento dar používat ke službě v Kristově těle:

V. PŘEKÁŽKY V OBJEVOVÁNÍ DARŮ

A. Osobní důvody

- Strach ze zneužití nebo nesprávného použití jinými lidmi.
- Neporozumění nadpřirozenému působení ve fyzické oblasti. Toto je problém pohledu na svět.
- Neochota řešit osobní problém hříchu a/nebo nedostatek víry.
- Nedostatek oddanosti službě a ochoty pomoci jiným.

- Pokusy napodobovat v používání darů jiné lidi.
- Přílišná snaha o získání darů spíše než o hledání jejich Dárce.
- Postoj „počkám si na dar předtím, než budu sloužit“, spíše než poslušné přikročení ke službě jiným s důvěrou, že Pán prostřednictvím nás uskuteční svůj záměr. Když se snažíme milovat a sloužit ostatním, je ve skutečnosti možné, že si účinné použití svého duchovního daru vůbec neuvědomíme.

B. Organizační problémy

- Věřoučná nevyváženost: jedni určité dary vylučují, druzí některé příliš zdůrazňují.
- Přílišný důraz na některé dary jako na „známku duchovnosti“ spíše než jako na službu jiným.
- Žádné biblické učení o darech ani svoboda je uplatňovat.
- Představování darů jako cíle spíše než jako nástroje ke službě.

VI. MOBILIZOVÁNÍ CÍRKVE PODLE DUCHOVNÍHO OBDAROVÁNÍ

Jedním z klíčů k úspěchu ve zralosti a růstu v rámci úsilí o zakládání sborů je najít způsoby, jak všechny členy připravit, aby objevili, rozvíjeli a uplatňovali své dary ve službě. Zakladatel sborů nemá „dělat službu“, nýbrž připravovat nové věřící, aby ji konali. Neexistuje žádná mez pro růst sboru, který v moci Ducha svatého uvolňuje lidi do služby místo toho, aby jim bránil zaujmout místo ve službě.

A. Jak pomoci ostatním objevit a používat dary

První, co je zapotřebí udělat, abychom pomohli ostatním najít jejich dary, je povzbudit je a umožnit jim, aby se zapojili do služby. Jedině tehdy, když budou sloužit, budou s to vidět, že je Bůh účinně používá. Je důležité, abychom vyučovali o:

- potřebě darů
- povaze darů
- objevování darů
- zodpovědnosti používat dary

Pak je třeba všimnout si ve službě výsledků, abychom zjistili, zda a jak Pán žehná. Vidíme-li přítomnost daru, musíme věřícího povzbudit, aby ho rozvíjel a sloužil v dané oblasti více (1P 4:10). Nevidíme-li přítomnost daru, je zapotřebí mu svědomitě poradit, aby zkusil jiné oblasti služby spíše než aby se nechal znechutit nedostatkem výsledků.

Je také důležité pamatovat, že *jako úd těla Kristova* má duchovní dar(y) každý věřící. Délka jeho křesťanského života není podstatná. I noví věřící mají dar(y). Podívejte se na evangelizační výkon samařské ženy (J 4:28-30). Věřila méně než hodinu, když ji Bůh použil, aby k Ježíši přivedla obrovský zástup. Ke službě a objevování svých darů bychom měli povzbuzovat již nové věřící.

Jedna poznámka k opatrnosti u nových věřících ve službě. *Měli by sloužit. Ale neměli by zastávat nějakou funkci* (1Tm 3:6). Služba jiným není totéž co vedení jiných. Funkce vedení vyžaduje zralost a prokázanou věrnost. Ale *všichni* křesťané by měli být zapojeni do služby jiným a do evangelizace ztracených.

B. Vzdělávání užitečné k rozvíjení darů

I když duchovní dary jsou dary Boží milosti, stále existuje místo pro výcvik a rozvíjení jejich upotřebení ve službě. Výcvik je na úrovni lidské dovednosti, zatímco obdarování je na úrovni duchovního zmocnění. Ve službě by se mělo setkat obojí.

VII. DUCHOVNÍ DARY A ZAKLÁDÁNÍ SBORŮ

Aby byl zakladatel sborů ve službě efektivní, musí znát své dary. Následkem toho se pak může soustředit na službu, které Bůh v jeho životě žehná. Existuje mnoho způsobů, jak založit sbor. Lidé mohou být přivedeni k Pánu prostřednictvím vyučování, evangelizace, soucitu nebo jiného daru zakladatele sboru. Je důležité, aby zakladatel sboru s darem evangelizace trávil

svůj čas se ztracenými lidmi, spíše než aby ho věnoval přípravě biblických studií. Ale zakladatel s darem vyučování by se měl zaměřit právě na studia Bible. A má-li někdo jiný dar milosrdenství, měl by být s nemocnými a trpícími.

Vzhledem k tomu, že nikdo nemá všechny dary, je důležité aby zakladatel sboru sestavil tým s dalšími lidmi, kteří mají doplňující dary. Jedině tak bude ve službě rovnováha. Zakladatel sboru, který nemá dar evangelizace, může založit sbor, ale bude to pro něj velmi těžké, pokud nenajde spolupracovníka, který tento dar má. Každý dar, který zakladateli sboru chybí, by měl být přítomen u nějakého člena týmu. Jinak bude mnoho práce záviset na namáhavém, lidském úsilí.

Božím plánem je, aby tělo místního sboru spolupracovalo a aby každý úd používal své dary. Avšak v nově založeném sboru může být na počátku jen hrstka věřících. V tomto případě je ještě důležitější, aby se rychle a efektivně objevily, rozvíjely a používaly dary každého věřícího.

Ježíš dal svému tělu specializované lidi, aby připravili každého člověka na provádění své úlohy. Kromě toho Duch svatý zvláštními schopnostmi zmocňuje každého věřícího k provádění jednotlivých úkolů, a tím způsobuje, že celé tělo dobře funguje. Vedoucí jsou tělu dáni, aby každého věřícího připravili k dílu služby.

AKČNÍ PLÁN

1. Udělejte si induktivní studium z části IV.
2. Definujte potřeby, o nichž se domníváte, že Bůh chce, aby je vaše skupina naplnila. Vyjmenujte příležitosti ke službě, které Pán před touto skupinou otevřel.
3. Zasvěťte chvíli Pánu a požádejte ho, aby zmocnil a uvolnil dary, které jsou zapotřebí k naplnění potřeb, které jste rozpoznali. Nezaměřujte se na dary, nýbrž na Dárce těchto darů.
4. Umožněte každému člověku, aby se začal zabývat potřebami, k jejichž naplňování se cítí veden. Udržujte zaměření a důraz na naplňování potřeb v láskyplné službě spíše než na samotný dar.
5. Připravujte lidi podle daru, k jehož používání jsou při naplňování potřeb vedeni.
6. Umožněte ostatním, aby vás zhodnotili a poradili vám ohledně darů, které používáte.

CÍRKEV
LEKCE 11

Sociální dynamika církve

JAK NAŠE KULTURA OVLIVŇUJE NAŠI CÍRKEV

☞ CÍL LEKCE

Účelem této lekce je vysvětlit, jak kultura — jak náboženská, tak společenská — ovlivňuje církev po celou její historii. Lekce přibližuje také paralely mezi dnešní církví ve střední a východní Evropě a bývalém Sovětském svazu a ranou apoštolskou církví.

☞ OSNOVA LEKCE

- Církev budou kulturou ovlivňovány, ale nesmí překročit hranici hříchu.
- Vliv kultury na církev může být pozitivní, negativní nebo neutrální.
- Má-li církev být schopna oslovit své okolí, musí své formy přizpůsobovat měnící se kultuře.

☞ ŽÁDOUCÍ VÝSLEDKY

Po zvládnutí obsahu této lekce by každý účastník měl:

- Uvědomovat si velký vliv kultury na církev v minulosti.
- Být přesvědčen, že církevní formy se musí měnit se změnami kultury a potřeb.
- Hodnotit, jestli se jeho sbor přizpůsobuje získávání ztracených, nebo očekává, že se změní ztracení lidé, aby mohli zapadnout do církve.

☞ DOPORUČENÍ PRO INSTRUKTORY

Při přípravě na vyučování této lekce si stručně zopakujte hlavní body náboženské historie vaší země. Zvažte možnost přípravy krátké bibliografie o vašem kontextu.

Zamyslete se nad možností připravit obr. 11.1 na fólii nebo ho nakreslit na tabuli. Diskutujte o tom, zda znázorněné tři kultury mají právo se od sebe vzájemně lišit – nebo by měly být vždy stejné, pokud jsou biblické.

Úvod

Kultura vždy hraje důležitou roli při určování, jak myslíme a jednáme. Kultura nás utváří, obklopuje a ovlivňuje. K tomu často dochází bez našeho povšimnutí. Dokonce když potkáme někoho z jiné kultury, která je od té naší velmi rozdílná, můžeme usoudit, že *on* nebo *ona* jsou zvláštní a my jsme „normální“.

Kultura ovlivňuje také církev. Církev v každé zemi se liší. Některé rozdíly vyplývají z věroučných názorů, ale většina odlišností plyne z kultury. Například církevní budovy v Africe se budou velmi lišit od těch v Rusku. Liší se podnebí, liší se i kultura. Také hudba v jihoamerickém sboru bude velmi rozdílná od toho, co se hraje v korejské církvi. Tyto rozdíly vznikají z kultury, nikoliv z učení.

Navíc žádná země není stejnorodou kulturní skupinou. V každé zemi jsou lidé z různých krajů a kulturních prostředí. Kultura se může značně lišit také mezi místními skupinami v rámci země. Rozdíly v ekonomickém postavení, úrovni vzdělání a věku mohou být příčinou zásadně rozdílných pohledů na svět. I kulturní různosti mezi venkovskými a městskými oblastmi mohou být významné.

Některé z těchto kulturních vlivů na církev jsou kladné. Pomáhají církvi ve vztazích a získávání svých rodáků. Příkladem takového vlivu může být použití poezie. Je-li tato umělecká forma v kultuře oceňována, je možné ji účinně použít k vyjádření duchovních pravd. Jiné kulturní vlivy jsou neutrální a nepřilíší významné — odpovídají prostě způsobu, jakým konkrétní sbor něco dělá. Příkladem neutrálního vlivu je sbírka: měla by se dělat během samotného shromáždění, na začátku, uprostřed nebo na konci, nebo by v zadní části sboru měla být krabice, do které lidé dávají své dary? Naneštěstí

existují také záporné kulturní vlivy, které mohou mít dopad na život církve. Patří mezi ně rasismus nebo synkretismus, které přetékají z kultury do církve.

I. BIBLICKÉ PRINCIPY

A. Udržování rovnováhy

Prizpůsobování se kultuře bez vyhovování hříchu, který v ní je, může být obtížné. Pro zakladatele sboru je to důležitá otázka. Při práci na organizaci nového sboru musí udělat rozhodnutí, jaké formy a struktury použije. V Novém zákoně jsou o tomto problému dvě velmi významné pasáže.

1. *Skutky 14:11-18*

V tomto úseku Pavel právě uzdravil chromého muže ve městě Lystra. Když lidé viděli ten zázrak, jali se Pavlovi a Barnabášovi obětovat. Jejich úmysly byly dobré, ale Pavel poznal, že by to bylo modlářství, a snažil se tomuto zlu zabránit. Pavel odmítl podílet se na kulturní zvyklosti, která byla jasně v rozporu s Písmem.

2. *1. Korintským 9:19-23*

Pavel jasně vyjadřuje, že je ochoten být jako Žid, pohan, nebo kdokoliv jiný, aby takové lidi získal pro Krista. Považoval záchranu spasených za mnohem důležitější než své vlastní kulturní preference. Prohlašuje však také, že existuje omezení, do jaké míry se může připodobnit jiné kultuře. Pavel je vždy pod Kristovým zákonem (v. 21). Nemůže přijmout hřích, ale kvůli ztraceným ve zbytku své kultury ustoupí.

B. Forma a funkce

Myšlenka formy a funkce se již probírala v předcházejících lekcích. Tyto dvě věci jsou klíče k nalezení rovnováhy v přístupu církve ke kultuře. Je důležité mít na paměti význam těchto slov.

1. *Funkce — CO musíme dělat*

Věci, které jsou církvi přikázány, jsou *funkce*. Hlavní funkce zahrnují vyučování, kázání, evangelizaci, křest, uctívání, modlitbu a zachovávání Večeře Páně. Je mnoho dalších funkcí, jako je povzbuzování jeden druhého, vzájemná láska, zpívání duchovních písní a dávání Pánu a potřebným. Tyto věci církev musí dělat.

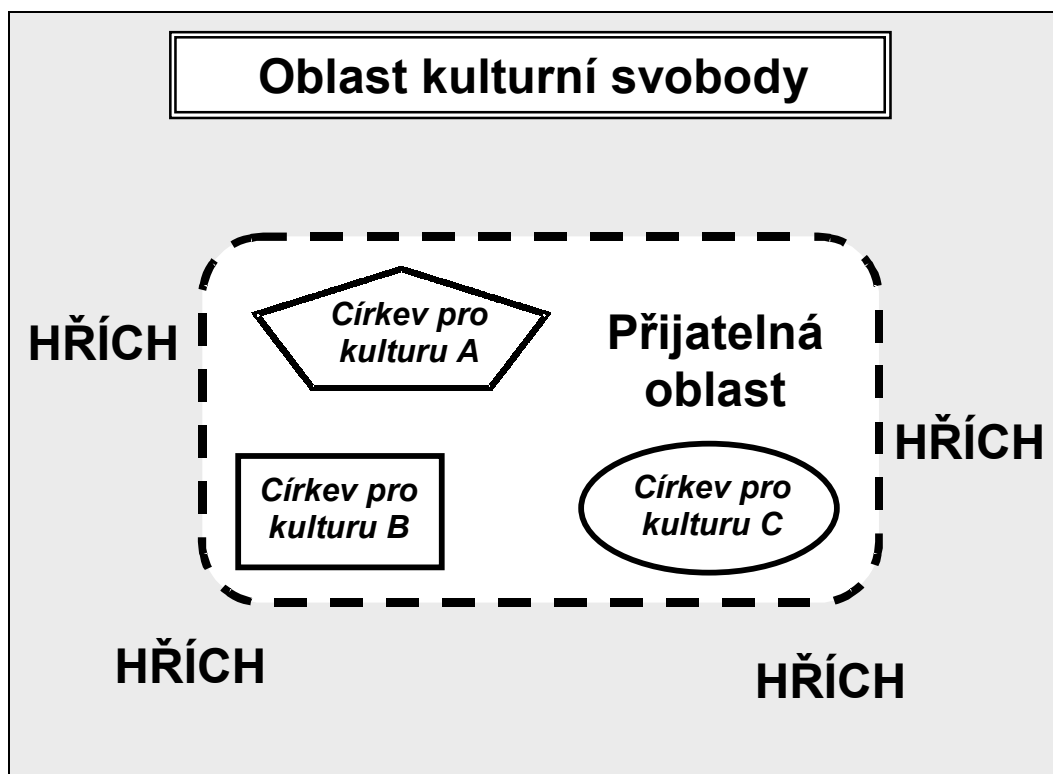
2. *Forma — JAK se rozhodneme realizovat funkce*

Formy církve jsou způsoby, jimiž církev plní své *funkce*. Církev má v této oblasti velkou svobodu, dokud si nezvolí formu, která je Písmem zapovězena. Například církev se má modlit. Jak, kde, kdy a jak často se církev modlí není řečeno. Postoj, který člověk zaujme (stát, klečít, sedět atd.), se liší od kultury ke kultuře. V těchto rozhodnutích je svoboda. Kdyby se však sbor rozhodl modlit k Buddhovi, byl by to hřích. Až *takovou* svobodu zase nemáme.

Rozlišování mezi formou a funkcí je prvním krokem k rozvoji sboru, který je pro každou kulturní skupinu vhodný. Musíme pochopit, že máme svobodu si vybrat, jak uctíváme a sloužíme, dokud nepřekročíme dělící čáru hříchu, který je v Bibli výslovně zakázán. Formy mohou být a budou odlišné pro každou kulturu. To je dobré a normální, dokud se vyhýbáme hříchu.

Obrázek 11.1 pomáhá vysvětlit, jak rozmezí naší svobody umožňuje rozmanitost v našem uctívání a křesťanském životě.

Všimněte si, že tři různé tvary uprostřed představují církevní formy, jež jsou přiměřené pro odlišné kultury. Každý bod uvnitř bílého středu je pro Pána přijatelný. Avšak různé kultury dávají přednost jiným formám v rámci této přijatelné oblasti. Kultury A, B a C si mohou zvolit různé způsoby uskutečňování biblických funkcí. To je dobré a normální. Šedá oblast představuje hřích. Každá kulturní forma je stejně právoplatná, dokud nepřekračuje čárkovanou čáru do oblasti hříchu, kterou Bible zakazuje.

Obrázek 11.1 Oblast svobody křesťanské kultury a života

II. NOVOZÁKONNÍ CÍRKEV A KULTURA

Vliv kultury jasně vidíme v historii novozákonní církve. Vznikla v podstatě jako židovská skupina a pak se rychle rozšířila k pohanům. Nakonec církve v pohanských oblastech daleko předčila sbor v Jeruzalémě jak velikostí, tak důležitostí. A zničení města Jeruzaléma Římany v roce 70 n.l. učinilo rázný konec důležitosti tohoto sboru.

Když pročítáme knihu Skutků a epištoly, vidíme, že formy uctívání, církevní struktury a uspořádání se vyvíjely, *jak bylo zapotřebí*, a často jako odpověď na kulturní otázky. Byl to pokračující proces, ve kterém se před rostoucí církev stavěly nové výzvy a nové kultury.

A. Jeruzalémský sbor

Sbor v Jeruzalémě byl obrovským příkladem vzkvétajícího místního sboru. Dosud je nám vzorem milujícího, starostlivého a sdílného sboru. Měl však jednu vážnější slabost. Křesťané v něm naplňovali jen první část Kristova příkazu, aby byli svědky „v Jeruzalémě a v celém Judsku, Samařsku a až na sám konec země“. Musíme napodobovat lásku těchto křesťanů jednoho k druhému, ale ne jejich nedostatek zájmu o zbytek světa.

Raná církve v Jeruzalémě se v podstatě skládala ze Židů, kteří byli velmi ovlivněni svou židovskou kulturou. Apoštolové se museli neustále rozhodovat, jak uvést v soulad své židovské tradice a formy uctívání se svou novou křesťanskou vírou.

1. Modlitba v chrámu

Učedníci se nadále scházeli, modlili a uctívali Boha v židovském chrámu i po svém obrácení (Sk 2:46; 3:1). Byli již zvyklí na takový způsob uctívání a bylo pro ně pohodlné v něm pokračovat. Když se počet věřících rozrostl do tisíců, nebylo jiné dostatečně velké místo, kde by se mohli scházet. Nenapadlo je stavět „církevní“ budovu. Věřící sami *byli* církví. Tato část jejich židovské náboženské kultury byla přijatelná. Avšak už se neúčastnili obětí. Chápali, že Kristus, Beránek Boží, již naplnil tuto obětní funkci (Žd 7:27). Správně odmítli tento zvyk, navzdory jeho hlubokým kořenům v jejich kultuře.

2. **Domácí sbory**

Kromě těchto setkání v chrámě se věřící scházeli po domech (Sk 2:46). Tento způsob začal již před letnicemi. Když čekali na Ducha svatého, byli učedníci neustále spolu (Sk 1:12-14) a tři předešlé roky byli spolu s Ježíšem každý den. Tento zvyk tedy nevznikl z jejich židovské kultury, nýbrž z jejich zkušenosti s Kristem.

3. **Evangelizace**

Pohled židovské kultury na pohany měl negativní dopad na evangelizaci světa. Židům působilo potíže věřit, že by Bůh zachránil pohanské „psy“, navzdory tomu, že Kristus přijal všechny lidi (J 4). Pán tuto slabost napravil tím, že seslal pronásledování, které je vyhnalo z Jeruzaléma svědčit světu. Prostřednictvím dramatických vidění mluvil také k Petrovi i Pavlovi, aby je přesvědčil, že mají jít k pohanům (Sk 9 a 10).

4. **Příprava diakonů**

Základní funkce v církvi zastávali apoštolové a proroci (Ef 2:20). Zdá se, že dalším úřadem je instituce diakona, i když se tak ve Skutcích 6:1-7 konkrétně nenazývá. Příležitostí pro vývoj tohoto úřadu byl kulturní problém. Zdálo se, že sbor se lépe staral o „opravdové“ židovské vdovy, které mluvily hebrejsky, než o ty, které mluvily řecky.

Rozhodnutí apoštolů bylo, aby shromáždění vybralo sedm mužů, kteří se o tento úkol postarají. Protože všichni mají řecká jména, zdá se, že sbor učinil své rozhodnutí na základě kultury. Rozhodli se, že řecky mluvící vdovy jsou stejně důležité jako hebrejsky mluvící. Také se rozhodli, že řecky mluvící muži mohou své kulturní skupině sloužit nejlépe. Ustanovili je přitom veřejně, aby dali najevo, že tito lidé v církvi nejsou „druhořadou“ kulturou.

B. **Církev mezi pohany**

Od pronásledování ve Skutcích 8:1-3 učedníci konečně začali šířit evangelium do Samařska až „na sám konec země“. Mnoho pohanů pohotově uvěřilo poselství, zvláště když viděli zázraky, které apoštolové konali. Bůh také vyvolil apoštola Pavla, aby sloužil konkrétně této skupině (Sk 9:15). Následkem jeho služby církev prudce rostla navzdory tvrdému odporu.

I sbory v pohanských oblastech Malé Asie zahrnovaly významné množství Židů. Pavlův obvyklý způsob získávání nového města spočíval v tom, že šel nejprve k Židům, a k pohanům šel teprve tehdy, když Židé poselství evangelia odmítli. Pavel věděl, že Židé jsou Boží vyvolený lid a že již mají základní poznání Boha a Starého zákona. Někdy našel zbožné židovské muže či ženy, kteří mu rychle umožnili utvořit jádro nového sboru. Ale také s sebou přinesli jak světské, tak náboženské kulturní rysy, které často bránily evangelizaci pohanů.

Běžným tématem v Novém zákoně je to, jak tyto židovské věřící začlenit do těla Kristova. Kristus zbořil rozdělující hradbu a utvořil nové tělo – církev – ze Židů i z pohanů (Ef 2:14-16). Avšak tyto skupiny mezi sebou ne vždy dobře vycházely. Spory obvykle vznikaly, když židovští křesťané trvali na předávání své náboženské kultury křesťanům z pohanů. Epištoly za takový postoj důsledně kárají.

1. **Jeruzalémský koncil**

Skutky 15:1-21 zaznamenávají mezní rozhodnutí týkající se toho, nakolik by měla být do církve vnášena židovská náboženská kultura. Židovští věřící přitom trvali na tom, že obřizka je pro spasení nezbytná. Zasedání v Jeruzalémě učinilo dvě významná rozhodnutí.

a) **Obřizka**

Obřizka byla jedním z nejposvátnějších obřadů judaismu. Tento koncil ji však odmítl. Nechtěl vkládat další břemeno na ty, kdo byli zachráněni (Sk 15:10-11.19). Spasení z milosti skrze víru vylučuje potřebu konat nějaké náboženské skutky. V podstatě stejným problémem se zabýval list Galatským. Hnutí, které chtělo podrobit nové věřící židovským tradicím a náboženské kultuře, bylo rázně odmítnuto.

b) *Jedení masa*

Ačkoli koncil výslovně odmítl obřizku, učinil jiný ústupek (Sk 15:19-21). Požádal pohanské věřící, aby se zdržovali následujícího:

- jídla poskvrněného modlami
- sexuální nemravnosti
- masa ze zardoušených zvířat a krve

Verš 21 uvádí důvod. V každém městě, které církve chtěla získat pro Pána, byli nevěřící Židé. Sexuální nemravnost, maso obětované modlám a maso s krví pro ně bylo tak kulturně pohoršlivé, že by to bránilo jejich získání pro Krista.

Smilstvo je v Bibli výslovně zapovězeno jako hřích. Tento zákaz je pochopitelný. Ale co jedení krvavého nebo obětovaného masa? Pavel později doplnil důležité pojednání na toto téma. V 1. Korintským 8 vykládá tyto principy:

- modly nejsou nic.
- jídlo, které jíme, nemá vliv na náš vztah s Bohem.

Pavel také odsuzuje zdržování se pokrmů v 1. Timoteovi 4:3-5. Jíst jasně není hřích. A přesto se Pavel rozhoduje nejíst maso, které bylo obětováno modlám, aby se vyhnul pohoršení „slabšího bratra“. Pavel má na mysli nové křesťany, kteří jsou dosud slabí ve víře a nerozumí své nové svobodě v Kristu. Pavel se takového masa vzdává, aby slabšího věřícího nepohoršoval. To přesně odpovídá situaci ve Skutcích 15. Vidíme tedy, že učedníci měli učinit kulturní ústupky dvěma skupinám:

- nespaseným Židům,
- slabým křesťanům.

Důležité učení je, že *věřící musí přizpůsobit své náboženské formy tak, aby byly méně pohoršlivé pro kulturu nevěřících a pro „slabé“ křesťany*. Toto je tedy kontext Pavlova výroku o tom, že „všem se stal vším“, aby některé získal (1Kor 9:19-23).

2. *Misie v Antiochii*

Bůh si antiochijský sbor mocně použil jako základnu, ze které vyslal Pavla a Barnabáše a později Silase, aby evangelizovali pohanský svět. Ve srovnání s jeruzalémským sborem, o kterém je hodně napsáno, víme o vnitřním životě tohoto sboru jen málo. Novou složkou, kterou Pán skrze Antiochii ukazuje, je nutnost nést evangelium všem lidem. Náboženská kultura židovských věřících, kterou ztělesňoval jeruzalémský sbor, jim bránila v uskutečňování tohoto úkolu. Nemohli a nechtěli udělat potřebné změny ve svých formách uctívání, které pro evangelizaci pohanských národů byly nutné. Bůh je pominul a místo toho použil antiochijský sbor. To je srdceryvný konec nádherných začátků jeruzalémského sboru ve Skutcích 2.

3. *Rozvoj funkcí v církvi*

Když se církve šířila po celé Asii a Středomoří, byly do její struktury přidány nové úřady. Ve Skutcích 8, 1. Timoteovi 3:1-11 a Titovi 1:5 vidíme, že byli přidáni starší. Dále sloužili diakoni, ale požadavky na ně, stejně jako na starší, byly v 1. Timoteovi 3:13 a Titovi 1:5-9 stanoveny podrobněji. V těchto knihách také vidíme možný odkaz na diakonky a zmínka o konkrétním seznamu církvi podporovaných vdov končí vyjmenováním požadavků na tyto vdovy. Je jasné, že struktura církve se měnila, rostla a byla vybrušována podle měnících se časů a potřeb. Služba církvi se přizpůsobovala konkrétním kulturním potřebám a rysům každé skupiny (Tit 1:12-14).

4. *Římské pronásledování*

Počínaje Skutky 8 byla raná církve tvrdě pronásledována Římany. O utrpení a smrti křesťanů v tomto období se ví stejně dobře jako o jejich víře a lásce. Většina Nového zákona byla napsána právě v této době a obsahuje mnoho výzev k zachování věrnosti. Všeobecně věřící dostali své víře a jsou pro nás velkým příkladem. Když jim bylo

zakázáno scházet se veřejně, scházeli se po domech, lesích a jeskyních. Vyrvalá věrnost však byla obtížnější. Židovští věřící neustále zápasili v oblasti opuštění svých kulturních forem a zvyků. Když se pronásledování zpřísnilo, bylo pro ně velkým pokušením vrátit se k judaismu a do bezpečí jeho oficiálního postavení. Skutečnost, že se nedokázali úplně rozejít s minulostí a svými starými formami uctívání, se jim později stala nástrahou. Takovým lidem pak byl napsán list Židům, aby ukázal nerozumnost výměny Kristovy moci za tyto staré formy.

III. OD NOVÉHO ZÁKONA PODNES

Ode dnů Nového zákona do naší moderní doby uplynulo mnoho času a křesťanská církev se také změnila. Některé změny byly kladné a některé záporné. A mnohé z nich byly ovlivněny spíše kulturou než věroukou.

A. Vývoj státní církve

Oddanost svatých nakonec zvítězila – i císař Konstantin uvěřil a křesťanství bylo zavedeno jako státní náboženství. Toto rozhodnutí změnilo náboženský obraz světa. Místo malých skupin opravdových věřících, kteří se s velkým rizikem scházeli po domech, se začaly objevovat ohromné státní církevní budovy se slávou, která k moci, kráse a bohatství přitahovala i nevěřící. Vždy ovšem existovali opravdoví věřící – „pozůstatek“. Ale s rostoucí politickou mocí a viditelností církve klesala její duchovnost. *Formy* uctívání se stávaly důležitější než jeho *funkce*.

B. Roztržka mezi Východem a Západem

Nakonec došlo k rozštěpení na katolickou a pravoslavnou církev. Sporný bod byl zčásti věroučný (klauzule „filoque“), ale do značné míry byl také ovlivněn kulturními rozdíly mezi Východem a Západem a bojem o moc mezi vůdci těchto dvou skupin. Jak východní, tak západní církve velice spoléhaly na formy spíše než na funkce. *Jak* dělali určité pohyby při bohoslužbě, mělo větší význam než to, *čemu* věřili. Objevily se dvě velmi odlišné formy křesťanského uctívání — jedna na Východě a jedna na Západě. Všimněte si tohoto oceňování forem ve zprávě o pravoslavné víře v Konstantinopoli, kterou v roce 987 podali kyjevskému knížeti Vladimírovi jeho poslové.

„Řekové nás uvedli do staveb, kde uctívají svého Boha, a my nevíme, jestli jsme byli v nebi nebo na zemi. Neboť na zemi neexistuje taková skvostnost ani taková krása a jsme v rozpacích, jak ji popsát. Víme jen to, že Bůh tam přebývá mezi lidmi a jejich bohoslužba je hezčí než obřady jiných národů. Nemůžeme totiž zapomenout tu nádheru. Každý člověk, když zakusí něco sladkého, již nechce přijímat to, co je hořké, a proto i my zde nemůžeme déle zůstat.“

C. Protestantská reformace

Kořenem protestantské reformace byla touha reformátorů napravit tento neoprávněný důraz na formy. Páli si vrátit se k opravdovým funkcím církve. Reformátoři kázali, že spasení je skrze víru v Krista – a to víru samotnou. Formy církve nejsou tak důležité jako funkce. To, *čemu věříme*, je mnohem důležitější než to, *jak uctíváme*. Jak pravoslavná, tak katolická církev tento argument odmítly. Kvůli této otázce se vedly války. Byly napadány země. Odpůrci byli vyvražďováni. Křesťanské státní církve pronásledovaly jiné křesťanské církve. Dobyvatelé se předháněli v přihlašování nově objevených kontinentů k „pravému“ náboženství. Zlořády byly na všech stranách. V extrémním případě v rámci starověreckého rozkolu v Rusku bojovali pravoslavní s pravoslavnými kvůli otázce, kolik prstů používat, když se člověk křížuje. Za tuto formu umírali, i když obě strany souhlasily v učení o Trojici — tj. ve funkci! Protestantské církve uprostřed tohoto nepřátelství nicméně pozvolna přijaly mnoho stejných forem, které používali pravoslavní a katolíci — velké vyzdobené budovy, profesionální duchovenstvo a pevné formy bohoslužby.

IV. SOUČASNÁ KULTURA A CÍRKEV

Sbory ve Střední a Východní Evropě a v bývalém Sovětském svazu nyní zápasí s důsledky kulturní, politické a náboženské historie. Každý místní sbor má své jedinečné lidi a prostředí. Je tedy nemožné namalovat obecný obraz, který by se vztahoval na všechny. Míra, do jaké

byly jednotlivé sbory zasaženy, z velké části záleží na rozhodnutí vůdců ohledně formy a funkce. Tato rozhodnutí se dělají vědomě i nevědomě, ale určitě k nim docházelo. Některá jsou kladná. Jiná mohou dnešní církvi bránit v získávání ztracených.

Ze studia novozákonní církve vycházejí dva jasné principy:

Formy církve se musí měnit podle potřeby nebo změny kultury.

Církev musí být ochotna změnit své formy, aby nebyla brzdou pro nevěřící nebo slabé křesťany — musí se však vyhýbat hříchu.

Naneštěstí se tyto principy často zcela obracejí. Místo toho, abychom se řídili jasným příkladem z Bible, děláme jednu nebo obě z následujících věcí:

A. Odmítáme změnu

Mnoho sborů se *odmítá* měnit. Možná si ani neuvědomují velikost „kulturní bagáže“, kterou za téměř dva tisíce let církevní historie shromáždili. A pokud ano, ospravedlňují ji jako dávnou tradici. Formy vytlačily funkci. Tyto sbory jdou cestou židovských křesťanů a lpí na svých tradicích. Následkem toho nejsou s to být ve vztahu ke své kultuře a oslovit ji.

B. Očekáváme, že se nevěřící přizpůsobí naší sborové kultuře

Tento přístup je natolik běžný, že se bez problému přijímá. Avšak je jasně v protikladu k Písmu. To, že se stane vším pro všechny, se v Bibli očekává, od *věřícího*. Máme žít životy, které se ztotožňují s nevěřícími, a usnadňovat jim mít s námi vztah a naslouchat našemu poselství. Máme je přitahovat k našemu Zachránci. Některé věci v kultuře jsou hříchem. Ty musíme odmítnout. Ale často jsou věci jen v konfliktu s církevní kulturou. V takovém případě se musí změnit církev. Dokonce Kristus naprosto změnil svou kulturu a stal se člověkem, aby získal hříšníky — avšak zůstal bez hříchu (Fp 2:7; Žd 4:15).

Stejným způsobem sbory často očekávají, že se „slabí“ věřící rychle vzdají věcí, na které nejsou připraveni. Ale biblický způsob je, že silní věřící obětují svá práva, aby slabé věřící nezatěžovali příliš obtížnými břemeny. Jak často členové sboru jednají jako „slabý“ bratr a vyžadují, aby se noví křesťané vzdali své kultury.

Je pravda, že silnější bratr by měl vyučovat slabšího. Ale musí to probíhat postupně. První fáze je, že silnější bratr ustoupí ze svých práv a bude snášet nedostatky slabšího bratra, dokud ten nevyroste a nedozraje.

V. SHRUTÍ

Výzvou pro dnešní církev je vědět, kdy se postavit hříchu v okolní kultuře, a kdy se přizpůsobit kultuře a změnit v zájmu získávání ztracených. Tyto dvě věci vždy musí být v rovnováze. Pro církev ve Střední a Východní Evropě a bývalém Sovětském svazu je to obtížný problém. Doléhají na ni staletí tradice a historie. V mnoha ohledech tato otázka připomíná problém židovských křesťanů v rané církvi. Byli oddaní Pánu. Vroucně se modlili. Milovali jeden druhého. Ale bylo pro ně těžké odložit dva tisíce let své židovské historie kvůli tomu, aby naplnili Velké poslání. Změňme se dříve než nás rozežene další pronásledování!

Některé dnešní sbory se rozhodnou změnit se a získávat ztracené lidi, ale mnohé to neudělají. Z toho důvodu je zakládání nových sborů ještě důležitější a úloha zakladatele sboru je velmi naléhavá. Kulturní dynamika nových sborů se více podobá antiochijskému sboru. Noví věřící přicházejí bez náboženské a kulturní „zátěže“ starších křesťanů. Jejich potenciál je v tom neomezený. Bez konkrétních forem mají svobodu přizpůsobit své uctívání a život, aby zasáhli ztracené.

Nebezpečí je, že noví věřící také málo vědí o svatosti a málo znají učení. Sbor v Antiochii překonal tento nedostatek dobrými učiteli (Sk 13:1). Když vyučovali lid o milosti i svatosti, Bůh je použil, aby zasáhli tehdy známý svět. Kéž jsme dnes stejně věrní.

OTÁZKY K ZAMYŠLENÍ, OPAKOVÁNÍ A APLIKACI

1. Jaké jsou hlavní kulturní rysy vaší země nebo oblasti? Odkud pocházejí? Jsou z historie, náboženství, politiky, klimatu, životního stylu nebo něčeho jiného?
2. Jak může věřící rozlišovat mezi tím, co je hřích, a tím, co odporuje jeho náboženské kultuře?

AKČNÍ PLÁN

1. Zopakujte si lekci o formě a funkci ve světle této lekce. Vypište si formy a funkce ve vašem sboru.
2. Zhodnoťte výše uvedený seznam ve světle toho, co nyní víte o historických a kulturních vlivech na křesťanskou církev.
3. Vypište rysy jiných historických větví křesťanství ve vaší zemi, jako je pravoslaví, katolicismus nebo luteránství. Kriticky a na modlitbě zhodnoťte, které z těchto rysů vstřebal váš sbor. Rozčleňte je na kladné a záporné.

LITERATURA

Russian Primary Chronicle: Laurentian Text, Samuel H. Cross. Nepublikováno, nedatováno.

CÍRKEV

LEKCE 12

Dynamika vznikajícího sboru

KDY UŽ JE TO SBOR?

☞ CÍL LEKCE

Účelem této lekce je vysvětlit dynamiku přechodu od skupiny věřících ke sboru.

☞ OSNOVA LEKCE

- Skupina by se měla sborem stávat postupně namísto okamžité a někdy předčasné změny
- Jednotlivé skupiny služby a buněčné skupinky by měly zůstat základními složkami sboru
- Nový sbor je teprve *počátkem* naplnění Velkého poslání — ne jeho koncem.

☞ ŽÁDOUCÍ VÝSLEDKY

Po zvládnutí obsahu této lekce by každý účastník měl...

- Rozumět různým definicím sboru
- Být rozhodnut vytrvale používat buněčné skupinky
- Být rozhodnut směřovat k nepřetržitému násobení

☞ DOPORUČENÍ PRO INSTRUKTORY

V této části lekce by bylo dobré se odkázat na lekci 2 v oddílu Správcovství ("Finanční správcovství"), část III. Jsou tam uvedeny některé myšlenky související s finančně soběstačnými sbory, které vhodně doplňují tuto lekci diskusí o otázkách financování.

Úvod

Když se člověk narodí, je to jeden z nejvýznamnějších okamžiků jeho života. Stejně tak je "zrod" nového sboru jedním z nejvýznamnějších okamžiků celé jeho existence. Formální narození sboru obvykle nebývá okamžité. Stejně jako v biologickém životě je to dynamický proces, v rámci kterého se postupně dějí různé události. V této lekci se pokusíme tento proces prozkoumat.

I. KDY SE SBOR STÁVÁ SBOREM?

S Božím požehnáním by měl být zakladatel sborů schopen založit v cílové oblasti několik buněčných skupinek. Pak přijde okamžik, kdy je v těchto skupinkách dostatek věřících na to, aby vytvořili místní sbor. V tomto momentě je třeba zvážit mnoho důležitých otázek.

A. Kdo rozhoduje o tom, kdy se sbor stává sborem?

První z těchto otázek se zabývá tím, kdo má právo nazvat vznikající dílo "sborem". Existují přinejmenším tři hlavní zdroje názorů na to, co je třeba k jeho vzniku:

1. Právní požadavky

Vláda každé země má pravděpodobně zákony, které přesně definují požadavky na skupinu lidí, která chce založit sbor.¹ Z pohledu Bible se zdá, že neexistuje žádný důvod, proč by sbor při svém vzniku měl být registrován státem. Na druhé straně je často nutné nebo vhodné dát se oficiálně zaregistrovat jako sbor, protože to umožní vyhnout se mnoha právním komplikacím. Požadavky vlády na registraci církve/sboru

¹ Pozn. překl.: Originál nerozlišuje mezi založením sboru a celé církve

se liší stát od státu stejně jako její výhody a nevýhody. Otázku, zda se dát zaregistrovat nebo ne, je třeba řešit případ od případu v každé oblasti, obvykle s pomocí jiných zkušených církevních vůdců.

2. Denominační požadavky

Pokud je nově vznikající sbor vytvořen pod dohledem některé denominace nebo by se k ní rád připojil, obvykle bude muset splnit požadavky, které jsou touto denominací na nové sbory kladeny. Může se to týkat minimálního počtu členů, formy vedení sboru, finančního postavení, doktríny a jiných otázek. Tyto požadavky jsou opět tak různorodé, že zakladatel sborů si s nimi bude muset na základě své situace poradit sám.

3. Biblické požadavky

Tato lekce se zaměřuje právě na pochopení biblického modelu sboru. Tyto tři různé pohledy na církve mohou být chápány jako postupné kroky:

Pokud sbor splňuje tyto požadavky:	Pak je to sbor v očích:
Biblické	Boha
biblické a denominační	Boha a denominace
biblické, denominační a právní	Boha, denominace a státu

Tabulka 12.1 Požadavky na existenci sboru

Každý zakladatel sboru se bude muset rozhodnout, které úrovně uznání jsou v daném kontextu pro vznikající sbor důležité. Z těchto tří typů požadavků jsou samozřejmě nejdůležitější a nejzákladnější ty biblické. Jakákoli skupina, která nespĺňuje biblickou definici sboru, je v Božích očích sektou – bez ohledu na to, jestli ji uznává denominace nebo stát. Proto je zásadně důležité pochopit, jaké požadavky Bible na nový sbor vznáší.

B. Definice sboru

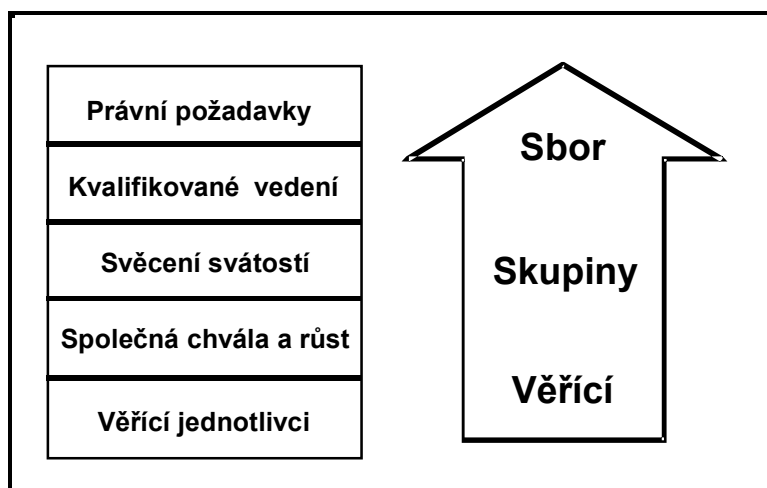
Lekce 4 v části Církev "Definice sboru" (Příručka 1) se tímto tématem zabývala do velkých detailů. Právě tam je možné hledat konkrétnější definici sboru. Bude se vám také hodit definice sboru, kterou jste v jejím rámci vypracovali. Definice sboru se mohou případ od případu velmi různit, proto pro účely této lekce použijeme velmi jednoduchý koncept; celou lekci byste si pak měli projít ještě jednou s přihlédnutím k modelu, který jste vypracovali vy.

Místní sbor se často definuje jako *organizovaná skupina lidí, kteří vyznají svou víru v Ježíše Krista, byli pokřtěni a pravidelně se scházejí ke sdílení, uctívání, vyučování ve Slovu a vysluhování svátostí.*

Způsob organizace a vedení sboru se může případ od případu výrazně lišit.

C. Jak odlišit skupinu a sbor

Názory na to, kdy už je skupina dostatečně organizovaná, aby vyhovovala výše uvedené definici, a může být považována za sbor, se velmi různí. Každý nový sbor postupně prochází kroky uvedenými v diagramu 12.2 od stadia jednotlivců přes stadium skupiny až ke vzniku sboru.

Obrázek 12.2 Od jednotlivců ke sboru

Na vzniku nového sboru se může podílet několik různých typů skupin včetně buněčných skupinek a malých skupinek. Buněčné skupinky zajišťují novému sboru růst skrze neustálou evangelizaci, což někdy neplatí v případě malých skupinek. Některé skupiny jsou zaměřeny na konkrétní oblast, jako například vyučování základů, mládež nebo rodinu. Ačkoli užití buněčných a (nebo) malých skupinek by mělo být promyšlené a zvážené na modlitbách, organizace skupin není tak důležitá jako lidé v nich zapojení. Sbor *jsou* lidé – skupiny jen dodávají strukturu a prostředí, ve kterém a skrze které mohou tyto lidé sloužit.

Pokud použijeme výše uvedenou definici sboru, můžeme detailněji popsat, ve kterém okamžiku celého procesu se skupina stává sborem. Sbor by měl totiž splňovat následující požadavky:

1. **Skládat se z lidí věřících v Krista**

Sbor musí být složen z lidí, kteří se vírou spolehli na Ježíše Krista. Pouze znovuzrození lidé jsou členy všeobecné církve a mohou být tedy považováni za členy sboru. Skupina lidí, kteří nejsou spaseni, bez ohledu na svou velikost, není sbor. Nemůžeme si samozřejmě být zcela jistí tím, zda je každý člen sboru spasen, ale měl by to být náš cíl. Písmo neuvádí minimální počet členů sboru.

2. **Pravidelně se scházet ke sdílení, uctívání a vyučování**

Raná církev se scházela každý den, ale s postupem času vidíme oddělování neděle jako zvláštního dne k uctění Kristova vzkříšení. Podle Pavlových poznámek v Ř 14:5-6 je možné v této oblasti dát jistou svobodu. Cílem setkávání byla služba Slova a uctívání, které se soustředilo na Kristovu oběť za jejich vykoupení.

Neexistuje důvod, proč by skupina potřebovala nějakou budovu, aby se mohla nazývat sborem. Raná církev se scházela na nádvoří židovského chrámu, v synagogách a po domech. V období římského pronásledování se také setkávala v jeskyních a jiných skrytých místech. První církevní budovy byly postaveny až několik století po letnicích. Dnes se budovy užívají často, ale jistě nejsou nezbytné.

3. **Vysluhování svátostí**

Existují dvě svátosti – křest a večeře Páně – na kterých se shodnou všechny církve. Výrazně se však odlišují ve formách jejich vysluhování. Křest se provádí různými způsoby a četnost vysluhování večeře Páně se také různí. Tyto formy jsou často ovlivněny denominací, ale odpovídající funkce plní každá z nich. Pro vznik sboru je třeba existence fungujícího systému vysluhování svátostí.

4. **Kvalifikované vedení**

Sbor potřebuje dostatek kvalifikovaných lidí k obsazení těch vůdcovských rolí, které považuje ke své existenci za nezbytné. Pokud skupina věří v kazatelství, měla by mít

alespoň jednoho kvalifikovaného kazatele. Pokud věří v potřebu více než jednoho staršího, musí je mít alespoň dva. Pokud považují za nezbytné mít ve sboru diakony, musí se najít členové schopní této služby. Tyto úřady by navíc měly být voleny nebo ustanoveny organizovaným způsobem, který respektuje formu vedení toho či onoho sboru.

5. Finanční soběstačnost

Po sboru se požaduje, aby byl schopen podporovat vůdce, kteří na plný úvazek slouží jeho členům (1Tm 5:17-18). Členové rané církve také finančně pomáhali vdovám a chudým bratřím a sestrám. K tomu ještě posílali peníze jiným potřebným sborům a misionářům, kteří zakládali sbory. Skupina, která není schopna hmotně zajistit sama sebe, nemůže tyto funkce plnit. Proto někteří lidé zpochybňují, že by finančně nesoběstačná skupina mohla být sborem.

Požadavek soběstačnosti je možné naplnit i ve velmi chudé skupině. Pokud bude každý člen dávat zhruba deset procent svého příjmu, deset rodin užíví jednoho vůdce. Pokud laický kazatel nepotřebuje plnou mzdu, stačí dokonce i menší množství členů.

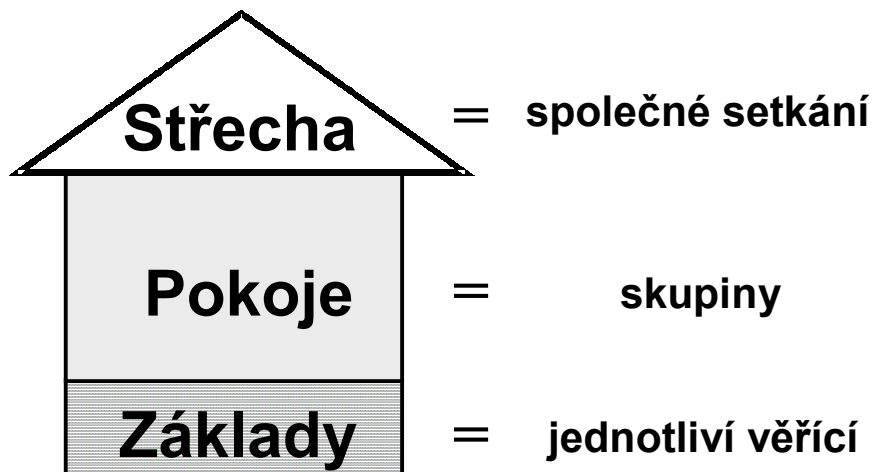
Je důležité pochopit, že "příjem" nejsou jen peníze, ale všechny zdroje, které jsou člověku k dispozici. Pokud někdo nedostává pravidelnou mzdu, ale má políčko s brambory, část těchto brambor by měla být dána sboru nebo prodána a peníze potom použity na jeho podporu. Zapálení křesťané, kteří berou vážně svou biblickou zodpovědnost dávání, by měli být schopni nejen uživit své vůdce a službu, ale také podporovat misii.

II. ORGANIZACE SBORU

Proces organizování sboru není zkrátka nic jiného než proces. Příliš často se stává, že zakladatelé sboru učiní krok od skupiny ke sboru předčasně. Je to chyba hned ze dvou důvodů. Zaprvé – každá skupina věřících by se měla už od svého založení učit plnit tolik funkcí sboru, kolik jen mohou. Členové skupiny by měli během početního růstu a svého duchovního zrání do těchto rolí dorůst. Zadruhé – skupiny by se při vzniku sboru nikdy neměly přestat scházet. Buněčné skupinky jsou zásadně důležité a měly by ve své činnosti pokračovat. Společná setkání sboru existují *spolu s* buněčnými skupinkami – ne *místo* nich.

A. Součástí zdravého místního sboru

Zakládání nového sboru v mnohém připomíná stavbu domu (příčemž pamatujme, že sbor *není* budova). Dům se skládá z několika částí, které se obvykle budují v přesně stanoveném pořadí. Nejdříve je třeba položit základ, pak se postaví místnosti a nakonec se přidá střecha. Jednotliví členové sboru, skupiny a společná shromáždění rostou podobným způsobem.

Obrázek 12.3 Budování Božího domu

1. *Jednotlivci — základy*

Obraz základu se v Novém zákoně používá často, jeho význam se však mění podle toho, co právě ilustruje. V různých oddílech je tedy základem Ježíš Kristus (1K 3:11), apoštolové a proroci (Ef 2:20), učení o pokání (Žd 6:1) a služba apoštola Pavla v korintském sboru (1K 3:10). Obrázek 12.3 používá základ v tomto posledním smyslu. Základními "stavebními bloky" sboru jsou jednotliví věřící. Získání lidí pro Pána je prvním krokem k jeho založení. Dokonce i když už existují skupinky, ale nejsou v nich věřící, není to ještě základ sboru. Jednotlivé věřící můžeme považovat za cihly v základech. Základy se rozšiřují a posilují s přidáváním dalších "cihel" – věřících.

2. *Skupiny — místnosti*

Buněčné skupinky nebo malé skupinky jsou ekvivalenty místností v domě. V těchto místnostech se odehrávají aktivity sboru. Skupiny jsou zásadně důležitou součástí sboru, stejně jako jsou buňky základem struktury živého organismu. Jsou druhým stadiem vzniku nového sboru. Normální dům má různé místnosti, z nichž každá slouží jinému účelu. Rostoucí sbor by měl také mít různé buněčné skupinky nebo malé skupinky, které budou splňovat rozličné úkoly – evangelizaci, učenictví, vyučování, přípravu vedoucích. S růstem základu (počtu věřících) se podle potřeby přidávají nové místnosti.

3. *Společná shromáždění — střecha*

Základ domu se skládá z mnoha cihel a v domě je mnoho pokojů, ale střecha je jen jedna. Přikrývá, chrání a drží pohromadě celý dům. Společná setkání místního sboru jsou právě taková. Jsou vyvrcholením celého díla. Když je ke stavbě přidána střecha společných shromáždění, mohou svobodně probíhat všechny normální aktivity sboru. Tento krok posiluje pocit jednoty a plnosti.

B. Stavba "střechy"

Existují jedinečné situace nebo kultury, ve kterých se střecha domu buduje dříve než místnosti. Je podepírána nezbytně nutným počtem sloupů nebo jiných podpěr, dokud nebudou přistavěny místnosti. Tímto způsobem vznikají i některé sbory. V okamžiku, kdy získají několik věřících, přejdou ke "společným bohoslužbám" v určitou neděli a podle jejich představy se zrodí sbor. To je sice možné, ale jen zřídka je to nejefektivnější způsob dosažení cíle. A co hůř – často se stává, že při použití tohoto systému sbor zcela zapomene

přistavět místnosti (buněčné skupinky) a výsledkem je, že nikdy nedosáhne svého plného potenciálu.

Pokud použijeme analogii s domem, snadno vidíme, že "pokoje" (skupiny) by měly vzniknout nejdříve a "střecha" (společná shromáždění) by měla být přidána kvůli sjednocení všech skupin na pravidelném základě. To umožňuje využít jak výhod společných shromáždění, tak buněčných skupinek. Nový sbor, který takto vzniká, pak bude silnější a efektivnější.

Než sbor zahájí společné uctívání, zamyslete se nad těmito otázkami:

- Máme k dispozici silný základ několika násobících se buněčných skupinek, do kterých je zapojeno zhruba 30-40 lidí?
- Máme k dispozici jádro sboru – skupinu lidí připravených k evangelizaci a učednictví?
- Jsou vůdcové vyučeni a připraveni převzít nové zodpovědnosti?
- Jsou vůdcové a zakladatel(é) sboru sjednoceni v pohledu na filosofii služby sboru?

C. Udržení základu a místností

Žádný rozumný člověk by nepostavil dům a po dokončení střechy zbořil základ a místnosti. Přesto se podobné paradoxní chování často vyskytuje v nových sborech. Jakmile je k dispozici dostatek věřících k zavedení společných bohoslužeb, přestanou se scházet jako buňky a začnou zanedbávat evangelizaci a osobní učednictví. Tím zničí "místnosti" (skupiny) a "základ" (jednotliví věřící) se začne rozpadat.

Význam osobní evangelizace, učednictví a buněčných skupinek v *normálním* životě sboru je vždy větší, než si myslíme! Nejsou "dočasným řešením", dokud nevznikne sbor. *Jsou životem sboru!* Jsou nutné pro stálý růst a dospívání nového sboru. Sbor by se měl společně scházet *společně* s růstem jednotlivců a setkáváním skupin – společné shromáždění by je nikdy nemělo *nahradit*.

ZÁVĚR

Pokud skupina věřících splňuje biblická kritéria pro existenci sboru, je to v Božích očích sbor. Sbor je vždy skupinou lidí, kteří věří v Krista, ale skupina věřících nemusí být nutně sborem. Sbory se od skupin často liší v oblasti svátostí (večeře Páně a křest), typu vedení a finanční soběstačnosti.

Vznik nového sboru nemusí zahrnovat nalezení a nákup či pronájem prostor k nedělním bohoslužbám. Základem sboru jsou jednotliví věřící a nový sbor vzniká tehdy, když se společně setkávají, aby plnili všechny funkce sboru. Skupiny by měly mít své místo jak před, tak po vzniku sboru, a zajišťovat prostředí pro aktivity a služby, které k životu každého sboru patří.

Aby mohlo v jakémkoli městě, oblasti nebo zemi vzniknout hnutí zakládání sborů, musí být cílem místního sboru násobení. Stejně jako se při vzniku sboru postupně buduje "základ", "pokoje" a "střecha", měl by sbor plánovat a chystat "stavbu" dalšího nového sboru stejnou metodou. Kde připravujete nový "základ"?

OTÁZKY K ZAMYŠLENÍ, OPAKOVÁNÍ A APLIKACI

1. Popište proces vzniku sboru z jedné nebo několika skupin.
2. Podle kterých znaků poznáme, že skupina je připravena k zahájení pravidelných společných bohoslužeb?
3. Předpokládejme, že sbor vznikl na základě činnosti buněčných skupinek. Popište, jakou roli v tomto novém sboru hrají.

Znaky rostoucích sborů

PŘITÁHNOUT NOVÉ LIDI, UDRŽET JE A POSTAVIT JE DO DÍLA

☞ CÍL LEKCE

Účelem této lekce je vysvětlit, které znaky musí mít nový sbor, aby rostl.

☞ OSNOVA LEKCE

- Růst a množení jsou přirozeným projevem všech zdravých organismů.
- Sborů rostou, když přitahují nové lidi, udrží je a připravují je k službě dalším.

☞ ŽÁDOUCÍ VÝSLEDKY

Po zvládnutí obsahu této lekce by každý účastník měl...

- Chápat, jak charakteristické znaky církve kladně nebo záporně ovlivňují její růst.
- Zapojovat se v buněčných skupinkách, které evangelizují nevěřící a připravují křesťany ke službě.

☞ DOPORUČENÍ PRO INSTRUKTORY

Zdůrazněte, že pro staré i nové sbory je zásadně důležité mít prorůstový přístup. I když některé znaky uvedené v této lekci budou ve vašem prostředí efektivnější než jiné, tento způsob myšlení každému studentu umožní tvořivě rozvíjet správnou metodu směřující k růstu.

I. CO JE ROSTOUCÍ SBOR?

Ježíš Kristus zaslíbil, že vybuduje svou církev a že ji brány pekla nepřemohou. Při pohledu na historii křesťanství vidíme, že svůj slib dodrží. Církev se rozrostla z několika učedníků, kteří byli o letnicích v Jeruzalémě, na stovky milionů věřících mezi národy po celém světě. V Asii, Africe a Jižní Americe církev i dnes roste velkou rychlostí. Na jiných místech je však její růst méně zřejmý. V některých zemích není církev prakticky vůbec a jinde stojí na místě. Jelikož růst Kristovy církve závisí na růstu jednotlivých sborů, musí zakladatelé chápat důvody, proč sbory rostou nebo naopak nerostou.

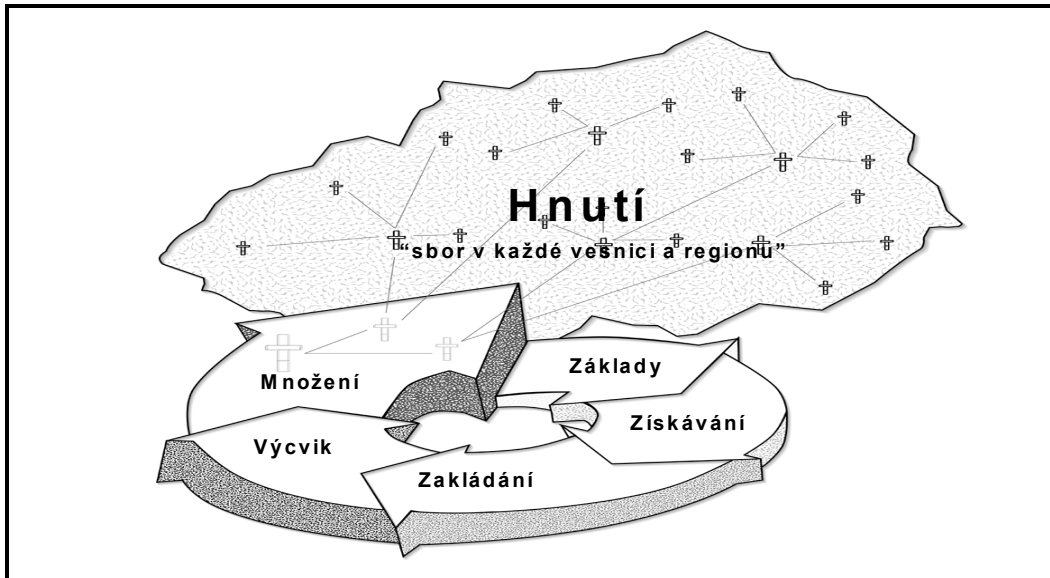
Dříve než si budeme všimnout rysů rostoucích sborů, je důležité definovat, co míníme *rostoucím* sborem. Sbor může růst ve třech hlavních oblastech:

- Početně – více věřících nebo více sborů
- Duchovně – rostoucí biblické poznání a hlubší duchovní život
- Společensky – lepší účinnost v úloze „soli“ uprostřed ztraceného světa

Mnoho sborů se spokojí s tím, když se jim daří v jedné z těchto oblastí. Některé jsou spokojeny s tím, že prostě přežívají. Možná si říkají: „Už dlouho se nikdo neobrátil, ale věrně sloužíme Pánu.“ Jiní mohou být naopak tak posedlí početním růstem, že budou zanedbávat růst členů sboru, jen aby zvýšili návštěvnost svých shromáždění. Žádný z těchto přístupů není biblický. Sbor by měl růst ve všech výše uvedených oblastech.

Je však faktem, že sbor, který *roste*, ale *nemnoží se*, není pro Pána přijatelný. Velké poslání nám říká, abychom k poslušnosti Jemu přivedli *všechny národy*. Cyklus zakládání sborů na obrázku 13.1 ukazuje důležitost zakládání sborů pro naplnění tohoto cíle. Sborů, které chtějí dělat radost Pánu a poslouchat Velké poslání, se budou snažit o *násobení* skrze zakládání *dceřiných sborů*, které budou opět zakládat další sbory. Tento koncept je základní složkou pochopení toho, jak by měl vypadat rostoucí sbor.

Obrázek 13.1 Cyklus zakládání sborů

Metoda, která pomáhá církvi růst v jedné zemi a kultuře, může v jiné zemi skončit velmi nešťastně. Dobrý sbor se musí rozhodnout, co je efektivní a vhodné v jeho kultuře. Existují však určité základní rysy, které, zdá se, platí všude. Ne vždy dochází k prudkému růstu. Některé kultury evangelium vzdorují po celá desetiletí i déle. Ale nedostatek růstu obvykle signalizuje problém v církvi nebo v jejích metodách služby.

II. JAK DOCHÁZÍ K RŮSTU CÍRKVE

Základní podmínky k existenci rostoucího sboru jsou poměrně jednoduché, i když je náročné je realizovat a udržovat. Církev musí nové lidi *přitáhnout, udržet a vystrojít* je k získávání dalších.

A. Rostoucí sbory přitahují nové lidi

Bez nových lidí se sbor nezvětší. Je to velmi prosté, a přesto tak důležité. K takovému růstu totiž obvykle nedochází náhodou. Musíme jej plánovat a pracovat na něm. Zakladatel sborů musí vědomě přemýšlet, kde a jak může jeho sbor najít a přitáhnout nové lidi.

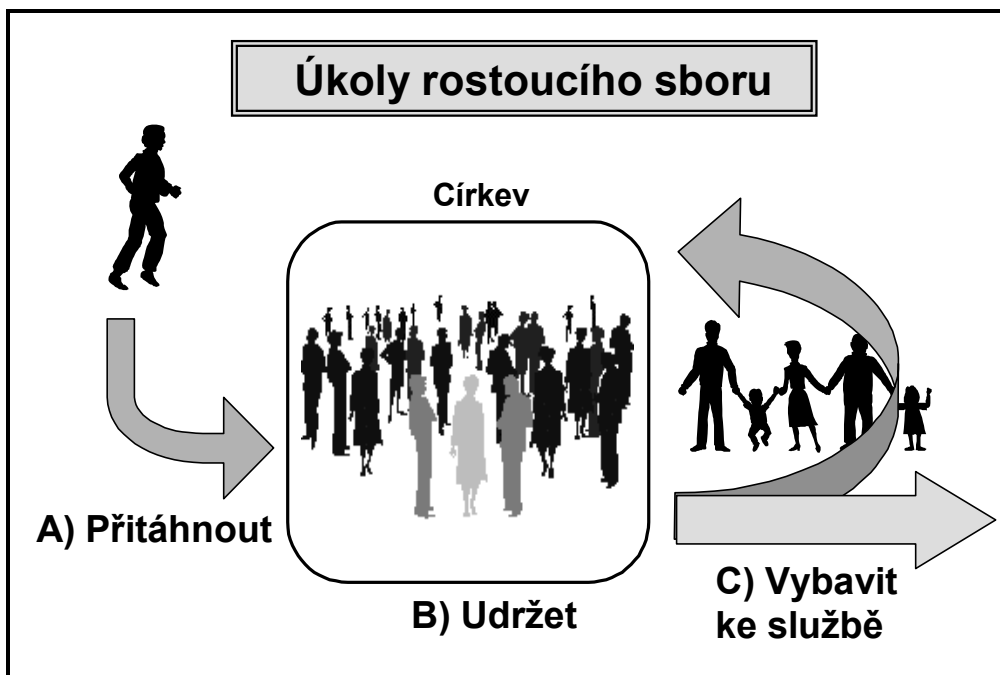
B. Rostoucí sbory udrží nové lidi

Privést do sboru nové lidi je první krok. Další krok je nové i staré lidi udržet. Jinak to bude, jako bychom plnili kbelík, který má ve dně díru – marně se snažíme ho naplnit, dokud díru nespravíme. Každý člověk ve sboru má možnost zůstat nebo odejít. Rostoucí sbor naplňuje duchovní potřeby nových věřících tak, že chtějí být svému sboru věrní.

C. V rostoucích sborech jsou lidé vystrojováni pro život i službu

Efezským 4:11-16 je klíčovou pasáží o růstu církve. Ukazuje, že církev roste ke zralosti, když je vystrojován každý její úd. Ve zdravém sboru jsou vedoucí přesvědčeni, že jejich hlavním záměrem je vystrojít další členy. Tato služba zahrnuje tři hlavní oblasti:

- Služba v rámci těla
- Služba získávání ztracených
- Služba zakládání nových sborů

Obrázek 13.2 Rostoucí sbor

Obrázek 13.2 ukazuje důležité úlohy rostoucího sboru. Jak se vašemu stávajícímu nebo vznikajícímu sboru v těchto oblastech daří? Co je třeba zlepšit?

III. DVANÁCT CHARAKTERISTIK ROSTOUCÍCH SBORŮ

Teď uvedeme dvanáct praktických způsobů, kterými může sbor plnit uvedené úkoly. Dobrý sbor by se měl angažovat v každé z těchto oblastí.

A. Rostoucí sbory jdou ke ztraceným

Na tento důležitý krok se často zapomíná. Některé sbory se domnívají, že je zodpovědností nespasených lidí přijít do církve. To je však zcela v rozporu s Velkým posláním, které církví přikazuje, aby za nimi šla (Mt 28:18-20). Máme opustit devadesát devět spravedlivých ovcí a hledat jednu ztracenou (L 15).

Každý lovec nebo rybář ví, jak směšné by bylo čekat, že za ním ryby nebo zvěř přijdou samy. Musí použít veškeré své dovednosti a znalosti, aby zjistil, kde ryby nebo zvěř jsou, a šel za nimi. „Rybáři lidí“ musí dělat totéž.

Raná církev hledala ztracené v chrámu, synagoze, na tržišti i dům od domu. Ježíš chodil na hostiny a večere navštěvované celníky, prostitutkami a dalšími lidmi, kteří byli známí svým hříšným charakterem. „Spravedliví“ tento princip bohužel nepochopili. Náboženští vůdcové Ježíše napadali za to, že „jí a pije s hříšníky“ (L 5:30-32). A Ježíš jim to nevyvracel. Naopak říkal, že jeho záměrem je hledat ztracené. Když se ovečka zatoulá do bažiny, milující pastýř za ní půjde i do bláta a špíny a zachrání ji.

Je zapotřebí moudrosti a rozpoznání, abychom věděli, kam jít můžeme a kam ne. Ale Ježíšova služba ukazuje, že je důležité hledat ztracené, ať už jsou kdekoli, i když nám to přinese kritiku ze strany „spravedlivých“. Musíme se snažit najít přijatelnou rovnováhu, místo abychom zahazovali příležitost sloužit ztraceným lidem tam, kde jsou.

B. Rostoucí sbory využívají buněčné skupinky

Mnoho nevěřících nepřijde do sboru, ale možná se nechají přesvědčit, aby přišli domů k přáteli, kde se mohou ptát na křesťanství v situaci, kde se necítí ohroženi. Tyto skupinky by nikdy neměly mít stejnou podobu jako celosborová shromáždění. Měly by být neformální, otevřené a přátelské. Účelem skupinky by měla být diskuse o pravdách Božího slova spíše než kázání nevěřícím. Buněčné skupinky jsou v těchto materiálech podrobně probírány.

C. Rostoucí sbory se účastní společenských aktivit s nevěřícími

Sbor, který chce růst, bude své členy povzbuzovat, aby chodili na sportovní akce, do šachových klubů, na tržiště, do bazénu či sauny, na narozeninové večírky, svatby, pohřby, pikniky, veřejná shromáždění apod. Každá aktivita může být příležitostí potkat nevěřící a rozvíjet s nimi vztahy.

Křesťané mají být odděleni od *hříchu* světa, ale ne od *světa*. Ve světě máme naopak být soli a světlem.

D. Rostoucí sbory udržují přirozené sítě vztahů

Většina lidí přijde ke Kristu prostřednictvím vlivu někoho, koho zná. Každý křesťan by měl rozvíjet vztahy s nevěřícími, které mu umožní sdílet evangelium. Pokud by se každému členu jednou za rok podařilo rozvinout jen jeden takový vztah a přivést jednoho člověka ke Kristu, pak by se sbor každý rok zvětšil na dvojnásobek. Mnoho věřících má málo vztahů se ztracenými lidmi. S tím, jak se křesťan více zapojuje ve sborovém životě, se mění jeho okruh přátel a začíná zahrnovat více křesťanů a méně nevěřících. Následkem toho má stále méně přátelství s nevěřícími lidmi a méně příležitostí přitáhnout je ke Kristu.

Nejlepším zdrojem kontaktů se ztracenými lidmi je nový věřící. Naneštěstí jsou noví věřící často povzbuzováni, aby se od svých nespasených přátel oddělili a trávili všechn svůj čas s věřícími. Tento přístup vážně poškozuje evangelizaci a brzdí růst církve.

E. Rostoucí sbory se mění, aby získaly ztracené

Apoštol Pavel se všem lidem snažil stát vším, aby je získal (1K 9:19-23). Co to znamená? Jistě nezačal hřešit, aby získal hříšníky. Co tím tedy myslel? Byl ochoten změnit způsob života, aby ztraceným pomohl slyšet evangelium. Přemýšlejte, co to znamená pro nás.

Mnohé sbory spíše než aby kvůli získání ztracených změnily svou „kulturu“, očekávají od nevěřících, že „kulturu“ změní oni a přijdou do církve. Biblický princip je však jasný. Věřící se v zájmu nevěřících má vzdát svých práv a věcí, které jsou mu blízké. A silný věřící má ustoupit slabému. To neznamená, že křesťan smí hřešit. Ale snaží se dělat vše přípustné pro to, aby oslovil nevěřící a vyšel jim vstříc způsobem, který je jim blízký.

Ztraceného člověka přitahují ke Kristu charakterové rysy věřícího. Je-li věřící zasmušilý, mrzutý, staromódní nebo zahořklý, jeho svědectví nebude účinné. Opravdový křesťan by navzdory svým potížím měl šířit radost, lásku k Bohu a bližním, pokoj a ujištění o Boží lásce k němu. Zamyslete nad seznamy osobních rysů a jednání v tabulce 13.3. O kterém sloupci si myslíte, že vyjadřuje věci, které přitahují nevěřícího ke křesťanovi?

Sloupec A	Sloupec B
Láska k druhým	Každou neděli chodí do sboru
Radost ve zkouškách	Odlíšné oblečení
Ujištění o Boží lásce	Nepije
Pokoj v těžkých chvílích	Nekouří
Štědrost v dávání peněz i času	Spořivost
Láskyplné manželství	Zpívání v pěveckém sboru
Dobře vychované děti	Zná tradiční křesťanské písně
Spolehlivost	Zná modlitbu Páně
Vlídnost	Svatý život

Tabulka 13.3 Rysy osobnosti

Většina křesťanů by souhlasila, že oba sloupce obsahují dobré křesťanské vlastnosti. O to tady však nejde. Otázka je, které rysy přitahují nevěřícího. To, že nevěřící bude poslouchat

naši zprávu, pravděpodobněji způsobí vlastnosti v levém sloupci. Věřící, v jejichž životech jsou tyto rysy nejznatelnější, budou v evangelizaci účinnější.

Tyto vlastnosti musí být opravdové. U věřícího, který lásku k nevěřícímu známému předstírá, aby ho získal, se to nakonec pozná. Opravdový křesťan je ovšem přitažlivý i pro nevěřící. Jeho charakterové rysy jsou nejlépe vidět v krizi. Když máme problémy, nevěřící mohou vidět, jak se spoléháme na Boha. Když je v krizi nevěřící, může prožívat naši lásku a pomoc. Obě tyto situace ho přitahují k evangeliu.

F. Rostoucí sbory se starají o potřebné

Mnoho lidí přijde ke Kristu během krize. Když se jim daří dobře, věnují Bohu často jen malou pozornost. Pán ale mnohdy používá krizové situace, aby je přiměl pochopit, že ho potřebují. Rostoucí sbory ví, že lidé jsou v těchto chvílích otevřenější, a snaží se najít způsoby, jak jim v jejich bolestech pomoci.

Konkrétní způsob pomoci není tak důležitý jako skutečnost, že projevíme svou lásku a pečujeme o ztracené. Někdy je zapotřebí materiální pomoc v důsledku nezaměstnanosti, povodní nebo jiných problémů. V případě nemoci či smrti může být nejcennějším způsobem, jak projevit soucit, účastné naslouchání. Nejdůležitější je, abychom měli oči otevřené vůči potřebám ostatních a mohli na ně reagovat stejně, jako to udělal milosrdný Samařan.

G. Rostoucí sbor mezi sebe rychle přijímá nové lidi

Způsob, jakým členové sboru reagují na nového člověka během jeho první návštěvy, může určit, jestli ještě někdy přijde. Pokud se cítí vítán a přijímán, pravděpodobně se zase vrátí. Často to platí o nespasených návštěvnících i o nových věřících. Mnohé sbory ve východní Evropě jsou při přijímání nových lidí velmi obezřetné. Tato opatrnost pomohla církvi přežít v době pronásledování a byla tehdy pochopitelná. Avšak pokračování v tomto postoji dnes může být pro její růst ničivé.

Nevěřící návštěvník obvykle přichází do sboru proto, že je otevřený vůči evangeliu. Je důležité chopit se této příležitosti, zajistit, aby se cítil vítán, a snažit se zodpovědět jeho otázky. To platí i o nových věřících, kteří jsou zase přirovnáváni k nově narozeným dětem (1P 2:2). Také oni potřebují lásku, přijetí a povzbuzení, které je přesvědčí, že potřebují úzký vztah ke sboru.

H. Rostoucí sbor je plný života

Raný sbor v Jeruzalémě je vynikajícím modelem těla místního sboru, které je živé a naplňuje potřeby svých členů. Ve Skutcích 2:42-47 jsou vidět jeho hlavní funkce:

- Mocné a jasné biblické vyučování a kázání
- Láskyplné společenství plné přijetí
- Srdečná zbožnost u stolu Páně
- Modlitba, která mění životy
- Sdílení s bratry a sestrami v nouzi

Každý je rád ve skupině, která ho miluje a stará se o něj. To je jeden z hlavních přínosů rodiny – a církev má být rodinou. Když křesťané pečují jeden o druhého jako bratři a sestry v Kristu, lidé v takové skupině zůstávají.

I. Rostoucí sbory vyzbrojují své členy pro život

Každý člen má růst ke zralosti. Aby se to mohlo stát, vedoucí musí být vzorem křesťanského života. Opravdové učednictví funguje tehdy, když zbožní členové tráví čas s mladšími křesťany a ukazují jim, jak růst a sloužit Pánu.

Je překvapivé, jak velká část typické bohoslužby církve je zaměřena na evangelizaci ztracených, i když většinu shromáždění tvoří věřící. Evangelizační kázání pomáhají věřícím v růstu ke zralosti jen málo. I když by církev měla kázat evangelium, větší důraz by se měl klást na kázání určená pro věřící. Je-li vyučování přiměřené jejich potřebám, budou církev dál navštěvovat.

J. Rostoucí sbory vyzbrojují své členy pro službu v církvi

Službu církve by měli provádět členové sboru – ne jeho vedoucí. V lekcích 9 a 10 o církvi (Příručka 3) jsme se zabývali tím, že Bůh obdaroval všechny věřící duchovními dary, které mají používat ve službě. Úkolem vedoucích je tedy připravit a vystrojít členy sboru, aby své duchovní dary účinně používali ve službě. Pokud se sbor tímto principem řídí a všechny údy těla se účastní služby jednoho druhému a evangelizace ztracených, církev bude růst. Vždyť celé tělo církve vykoná mnohem víc než samotní vedoucí.

K. Rostoucí sbory vyzbrojují své členy pro službu ztraceným

Věřící mají církvi pomáhat růst. V Janovi 15 Ježíš řekl, že věřící by měli nést ovoce a že on je bude prořezávat jako větve, aby byli ještě plodnější. Otcovou vůlí je, abychom nesli hodně ovoce. To se týká všech věřících – ne jen vedoucích. I když Ježíš v Janovi 15 ovoce nedefinoval, přikázal nám, abychom šli a činili učedníky. Ovoce tedy jistě zahrnuje také získávání ztracených.

Jen málo věřících vůbec někdy získá dalšího člověka pro Krista. Důvodů je mnoho. Mezi ty nejobvyklejší patří:

- Nikdo je nezačal učit evangelizovat, dokud nebyli křesťany dostatečně dlouhou dobu. To už ale ztratili kontakty s nevěřícími.
- Jsou tak málo vyučeni o křesťanském životě, že se bojí pokoušet se ho vysvětlit nevěřícím.
- Nikdy se nenaučili žádnou efektivní metodu předávání evangelia.
- Domnívají se, že evangelizace je úkolem vedoucích.
- Někteří věřící nevydávají svědectví, protože v jejich životě je nevyznaný hřích.

Všechny tyto věci pramení ze špatné přípravy věřících ke službě. Dobrý zakladatel sboru důkladně připravuje členy sboru ke službě, motivuje je, je jim vzorem člověka se srdcem pro získávání lidí a povzbuzuje je v jejich službě. Tímto způsobem se může jeho služba násobit.

L. Rostoucí sbory vyzbrojují své členy pro službu novým sborům

I když je růst sboru dobrý, násobení sborů je ještě lepší. Zdravý sbor by neměl růst jen co do velikosti, ale měl by se také mnohokrát rozmnožit. Existuje několik důvodů, proč je zakládání nových sborů potřebnější než pouhý růst mateřského sboru:

1. *Nové sbory rostou rychleji*

Ve skutečnosti rostou nové sbory téměř vždy rychleji než staré. Existuje mnoho vysvětlení, proč se to děje:

- Novější sbory se obvykle budují v oblastech, kde předtím žádný sbor nebyl, a jsou tedy blíže lidem, kteří nebyli zasaženi evangeliem. Je to jako při sbírání borůvek – hledáte místo, kde ještě nikdo nesbíral.
- Nové sbory nemají staré problémy. Naneštěstí má mnoho starších sborů za sebou různá zranění, problémy či skandály. Nevěřící je mohou použít jako výmluvu, aby nepřišli, avšak mohou být ochotni zkusit nový sbor s čistým jménem.
- Nové sbory musí růst, aby přežily, a jejich členové proto mnohem přirozeněji získávají evangelizační přístup. Více si uvědomují, že jsou zde ztraceni, a jsou ochotnější je oslovovat. Zatím nezačali být spokojeni sami se sebou.
- Lidé jsou rádi součástí sboru, ve kterém najdou přátele podobného ražení. Většina zavedených sborů si vyvinula program a styl uctívání, který je přiměřený a přitažlivý pro jejich typického člena. Lidé v jiném věku a s jiným vzděláním nebo zázemím o takový sbor možná nebudou mít zájem. Nové sbory mohou naopak navrhnout takové formy služby, které jsou vhodné právě pro lidi, které zavedené sbory nejsou schopny oslovit. Z tohoto důvodu je obvykle dobré, když nové církevní formy nejsou ve všem stejné jako ty staré.
- Nové sbory často nemají vlastní místo ke scházení a jsou nuceny konat velkou část své služby v domácnostech a buněčných skupinkách. Služba buněčných skupinek je ve skutečnosti mnohem efektivnější způsob, jak oslovit ztracené a jak

vést nové věřící k učenictví. Nedostatek zařízení se tedy stává spíše přínosem než přítěží.

- Zavedené sbory mají vyšší režijní náklady na své budovy. Dary a úsilí potřebné k budování a údržbě rozsáhlých zařízení odsávají energii a prostředky, které by se jinak daly využít k evangelizaci.

2. Reprodukující se sbory rostou rychleji

I když starší sbory málokdy rostou tak rychle jako nové, přesto rostou rychleji, když se zapojují do zakládání nových sborů. Pro někoho je těžké tomu uvěřit, ale je to pravda. Mnoho lidí se mylně domnívá, že pomoc při zakládání nového sboru ten starý oslabuje. Zvýšený důraz na aktivní evangelizaci a přípravu dělníků, který je pro novou práci potřebný, s sebou naopak téměř vždy přináší růst starého sboru! Nadšení pro růst je tak nakažlivé, že prosazování zakládání sborů často oživí i stagnující sbor.

Tento princip platí také pro nové sbory. Zakladatelé sborů by měli nový sbor od samého počátku vyučovat potřebě reprodukovat se a povzbuzovat ho, aby zakládal další skupiny, jakmile to bude možné. Takový přístup udrží život a růst v novém díle.

IV. HODNOCENÍ A SLEDOVÁNÍ RŮSTU CÍRKVE

Každý rodič ví, že je důležité své dítě pravidelně měřit a vážit, aby se zjistilo, jestli je zdravé a správně roste. To platí i o sboru. Shromážděním a analýzou určitých typů údajů o početním růstu mohou zakladatelé sborů získat hodnotný přehled o zdraví a růstu založených sborů. Například počet křtů ve sboru za rok ukazuje přírůstek obrácených – tj. to, jak účinně církve získává nové lidi. Přírůstky nebo úbytky počtu členů sboru a návštěvnosti mohou pomoci určit, zda je sbor schopen své členy udržet a vystrojit je k práci. A konečně záznamy o počtu buněčných skupinek, nově založených sborů nebo jiných vnějších aktivit sboru mohou ukázat, zda se členové sboru úspěšně zapojují do díla evangelia. Vyhodnocování těchto údajů je jediný způsob, jak poznat, zda sbor plní svou úlohu ve Velkém poslání.

OTÁZKY K ZAMYŠLENÍ, OPAKOVÁNÍ A APLIKACI

1. Roste náš sbor? V jakém smyslu? Početně? Duchovně? Společensky? A roste jen v některé nebo ve všech uvedených oblastech?
2. Plním svou zodpovědnost za přípravu věřících k službě, nebo se jen snažím sloužit sám? Jak je připravuji? A funguje to?
3. Proč by měl nevěřící chtít přijít do našeho sboru? Proč by tam měl chtít zůstat nový věřící? Mohu zajistit, aby jim byl sbor přístupnější?
4. Začal jsem už se zakládáním sboru nebo buněčné skupinky? Pokud ne, na co čekám?

AKČNÍ PLÁN

1. Navštivte jiný sbor a představte si, že jste nevěřící. Přišli byste do toho sboru znovu? Proč, případně proč ne? Jak byste ho srovnali s vaším sborem? Které z takto získaných poznatků vám pomohou ve vašem sboru?

2. Zamyslete se nad sbory ve vašem regionu. Které z nich rostou a které ne? Srovnajte vlastnosti každého z těchto sborů s rysy popsanými v této lekci. Které charakteristiky vám připadají jako důvody jejich růstu, nebo naopak stagnace? Dokázali byste definovat jiné užitečné rysy?

Správa a funkce v církvi

KDO MÁ V RUKOU ZODPOVĚDNOST?

☞ CÍL LEKCE

Účelem této lekce je vysvětlit hlavní druhy správy církve a požadavky na její představitele.

☞ OSNOVA LEKCE

- Dva hlavní typy správy jsou hierarchická a kongregační.
- Starší a diakoni musí splňovat biblické požadavky.

☞ ŽÁDOUCÍ VÝSLEDKY

Po zvládnutí obsahu této lekce by každý účastník měl...

- Dobře rozumět různým typům církevní správy
- Chápat, jak rozpoznat potenciální vedoucí
- Rozumět zodpovědnostem a výsadám vůdců sboru

☞ DOPORUČENÍ PRO INSTRUKTORY

Cílem této lekce není přesvědčit zakladatele sborů, aby přijali určitou konkrétní formu, nýbrž pomoci jim promyslet si důsledky, které jejich volba církevní správy a vedoucích bude mít pro růst církve a násobení.

I. CO JE SBOR?

Církev Ježíše Krista je neviditelné tělo složené ze znovuzrozených lidí, kteří věří v Ježíše Krista – z lidí mrtvých, živých i dosud nenarozených, z každého kmene, jazyka, rasy i národa na Zemi. Tomu se často říká univerzální církev. Místní sbory jsou viditelným projevem univerzální církve v čase a prostoru. Jedna z definic sboru říká, že to je "organizovaná skupina pokřtěných věřících vedených duchovně způsobilými pastýři, která svůj vztah k Pánu a sobě navzájem potvrzuje tím, že pravidelně zachovává Večeři Páně, je poddána autoritě Božího slova, pravidelně se schází k bohoslužbě a studiu Písma a svým svědectvím se obrací ke světu." Počet členů, organizační struktura a forma vedení se velmi liší od jedné skupiny ke druhé.

Věřoučné a praktické rozdíly věřící ve stejné oblasti často vedou k organizování zcela odlišných a oddělených shromáždění. Různé chápání Písma vedlo k mnoha různým formám církevní struktury a správy. Tato lekce se bude snažit shrnout různé formy správy, abyste jako zakladatelé sborů mohli zodpovědně zvážit, která forma by ve vašem sboru nejlépe fungovala a vedla k rychlému násobení.

II. TYPY CÍRKEVNÍ SPRÁVY

Církevní správu lze rozdělit na dva hlavní typy, v jejichž rámci existuje několik dalších variant. Církev si může a nemusí uvědomovat, který model správy používá, ale každý sbor obecně zapadá do jedné z těchto forem nebo nějaké její varianty. Různé systémy se liší zejména stupněm autonomie jednotlivých sborů.

A. Hierarchická správa

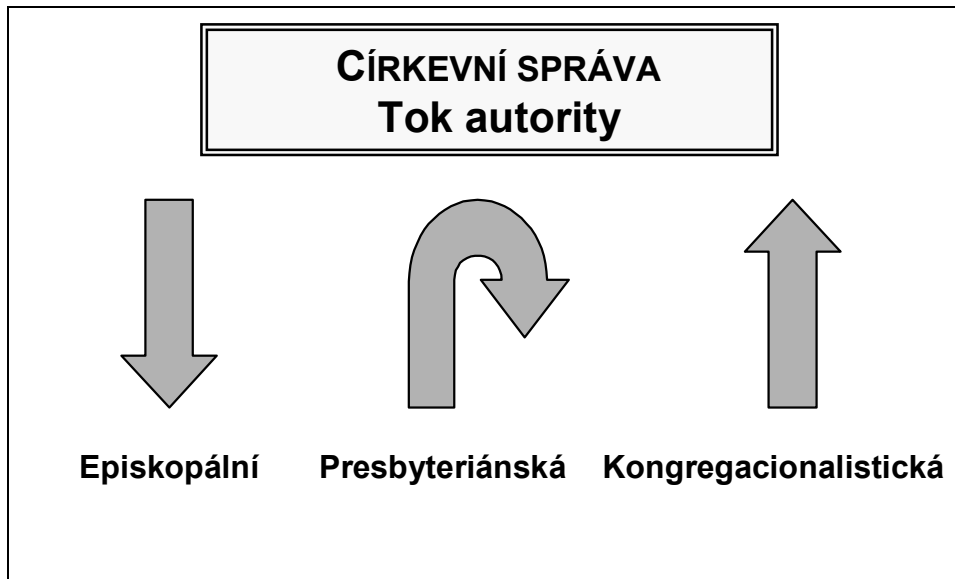
Hierarchické formy církevní správy se liší svou formou, ale obecně mají "pyramidální" strukturu autority. Tok vedení směřuje od vůdců dolů ke shromáždění a jednotlivým členům. Existují dva hlavní typy hierarchické správy:

1. Episkopální

V episkopální formě správy je nad místním sborem hierarchie, která ho řídí. Tok vedení směřuje od biskupů ke starším (presbyterům) a diakonům a nakonec ke členům sboru. Biskupové mají moc nejen ustanovovat starší a diakony, kteří slouží pod nimi, ale také své nástupce. Tímto způsobem zajišťují kontinuitu své autority. Episkopální strukturu používají metodistické, pravoslavné, anglikánské a římskokatolické církve.

Tato pravomoc biskupů se často zakládá na apoštolské posloupnosti či podobné nauce. Znamená to, že autorita biskupů se údajně předávala po celou historii od apoštola Petra, který byl jako představený církve ustanoven Ježíšem. Příslušné biblické odkazy: Sk 14:23 a Tt 1:5.

Obrázek 14.1 Tok autority

2. Presbyteriánské

Presbyteriánská forma správy má také hierarchickou strukturu, ale tato hierarchie není ustanovována shora. Spíše je zde pravomoc svěřena zastupitelům, které si lidé vybrali z řad duchovních i laiků a kteří jednají v jejich zájmu. Sbor si volí své řídicí starší, kteří spolu s vyučujícím starším (kazatelem, pastorem) tvoří staršovstvo. Vyučující starší a zástupci řídicích starších z místních sborů v určité oblasti pak společně tvoří presbyterstvo, které má pravomoc nad místními radami. Představitelé několika presbyterstev tvoří synod a představitelé všech synodů tvoří valné shromáždění, které je nejvyšší autoritou.

I když je presbyteriánská správa ustanovována zdola (narozdíl od episkopální formy), je zde jedna výjimka. Zatímco služebníky na místa řídicích starších vybírá sbor, vyučující starší (kterým se také říká kazatelé nebo pastoři) ustanovuje presbyterstvo. Tito vyučující starší mají teoreticky stejnou pravomoc jako řídicí starší. Mají jen rozdílné funkce. Vyučující starší jsou zodpovědní za vyučování Slova a vysluhování svátostí. Řídicí starší se zabývají ostatními rozhodnutími, která souvisí s vedením sboru.

Biblický podklad pro tuto strukturu se obvykle nachází v Jeruzalémském koncilu (Sk 15).

B. Kongregacionalistické vedení

V případě kongregacionalistického typu správy je autorita "vzhůru nohama". Vedení a zodpovědnost za rozhodnutí spočívá na samotných členech sboru. Tato autorita ve svém důsledku pochází od samotného Krista, který je hlavou církve, a ne od nějaké skupiny lidí nebo jednotlivce. Členové pak sami činí nezbytná rozhodnutí a volí si své vedoucí. V praxi

mohou svým vedoucím dát značnou svobodu rozhodování, ale i tak se vedoucí zodpovídají sboru, který musí schvalovat všechny závažnější kroky.

Biblický podklad pro tento typ správy se často opírá o úseky jako Sk 6:5, kde se zdá, že členové sboru potvrzovali rozhodnutí starších.

III. FUNKCE V CÍRKVI

V Novém zákoně se pro vedoucí v církvi používá několik slov: starší (presbyteři), diakoni, biskupové (dohlážitelé), pastýři a učitelé. Pouze pro tři z nich máme v Písmu uvedeny požadavky, takže se zaměříme na ně. V 1. Timoteovi 3 apoštol Pavel předkládá kvalifikační předpoklady pro dohlážitelé. V Titovi 1 pak používá stejné předpoklady pro starší, ale uprostřed seznamu používá slovo biskup (dohlážitel). Možná nám při určování funkcí v církvi pomůže vědomí, že tyto pojmy jsou v Písmu používány zaměnitelně (viz také Sk 20:17.28 a 1P 5:1-2).

A. Předpoklady pro dohlážitelé (1. Timoteovi 3:1-7)

Kvalifikační předpoklady dohlážitelů (biskupů) jsou v 1. Timoteovi 3:1-7 popsány takto:

- bezúhonný
- muž jedné ženy
- střídavý
- rozvážený
- řádný
- pohostinný
- způsobilý učit
- ne pijan
- ne rváč, nýbrž mírný
- ne svárlivý
- ne hrabivý
- dobře vede svou rodinu
- udržuje děti v poslušnosti se vsí počestností
- ne nedávno obrácený
- má dobré svědectví od těch, kdo stojí mimo

Člověk vybraný za dohlážitelé musí ve svém životě projevat tyto vlastnosti. Důraz je kladen na jeho nynější charakter. Jestliže měl v minulosti špatnou pověst, jistě je zapotřebí dostatečně dlouhé období svatého života, aby jednak sbor přesvědčil, že skutečně změnil svou cestu, a jednak znovu neupadl do hříchu.

B. Předpoklady pro starší/dohlážitelé (Titovi 1:5-9)

V epištole Titovi Pavel znovu opakuje svůj přehled předpokladů pro starší a dohlážitelé. Všimněte si, že tento seznam je podobný detailnějšímu seznamu z 1. Timoteovi 3:1-7.

- bezúhonný
- muž jedné ženy
- má věřící děti, kterým se nedá vytknout nevázanost a neposlušnost
- ne samolibý
- ne popudlivý
- ne pijan
- ne rváč
- ne ziskuchtivý
- pohostinný

C. Předpoklady pro diakony (1. Timoteovi 3:8-13)

Předpoklady pro diakony jsou podobné požadavkům na starší s tou výjimkou, že se od nich nevyžaduje schopnost učit. Hlavní požadavky jsou uvedeny v 1. Timoteovi 3:8-13 takto:

- čestný
- upřímný
- ne oddaný mnohému pití
- ne hanebně ziskuchtivý
- má čisté svědomí
- vyzkoušený
- muž jedné ženy
- dobře vede své děti a domácnost

Duchovní požadavky na diakony jsou stejně náročné jako na starší. Musí to být lidé s dobrou pověstí. Jediný rozdíl – v tom, že se od nich nevyžaduje schopnost vyučovat – lze snadno pochopit ve světle jejich úlohy. Řecké slovo *diakonos*¹ překládané jako diakon se týká člověka, který slouží. Zdá se, že diakoni se poprvé objevili ve Skutcích 6. Tehdy byl v církvi problém, že při rozdělování jídla potřebným byly některé pohanské vdovy přehlíženy. Apoštolové, kteří sbor vedli, nepovažovali za správné opustit svou zodpovědnost za vyučování a modlitby. Místo toho požádali shromáždění, aby vybralo sedm mužů, kterým by bylo možno úkol rozdělování jídla svěřit.

Z toho usuzujeme, že novozákonní diakoni byli v církvi zodpovědní za materiální a sociální potřeby. Protože se starají o sborové finance, jsou přísné duchovní požadavky a potřeba prověřenosti logické. Účelem diakonů je umožnit, aby se starší mohli soustředit na duchovní potřeby sboru.

Ženy zmiňované v 1. Timoteovi 3:11 se někdy považují za manželky diakonů a jindy za diakonky (viz také Ř 16:1, kde je řeč o diakonce Foibé). Ve sborech, kde jsou diakonky, je jejich úloha ve službě podobná úloze diakonů.

IV. POVINNOSTI A VÝSADY SBOROVÝCH VEDOUCÍCH

A. Povinnosti

1. list Petrův 5 shrnuje povinnosti starších/pastýřů/dohlížitelů takto: starejte se jako pastýři o Boží stádo. Mezi konkrétní věci, které mají dělat, patří:

- Konat dílo evangelisty (2Tm 4:5).
- Stát v čele – řecké slovo *prohistémi*², překládané jako stát v čele nebo vést, znamená „být představený, dohlížet, být ochráncem nebo strážcem“. Všimněte si, jak Petr dává jasně najevo, že při naplňování tohoto úkolu nemá Timoteus „vládnout železnou pěstí“, nýbrž má být příkladem.
- Veřejně předčítat Slovo (1Tm 4:13).
- Kázat Slovo (2Tm 4:1-2).
- Vyučovat Slovo (Tt 2:1).

B. Výsady

Věrní starší si zaslouží úctu, která plyne z prověřených zbožných životů. Jejich rady by sbor měl brát vážně. Kromě toho by je lidé neměli obviňovat z provinění, pokud to nebylo dostatečně doloženo alespoň dvěma svědky (1Tm 5:19-20). Avšak pokud se jejich hřích dokáže, mají být ukázněni ještě přísněji než ostatní členové. To je ve shodě s jejich veřejným postavením. Mají totiž velkou moc ovlivnit lidi k dobrému nebo zlému, a tak, pokud padnou, přivodí na sebe vážnější odsouzení.

---

¹ διακονος

² προϊστεμι

Věrní starší, kteří vyučují, mají také právo na finanční podporu. Pavel v 1K 9:7-12 jasně říká, že se od církve očekává podpora těch, kdo jsou zaměstnáni vyučováním. Sborny toto učení často opomíjejí a očekávají, že si jejich starší, kazatelé nebo zakladatelé sborů najdou nějaký jiný zdroj příjmů. Následkem toho mohou být starší přepracovaní nebo nejsou s to věnovat dostatek času dílu dohlížení a vyučování. Vedení a vyučování sboru jsou vážné věci. V prostředí vašeho sboru musíte rozhodnout, jak budete ve vztahu ke starším tuto zodpovědnost plnit.

Cílem by měla být taková podpora, aby se starší mohli na plný úvazek věnovat službě ve sboru. Ačkoli byl apoštol Pavel ochoten vyrábět stany, dokud nezaložil sbor, který by ho podporoval, přesto se začal naplno věnovat službě, jakmile to bylo možné. Zdá se, že to se stalo v případě Sk 18:1-5, když Silas a Timoteus očividně přinesli dar od makedonských sborů (srov. 2K 8:1-4).

Jak velký obnos je vhodný? Pavel používá v 1Tm 5:17-18 výraz "dvojnásobná odměna". Mohlo by to znamenat "dvojnásobek průměrné mzdy", ale spíše se zdá, že Pavel má na mysli dvě formy odměny – respekt a plat. V tom případě by si zasloužili alespoň průměrnou mzdu, kterou dostává většina členů sboru. Pokud jsou finančně zajištěni, mohou tuto část odměny odmítnout stejně jako Pavel (1K 9:12). Zde se však jedná o právo staršího a ne sboru. Sbor nese zodpovědnost za to, aby jim takto sloužil a tím ukázal svůj respekt k vyučování ve Slovu. Pokud starší svůj plat odmítne, měl by sbor peníze použít na podporu založení dalšího sboru stejně jako makedonští ve výše zmíněném příkladě.

V. SHRUTÍ

I když Nový zákon obsahuje mnoho principů pro správu církve a její vůdce, nejsou zde všechny podrobnosti o tom, jak má být místní sbor organizován. Jako zakladatel sboru budete muset pečlivě a s modlitbou zvážit možnosti. Vaše volba církevní správy bude pravděpodobně silně ovlivněna vaším původem a denominační příslušností. Součástí vaší zodpovědnosti při přípravě vaší buňkové skupiny na to, že se stane sborem, je vyučovat ji o správě sboru a konkrétně o typu správy, kterou nový sbor bude mít.

OTÁZKY K ZAMYŠLENÍ, OPAKOVÁNÍ A APLIKACI

1. Když přemýšlíte o jednotlivých typech církevní správy popsanych v této lekci, které pozitivní věci by mohly přispívat k násobení? Které záporné stránky by mohly násobení sboru brzdít?
2. Souhlasíte s Pavlovým nabádáním, aby starší, kteří vyučují, byli placeni? Jaký v tom bude postoj sboru, který zakládáte?

AKČNÍ PLÁN

1. Určete (dva) muže ve vašem sboru, o kterých si myslíte, že mají potenciál stát se staršími. Připravte plán, jak je vychovat a vyzkoušet v konkrétních charakterových rysech, které se u starších vyžadují.

Sborová kázeň

POKÁNÍ A NÁPRAVA

☞ CÍL LEKCE

Účelem této lekce je předložit biblické principy, které určují provádění kázně v místním sboru.

☞ OSNOVA LEKCE

- Ačkoli se pojem „sborová kázeň“ nikde v Bibli nevyskytuje, jeho principy jsou tam jasně vysvětleny a očekává se, že církev se jimi bude řídit.
- Cílem sborové kázně je *vždy* pokání a náprava věřícího, který zhřešil.

☞ ŽÁDOUCÍ VÝSLEDKY

Po zvládnutí obsahu této lekce by každý účastník měl:

- Rozumět biblickým principům sborové kázně.
- Vědět, jak používat praktické nástroje k jejímu uskutečňování.

☞ DOPORUČENÍ PRO INSTRUKTORY

Uvedte tuto lekci tím, že se účastníci podělí o zásady a postupy sborové kázně, které znají. Vyhýbejte se diskusím o příkladech s konkrétními jmény a odsuzování denominačních nebo sborových vůdců za to, jak řešili kázeňské problémy. Nakonec si nechejte nějakou dobu na diskusi o případových studiích uvedených v textu lekce.

Úvod

I když je sborová kázeň velmi důležitým duchovním konceptem, je to téma, o kterém se málo ví a které se ještě méně aplikuje. Ukazuje to i následující svědectví rumunského pastora:

„Když jsem poprvé začal přemýšlet o předmětu „kázeň v církvi“, zdálo se mi, že je to velmi jednoduchá věc, protože sbor měl v této oblasti mnoho zkušeností. Ale nebylo to tak jednoduché. Sotva jsem vzal svou Bibli a začal vážně studovat toto téma, všiml jsem si několika problémů.

Vnímal jsem existenci napětí mezi mou náboženskou kulturou a poselstvím Písma, mezi náboženskou kulturou mého sboru a opravdovým biblickým modelem. Cítil jsem napětí v ustavení určité společné vize procesu kázně.

Při svém studiu Písma jsem shromáždil mnoho materiálu, který se jen letmo dotýkal tohoto tématu, avšak k mému překvapení jsem nenašel nic, co by se výhradně týkalo sborové kázně.

Mluvil jsem s mnoha pastory a vedoucími v církvi, abych poznal jejich filozofii v této oblasti, ale našel jsem jen jediný sbor, který měl tuto filozofii na papíře. Většina sborů se necítila na pevné půdě, když měli aplikovat principy kázně, a problém řešili s nejistotou nebo povrchně.

Jestliže, jak píše náš bratr, se sborová kázeň v Bibli přímo neřeší, pak si musíme položit určité otázky:

- Je sborová kázeň biblická?
- Co to je sborová kázeň?
- Jaké biblické kroky musí sbor podniknout při ukázněvání svých členů?
- Jaké jsou cíle sborové kázně?

I. **BIBLICKÉ PRINCIPY SBOROVÉ KÁZNĚ**

I když se výraz *sborová kázeň* v Bibli nepoužívá, jsme k ní zavázáni nejméně třemi úseky v Novém zákoně: 1. Korintským 5, Matouš 18 a 2. Korintským 2. Tyto úseky učí jisté principy týkající se praxe sborové kázně, které je možné aplikovat v běžném životě církve.

A. **Sborová kázeň je biblický příkaz (1. Korintským 5)**

Například ve sboru v Korintu byl případ bratra, který byl zapleten do smilstva (v. 1). Apoštol Pavel napsal církvi pokyny, jak má s tímto bratrem jednat.

- Odstranit ho ze středu svého společenství (v. 2, 13)
- Vdat ho Satanu (v. 5)
- Nestýkat se ani nejít s ním nebo s jakýmkoliv dalšími bratry, kteří by žili ve smilstvu, hrabivosti, modlářství, opilství nebo podvádění

Pavel nám také říká, jaký byl účel těchto kázeňských opatření: „k záhubě těla, aby duch byl zachráněn v den Pána Ježíše“ (v. 5).

B. **Sborová kázeň se musí postupovat v určitých krocích (Matouš 18)**

Ježíš řekl, že když bratr zhřeší, máme postupovat následovně:

- Zajdi za ním nejprve soukromě a ukaž mu jeho chybu. Jestliže poslechne, je vztah napraven (v. 15).
- Jestliže neposlechne, vezmi s sebou jednoho nebo dva svědky, aby ho konfrontovali (v. 16).
- Jestliže ani potom neposlechne, řekni to církvi (v. 17).
- Jestliže neposlechne ani církve, jednej s ním jako s cizím člověkem (v. 17).

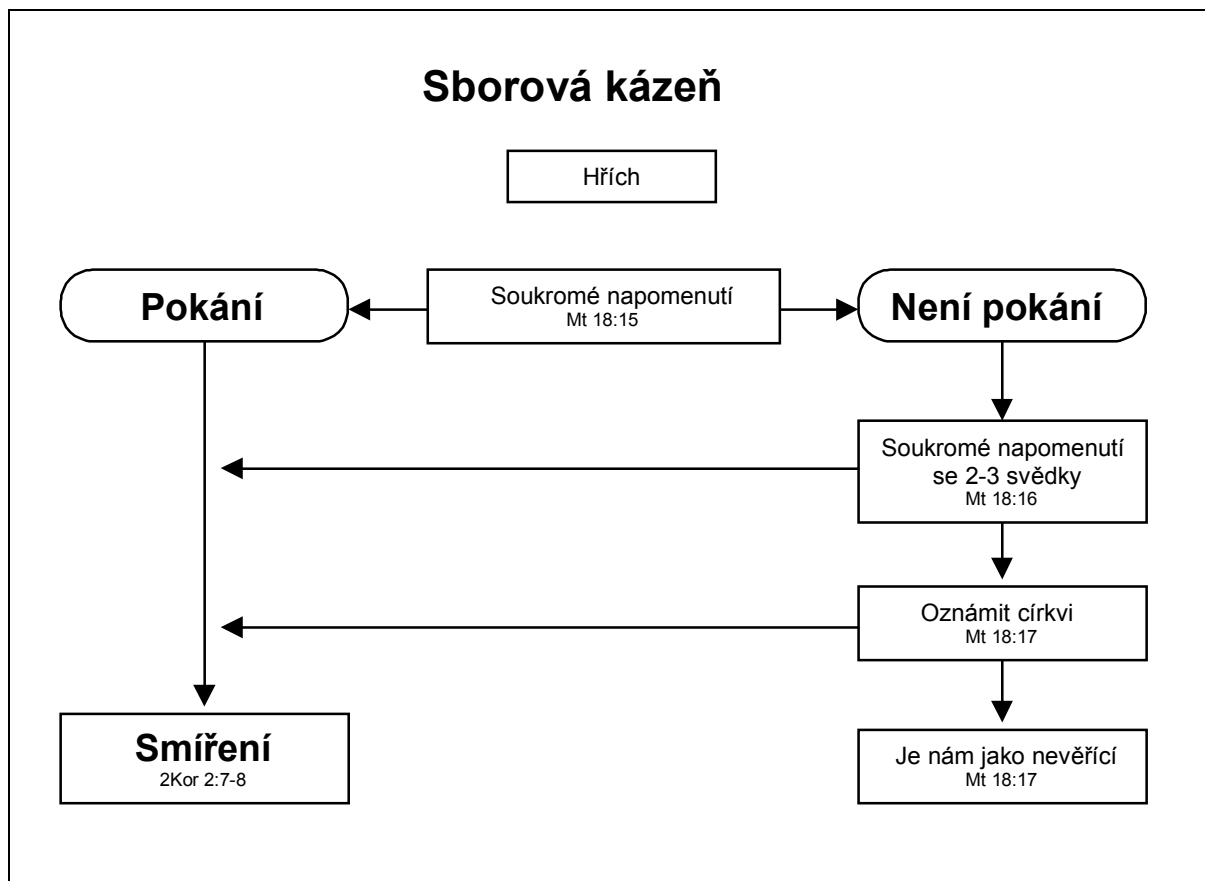
Poznámka: Některé překlady Bible naznačují že se jedná o hřích „proti tobě“. Ale jestli je to hřích proti vám osobně, nebo hřích, o kterém víte, platí stejné principy.

C. **Cílem sborové kázně je náprava bratra, který činí pokání (2. Korintským 2)**

Ve svém druhém dopise do sboru v Korintě Pavel píše, co dělat, když hříšný člověk činí pokání poté, co byl kázněn:

- odpusťte a povzbud'te ho (v. 7)
- znovu ho ujistěte o své lásce (v. 8)

Důvodem, který Pavel uvádí, je „abychom nebyli oklamáni od Satana“ (v. 11). Opuštění a obnova vztahu jsou vlastnosti Boha, který se sebou smířil hříšného člověka prostřednictvím Ježíše Krista. Když církev odmítne mít stejné charakterové vlastnosti jako Kristus, získává nad ní Satan vítězství. My nad ním však zvítězíme tím, že odpustíme a obnovíme vztah s hříšníky, kteří činili pokání.

Obrázek 15.1 Vývojový diagram sborové kázně

II. PŘÍPADOVÉ STUDIE

A. Příklad č. 1

Jiří je mladý muž, který miloval Pána a aktivně mu sloužil jako vedoucí mládeže ve sboru a vedoucí evangelizačních skupinek studia Bible ve svém sousedství. Sbor, do kterého chodí a který ještě nedávno aktivně sloužil a zasahoval nevěřící okolí, se v poslední době zmenšil z 200 na 30 členů. Jiří se tím trápil a začal se ptát po důvodech.

Staršovstvo to vnímalo jako urážku a napadení z jeho strany a požádalo jej o schůzku. Aniž by dostal příležitost vyjádřit své obavy, dostal příkaz už se na nic neptat a s nikým tyto otázky neprobírat. Ještě k tomu se dozvěděl, že už nesmí vést mládež ani evangelizační skupinku.

Jiří to vnímal jako nespravedlivý požadavek a pokračoval ve vedení skupinky. Staršovstvo jej veřejně předvolalo před sbor a vyloučilo. Později rozeslalo dopisy ostatním sborům v okolí, které Jiřího obviňovaly ze vzpoury a neposlušnosti vůči autoritám.

Otázky k uvážení

- Zhřešil Jiří, když začal pokládat otázky ohledně dění ve sboru?
- Byla reakce starších na jeho otázky správná?
- Jak by staršovstvo mohlo postupovat v souladu s Písmem?

B. Příklad č. 2

Samuel byl starším sboru. Měl ve zvyku nevhodné a příliš osobní chování k ženám ve sboru a často je tím uváděl do rozpaků. Ačkoli nebyl vinen cizoložstvím, ostatní členové staršovstva cítili, že jeho chování není hodné staršího. Když se s ním o tom bavili, vyznal

svůj hřích celému sboru a musel odstoupit ze své funkce. Pak už nikdy nedostal nabídku do staršovstva se vrátit.

Otázky k uvážení

- Udělali ostatní starší dobře, když začali řešit Samuelovo chování? Na jakém základě?
- Udělali dobře, že jej zbavili funkce staršího?
- Jaké plány na obnovu a nápravu mohli realizovat?

C. Příklad č. 3

Jakub byl kazatel, kterého si sbor velmi vážil. Když se zjistilo, že jeho svobodná dcera je těhotná, staršovstvo bylo rozdělené v otázce, co by měli dělat. Někteří říkali, že to není jeho hřích — už tak dost trpěl ostudou a starostmi o svou dceru a mělo by se s ním proto jednat milosrdně. Jiní tvrdili, že neplní biblický požadavek, že starší má dobře vést svou rodinu, a měl by proto být zbaven funkce. Protože ale neměli nikoho, kdo by mohl zaujmout jeho místo a protože ho lidé ve sboru měli rádi, rozhodli se nakonec nedělat nic.

Otázky k uvážení

- Udělali starší dobře, když problém ignorovali?
- Jak mohli na problém reagovat s milosrdenstvím a současně v pravdě?

ZÁVĚR

Sborová kázeň není jen biblicky správnou, ale také nezbytnou součástí sborového života. Důvodem ukázněvání není trest, ale obnova a duchovní uzdravení jednotlivce i celého sboru. Každý sbor by měl na modlitbách a uvážlivě rozvinout systém sborové kázně.

AKČNÍ PLÁN

1. Přečtěte si 1. Korintským 11:29-32 a odpovězte na tyto otázky:
  - Proč byli mezi věřícími slabí a nemocní?
  - Co je nejvyšším trestem?
  - Proč Pán ukázněje („soudí“) své děti?
2. Přečtěte si Galatským 6:1-5 a odpovězte na následující otázky:
  - Jaké předpoklady Pavel uvádí pro napravujícího bratra?
  - Co je „zákon Kristův“, o kterém Pavel mluví?
  - Jak by se měl tento zákon aplikovat při nápravě bratra?
3. Spolu se svým týmem sepište zásady sborové kázně nově vznikajícího sboru.

Společné uctívání ve sboru

FORMA A FUNKCE UCTÍVÁNÍ

☞ CÍL LEKCE

Cílem této lekce je pomoci zakladatelům sborů promyslet si, jak souvisí formy a funkce se sborovou bohoslužbou chval.

☞ OSNOVA LEKCE

- Uctívání se musí dít v duchu (srdci) a v pravdě (mysli).
- Při uctívání je Bůh tím, pro koho je vše určeno.

☞ ŽÁDOUCÍ VÝSLEDKY

Po zvládnutí obsahu této lekce by každý účastník měl:

- Rozumět rozdílu mezi funkcí a formou uctívání při společném shromáždění místního sboru.
- Pochopit, jak uzpůsobit uctívání v nově vzniklém sboru okolní kultuře.

☞ DOPORUČENÍ PRO INSTRUKTORY

Seminář by měl být veden tak, aby obsahoval co nejvíce interakce. Začněte lekci tím, že účastníci budou vyprávět o různých typech shromáždění, kterých se kdy zúčastnili. S jakými formami bohoslužby se setkali a jaké byly jejich dojmy při jejich praktikování? Do jaké míry se sbor aktivně účastnil bohoslužby? K diskusi můžete použít také otázky uvedené na konci lekce.

Úvod

Vzpomeňte si na různá shromáždění, která jste zažili. Přemýšlejte nad tím, co se na těchto bohoslužbách dělo – jaká byla hudba, modlitba, kázání, čtení Písma, zvláštní aktivity atd. Jak vám tato shromáždění pomáhala nebo naopak bránila uctívat Boha?

Jedním z problémů, které nejvíce rozdělují církev, je otázka formy uctívání při shromáždění místního sboru. Některé církve preferují spíše klidný a kontemplativní styl, jiné nadšený. Některé nepoužívají žádné hudební nástroje, jiné pouze varhany nebo klavír. Další užívají množství nástrojů, např. elektronické klávesy, kytary, trubky, housle, flétny, bubny, činely a jiné. Některé církve mají pěvecké sbory nebo chválicí skupiny, v jiných existuje funkce vedoucího chval.

Pro mnoho lidí je naneštěstí veřejná bohoslužba místo inspirujícího prožitku jen pouhým rituálem či povinností, kterou je třeba vykonat a „přetrpět“. Na celém světě platí, že se množí a rostou ty sbory, v nichž lidé chtějí navštěvovat shromáždění, protože jim pomáhají smysluplně se setkávat s Bohem a jeho lidem. Naopak malý růst církve nastává, když lidé chodí na shromáždění chval ze smyslu pro povinnost nebo jen proto, aby se zavděčili Bohu.

Společné shromáždění je časem, kdy se všichni členové sboru sejdou proto, aby společně chválili Boha. Až váš nově založený sbor začne mít shromáždění chval, bude důležité, abyste rozuměli funkcím bohoslužby a byli schopni vybrat patřičné formy, které tyto funkce budou plnit a povedou lidi k setkání s živým Bohem. (Viz Církev, lekce 3, „Forma a funkce“.)

Je důležité vytvořit filozofii uctívání, která bude vodítkem při plánování a přípravě bohoslužeb. Filozofie uctívání je prostě vyjádřením toho, proč a jak chce váš sbor nebo buněčná skupinka uctívat Boha. Měla by být založena na biblických principech a zahrnovat v sobě důležité biblické funkce, které souvisejí s uctíváním. Bude sloužit jako vodítko, které vám pomůže připravovat opravdu biblické a povzbuzující časy chvály, které Boha uctí. Zabrání vám bezmyšlenkovitě se držet tradic, které mohou být přežitě či jednotvárné.

I. FUNKCE UCTÍVÁNÍ

Společné uctívání oslavuje Boha jako ústřední bod života církve. Bůh je hoden uctívání. Má neomezenou vládu nad vesmírem. Chová čistou lásku vůči svému stvoření. Povolal nás, abychom byli tady na zemi součástí jeho rodiny. To všechno je dostatečným důvodem k radosti a oslavě. Uctívání je pak naším radostným a vděčným uznáním naprosté Boží svrchovanosti a morální dobroty. Při chvále vyjadřujeme celou naši bytost – myslí, vůlí, emocemi a tělem – něco z té hluboké radosti, kterou nelze vyslovit prostředky běžné řeči, kterou však lze pochopit skrze duchovní součást nás samotných.

A. Vzdávat Bohu chválu a díky

V celém Písmu se Božím lidu prikazuje, aby vzdával chválu a díky Bohu. Vidíme zde také mnohé příklady biblických postav, které vzdávaly hold svému Stvořiteli, od Abrahama v Genesis až po apoštola Jana na ostrově Patmos. V hebrejštině i řečtině se užívalo k popisu chvály Boha několika různých termínů. Podíváme-li se na ně, získáme detailnější obraz podstaty, předmětu a povahy chval.

1. Hebrejské pojmy

- *hallal*¹ a *tehillah*² – *hallal* je ve Starém zákoně nejčastěji užívaným slovem pro chválu. Objevuje se osmaosmdesátkrát. Jeho základním významem je „vydávat čistý zvuk“. Znamená to také „honosit se, oslavovat, nadšeně obdivovat, radovat se z něčeho...“. Skutečná chvála by měla znít jasně a zřetelně. Nemělo by být žádných pochyb o jejím účelu. *Tehillah* (odvozeno od *hallal*) zdůrazňuje zpěv. Vyzpíváváme Bohu zřetelnou píseň chval. Někdy jsou duchovní písně a chvalozpěvy mlhavé a abstraktní. Písně chval by měly jasně a nematoucím způsobem obsahovat chválu Bohu (2Pa 20:21-22, Ž 71:8; 107:32).
- *zamar*³ – význam tohoto slova je „dotýkat se strun, hrát na ně“. Zahrnuje také význam „zpívat chválu za doprovodu hudebních nástrojů“ (Ž 9:3; 33:2-3; 149:3).
- *yadah*⁴ a *todah*⁵ – klanět se nebo chválit s pozdviženými rukama. Vzdávat chválu či díky. Uctívat s rozpřaženými pažemi (1Pa 16:8; Ž 97:12; 99:3).
- *šachah*⁶ – sklánět se, padat před někým na zem; ležet před někým, kdo je hoden cti, jako výraz pocty vůči němu (Gn 23:12; Iz 60:14a; Ž 29:2b).

2. Řecké pojmy

- *proskuneo*⁷ – padnout a líbat nohy někoho, kdo je hoden úcty (Mt 2:11; 1Kor 14:25; Zj 19:4).
- *aineo*⁸ a *epaineo*⁹ – vyvyšovat nebo chválit Boha (L 19:47; Sk 2:47; Zj 19:5).
- *eucharisteo*¹⁰ – díky vzdávané Bohu jako výraz vděčnosti (L 17:16; 1Te 5:18; Zj 7:12, 11:17).
- *humneo*¹¹ – zpívat chvalozpěvy (Mt 26:30).
- *psallo*¹ – hrát na nástroj a zpívat (Ef 5:19; Jk 5:13).

---

¹ הלל

² תהלה

³ זמר

⁴ ידה

⁵ תודה

⁶ שח

⁷ προσκυνεω

⁸ αινεω

⁹ επαινεω

¹⁰ ευχαριστεω

¹¹ υμνεω

- *doxazo*² – oslavovat (J 17:1; 1Kor 6:20; Mt 9:8).
- *eulogeo*³ – žehnat a chválit (Mt 5:44; Mk 10:16; L 24:53).

Tato hebrejská a řecká slova ukazují, že opravdové uctívání je upřímný cit vyvěrající ze srdce a je namířený k Pánu s cílem chválit ho a vzdávat mu čest. Je také jasné, že uctívání by mělo být různorodé — v hudbě, nástrojích a jiných formách.

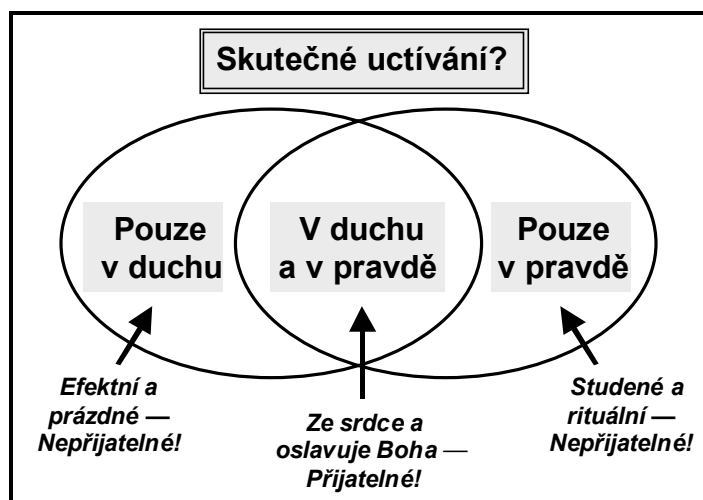
B. Dávat Bohu službu

Skutečné uctívání není možné bez naprostého odevzdání našeho života Bohu a bez toho, abychom žili toto odevzdání ve skutečích službách. Klíčovými termíny užívanými v Bibli při popisu této funkce chvály jsou:

- *abad*⁴ (hebrejsky) – pracovat pro Boha; sloužit Bohu; být poslušný jeho přikázání (Ex 7:16; Dt 10:12; 1S 7:3; 2Pa 33:16; Ž 100:2).
- *Latreuo*⁵ (řecky) – uctívat Boha nebo sloužit Bohu (Mt 27:23; Zj 7:15).
- *Latreia*⁶ (řecky) – sloužit Bohu; stát před Bohem (Ř 9:4b, 12:1).

C. Ježíšův pohled na uctívání

Ježíš v rozhovoru se samařskou ženou (Jan 4) ukázal další pravdu o uctívání Boha. Řekl, že Boha nezajímá ani tak to, *kde* jej uctíváme (místo), ale spíše *jak* jej uctíváme (postoj) – *v duchu a v pravdě* Když Ježíš mluvil o postoji, neměl na mysli *formy* uctívání. Naznačoval, jak důležité je, abychom se do chvály zapojili city a rozumem a nespoleháli na místo či rituál tak, jak to tehdy dělali Židé a Samařané.

Obrázek 16.1 Skutečné uctívání

Aby chvála byla přijatelná, musí zahrnovat oba prvky. Jestliže uctíváme jen v duchu, riskujeme tím uctívání modly nebo špatné představy o jediném pravém Bohu, protože o něm nic nevíme. To se Bohu nelíbí. Jestliže na druhou stranu uctíváme jen v pravdě, je naše chvála chladná a chybí jí cit lásky a blízkosti Bohu. Taková chvála se mu rovněž nelíbí. *Bůh chce, abychom rozuměli svou myslí pravdě a uctívali ho citem plynoucím z hloubi našeho srdce.*

¹ ψαλλω

² δοξάζω

³ ευλογεω

⁴ אָבַד

⁵ λατρεύω

⁶ λατρεία

D. Prvky bohoslužebného shromáždění

V historii církve vyjadřovala bohoslužebná shromáždění místních sborů biblické uctívání následujícími prvky:

- Písně, chvalo zpěvy a hudba – zpívání Slova a písně oslavy, chvály a díkyvzdání (soustředující naše emoce a nitro na Boha).
- Kázání – kázání Slova (soustředuje naši službu na Boha, volá nás k poslušnosti jemu).
- Čtení Bible – veřejné čtení Božího Slova (soustředující naši mysl na Boha tím, že je omývána pravdou).
- Modlitba – komunikace s Bohem (chvály, uctívání, vyznávání, přímlyvy).
- Svátosti – Večeře Páně, křest.
- Desátky a dary – dávání materiálního majetku Pánu.
- Zvláštní příležitosti – zvláštní hudba, čtení poezie, drama, svědectví atd.

Formy těchto prvků se v jednotlivých církvích liší podle denominační tradice a místní kultury. Některé sbory například slaví památku Večeře Páně každý týden, jiné první neděli v měsíci. Některé sbory se setkávají ke společným chválám v neděli ráno, jiné každý večer nebo dvakrát denně. Velké odlišnosti jsou také v hudbě užívané při chválách. Dále následuje diskuse o vhodných formách společných bohoslužeb.

II. JAK URČIT VHODNÉ FORMY UCTÍVÁNÍ

Jak jsme poznali v diskusi na začátku lekce a z Písma, existuje mnoho forem uctívání. Které faktory byste měli posoudit při plánování bohoslužby? To je důležitá otázka, kterou musíte vy a vaše vznikající vedení sboru promyslet. Formy, které pro uctívání zvolíte, se budou lišit i podle zeměpisné oblasti či kultury. Dokonce ve stejném městě vyjadřují lidé různého věku, vzdělání, s různým etnickým, kulturním a denominačním zázemím svou chválu Bohu různými způsoby. Forma uctívání by měla lidem umožnit vyjádřit jak skutečnost jejich víry v Boha (pravdu), tak emoce a city v jejich vztahu k Pánu (ducha).

Forma by měla lidem umožnit přiblížit se Bohu. Klíčem k plánování shromáždění je tedy zjistit, jak lidé z vaší cílové oblasti nejpřirozeněji vyjadřují lásku, radost, důvěru a hluboký vztah. To jsou znaky skutečné chvály. Chvála nesmí být upjatá, chladná nebo vyjádřená způsobem, který je v protikladu s povahou a city věřícího. Měla by vyjadřovat naše city vůči Pánu a naše myšlenky o něm.

III. SPOLEČNÉ UCTÍVÁNÍ A ZAKLÁDÁNÍ SBORŮ

Jak jsme již v tomto kurzu poznali, jedním z účelů existence církve je vyvyšovat Hospodina. Proto je společné uctívání důležitou funkcí církve. Veřejná bohoslužba je víc než jen osobní uctívání vykonávané na veřejnosti. Starý zákon, obzvláště Žalmy, je plný příkladů společného uctívání Boha jeho lidem. Také v Novém zákoně měly mnohé problémy řešené v epistolách vztah k praxi společného shromáždění (např. v 1. a 2. Korintským). Věřící jsou nabádáni, aby nezanedbávali společná shromáždění (Žd 10:25). Společná bohoslužba není zábavou. *Členové shromáždění nejsou publikum – na chvále se sami podílejí.* Některé sbory chybují v tom, že pojmají společná shromáždění chval jako odborníky připravovaná divadelní představení. Sbor je pak „publikum“ a vedoucí chval a pastor jsou „herci na scéně“. Do společných bohoslužeb má vstupovat celé shromáždění.

Společné shromáždění oslavuje Boha; je fõrem, kde se demonstruje jednota Kristova těla (J 17, Sk 2), a posiluje Kristovo tělo uplatňováním duchovních darů (1K 12:7nn, Ef 4:12-13). Je to svědectví světu o Boží přítomnosti uprostřed jeho lidu. Přestože navštěvování shromáždění chval není prvořadým prostředkem evangelizace, Bůh si používá společné bohoslužby jako způsob, jak k sobě přitahuje hříšníky. Uctívání však musí být upřímé a vycházet ze srdce, nikoli být jen rutinou nebo rituálem.

Zdá se, že kvalita shromáždění chval má vliv na růst sborů. V letech 1994-1996 provedl Institut rozvoje církve v Německu rozsáhlou studii charakteristických rysů rostoucích sborů (Schwarz: *Přirozený růst církve*). Zkoumali více než tisíc sborů ve čtyřiceti zemích pěti kontinentů. Jeden z výsledků studie ukázal, že klíčovou charakteristikou rostoucích sborů byla inspirující a radostná shromáždění chval. V těchto sborech se účastníci na shromáždění těšili,

protože se opravdově setkávali s Bohem a jeho lidem a byli povzbuzeni a budováni ve své víře. Odcházel ze shromáždění s touhou být více poslušný Bohu – milovat jej a sloužit mu hlouběji a říkat o něm jiným.

ZÁVĚR

Společné uctívání Boha je jednou z primárních funkcí církve. Bůh je hoden chval. Ježíš řekl, že ti, kdo Boha skutečně uctívají, jej uctívají v duchu a v pravdě. Během církevní historie byly při společných shromážděních věřících vytvořeny určité prvky bohoslužby sloužící k uctívání Boha „v duchu a v pravdě“. Tyto prvky zahrnují zpěv a hudbu, modlitbu, čtení z Bible, kázání, svátosti a zvláštní události. Tyto prvky lze vyjadřovat v mnoha vhodných formách v závislosti na denominačních tradicích a kulturních zvyklostech. Zkušenosti dokazují, že inspirující bohoslužebná shromáždění jsou charakteristikou rostoucích sborů.

OTÁZKY K ZAMYŠLENÍ, OPAKOVÁNÍ A APLIKACI

1. Proč je pro Boží lid důležité shromažďovat se ke společné chvále? Co je účelem společné chvály?
2. Jaké jsou důvody toho, že „inspirující“ bohoslužebná shromáždění přispívají k růstu církve? Jaké jsou rysy „inspirujícího“ shromáždění?
3. Co znamená klanět se Hospodinu v nádheře jeho svatyně (svatosti)? (1Pa 16:29)
4. Jsou podle vašeho sboru či denominace klanění se a pokleknutí funkcí nebo formou uctívání? (Ž 95:6) Jestliže jsou formou, jaká je jejich funkce?
5. Je podle vašeho sboru či denominace pozvedání rukou při chvále funkcí nebo formou? (1Tm 2:8) Jestliže je formou, jaká je jeho funkce?

AKČNÍ PLÁN

1. Udělejte si induktivní studium uctívání z oddílů Zjevení 4:8-11 a 5:9-14. Odpovězte na všechny otázky „kdo?“, „co?“, „kdy?“, „kde?“, „proč?“ a „jak?“.
2. Vytvořte seznam postřehů o způsobech, jakými lidé ve vaší cílové oblasti nejpřirozeněji vyjadřují lásku, radost a hluboký vztah.
3. Přemýšlejte o vašem nově založeném sboru. Které z těchto forem jsou vhodné k vyjádření chvály Bohu při vašem společném uctívání ve shromáždění? Které formy vycházející z vaší denominační tradice mohou být také vhodné? Které formy mohou být pro vaši cílovou skupinu lidí nevhodné? Prodiskutujte svá zjištění s vyučujícím nebo rádcem.

LITERATURA

Robinson, M., Spriggs, D. *Church Planting: The Training Manual*. Oxford, Anglie, Lynx Communications, 1995.

Rowlands, G. *Build My Church! (Volume Two)*. Singapore, I.C.M. Publications, 1995.

Schwartz, Ch. A. *Přirozený růst církve (orig. Natural Church Development)*. (Pozn.: tato kniha je k dispozici kromě angličtiny a češtiny také v chorvatštině, francouzštině, němčině, portugalštině, ruštině a španělštině)

Jak vést společná shromáždění

PLÁNOVÁNÍ A PŘÍPRAVA CHVAL

☞ CÍL LEKCE

Cílem této lekce je připravit studenty k tomu, aby mohli rozvíjet společná shromáždění v místním sboru.

☞ OSNOVA LEKCE

- Uctívání je tak důležité, že je třeba předem je plánovat.
- Chvála ve shromáždění by se měla držet nějakého tématu.

☞ ŽÁDOUCÍ VÝSLEDKY

Po zvládnutí obsahu této lekce by každý účastník měl:

- Rozumět prvkům shromáždění a roli vedoucího shromáždění v místním sboru.
- Vědět, jak efektivně vést shromáždění.
- Být schopen vést shromáždění v nově založeném sboru tak, že se při něm lidé opravdu setkávají s Bohem.

☞ DOPORUČENÍ PRO INSTRUKTORY

Tato lekce by měla být především diskusí. Jestli je v semináři zkušený vedoucí shromáždění, požádejte ho, aby všem řekl, jak shromáždění vede. Pokud je to možné, pozvěte zkušené vedoucí shromáždění z prostředí mimo seminář, aby přišli a mluvili se studenty o tom, jak spolupracují s pastory svých sborů a jak plánují a připravují shromáždění.

Rozdělte účastníky do malých skupinek a vypracujte cvičení zaměřené na plánování shromáždění. Pak ať skupinky představí své plány celé skupině.

Úvod

Jedním ze základních úkolů sboru je vyvyšovat Pána. Společná shromáždění jsou příkazem a jsou demonstrována Božím lidem v Bibli. Je to svědectví světu o realitě Boha v našem středu. Předchozí lekce pojednávala o funkci bohoslužby, prvcích společných shromáždění a o tom, jak vybrat vhodné formy uctívání.

Tato lekce se zabývá úlohou vedoucího shromáždění, vlastnostmi vedoucího shromáždění, pomůckami pro vedení shromáždění a plánováním a přípravou shromáždění.

I. ROLE VEDOUcíHO SHROMÁŽDĚNÍ¹

Role vedoucího shromáždění spočívá ve spolupráci s vedením sboru v plánování společných shromáždění. Navíc je vedoucí shromáždění zodpovědný za samotné vedení setkání. To znamená, že vede nebo zadává dalším lidem vedení různých částí shromáždění, např. zpěv/hudbu, modlitbu, desátky/sbírku, kázání, vysluhování svátostí atd.

¹ Pozn. překl.: V mnoha našich sborech jeden člověk vede shromáždění a jiný vede chvály. Tato lekce mluví o osobě, která v sobě obě úlohy spojuje a ačkoli je nazývána „vedoucí shromáždění“, její úloha je především ve vedení chval.

V některých sborech je vedoucí shromáždění a pastor jedna a tatáž osoba. V jiných sborech je vedoucí shromáždění členem týmu vedoucích sboru a s pastorem úzce spolupracuje při plánování a přípravě společných shromáždění. V tomto případě pastor obvykle připravuje a vede kázání a Večeři Páně při shromážděních a vedoucí shromáždění často připravuje a vede ostatní části (zpěv, modlitbu, sbírku, zvláštní aktivity atd.). Pokud je vedoucí shromáždění a pastor jedna osoba, bude zodpovědný za všechny části shromáždění. To sice dobře funguje v malých sborech, ale jak sbor roste, Bůh do něj pravděpodobně dá obdarované vedoucí shromáždění a pastor udělá dobře, když se podělí o vedení s těmito lidmi. To zabrání jeho přílišnému zatížení a také poskytne příležitost k rozvíjení vůdcovství ve sboru.

Stejný princip platí pro nově založené sbory. Zakladatel sboru může po určitou dobu vést shromáždění, ale jakmile se objeví obdarovaní lidé, měli by být připraveni a uvedeni do této služby. Také tímto způsobem začínají členové „vlastnit“ zodpovědnost v nově vzniklém sboru.

II. VLASTNOSTI VEDOUcíHO SHROMÁŽDĚNÍ

Vedoucí shromáždění by měl vyhovět přinejmenším duchovním požadavkům kladeným na jakéhokoli vedoucího v církvi (např. učitele nedělní školy, vedoucího skupinky apod.); některé sbory dokonce vyžadují, aby vedoucí shromáždění vyhovovali duchovním požadavkům na starší. Vedoucí shromáždění si musí být ve své práci vědomi kriticky důležitého momentu. Jejich úkolem je vést shromáždění tak, aby neupoutávali pozornost na sebe, ale na Boha. Měli by být lidmi, kteří zaměřují sbor na Boha a ne na sebe.

Kromě toho, že by měl splňovat duchovní požadavky kladené na vedoucí ve sboru, dobrý vedoucí shromáždění by měl mít i následující vlastnosti:

A. Chválič

Člověk, který je povolán, aby v uctívání vedl ostatní, by měl být sám zkušený a zběhlý v uctívání Boha. Není možné vést v něčem ostatní, dokud si sám vedoucí neosvojil nároky a praxi uctívání. Měl by mít dobrý osobní život chvály.

B. Hudební schopnosti

Dobrý vedoucí shromáždění musí být zběhlý v oblasti hudby. Obzvláště potřebuje praxi ve vedení ostatních v hudbě – vedení zpěvu a hry na nástroje, použití hudby jako pozadí apod. Ve Starém zákoně vedli lid ve společném uctívání Boha dovední hudebníci (1Par 15:16-21).

C. Duchovní citlivost

Dobrý vedoucí shromáždění má rozvinutou citlivost na vedení Duchem svatým. Shromáždění by mělo být vedeno Duchem svatým. Vedoucí shromáždění musí umět rozpoznat vedení Ducha a následně být schopen patřičně shromáždění usměrnit.

D. Opravdová pokora

Dobrý vedoucí shromáždění se vždycky snaží „schovat se za Krista“. Měl by být schopen ovládat vlastní myšlenky, city a emoce, aby nenarušovaly setkání. Nic nezničí duchovní atmosféru shromáždění spolehlivěji než egoistický vedoucí, který do setkání promítá SEBE. Vedoucí se vždy musí snažit soustředit pozornost lidí při uctívání na Boha.

E. Schopnost vést druhé ve shromáždění

Dobrý vedoucí shromáždění by se měl vyhnout tomu, aby se „ztratil ve chvále“. Běžným příkladem toho může být vedoucí shromáždění, který se zavřenými očima zapomněl, co se děje kolem. Vedoucí si musí uvědomovat, co se děje ve shromáždění a povzbuzovat celý sbor, aby se na shromáždění podílel. Je možné být plně zabrán do chvály a přitom si stále uvědomovat lidi a být k nim citlivý. Vedoucí by měl být citlivý na Ducha svatého a zároveň uplatňovat nenásilný vliv na průběh shromáždění.

III. RADY PRO VEDENÍ SHROMÁŽDĚNÍ

Hluboké a smysluplné uctívání vyžaduje obdarování, citlivost na Ducha svatého a zkušenost. Podobu vašich shromáždění jistě ovlivní vaše denominační tradice a vaše vlastní dosavadní

zkušenosti. Přesto existují určitá základní vodítka, která mohou napomoci tomu, aby shromáždění byla prožitkem, který přitáhne věřící blíž k Bohu a který se mu líbí.

A. Téma

Shromážděním velmi pomůže výběr základního tématu, které se pak odrazí ve všech částech shromáždění – hudbě, slovu, modlitbě atd. Chvála, která se děje náhodně, nebude mít takovou moc a účinek jako chvála, která je naplánovaná tak, aby se zaměřovala na konkrétní téma. Často je přístup „nechme se vést Duchem“ jen výmluva z důkladné přípravy před shromážděním — a celá bohoslužba tím utrpí.

B. Přechody

Důležité je propojení jednotlivých částí shromáždění. Dvě tři citlivé věty, které nasměrují myšlenky lidí, pomohou hladkému přechodu od aktivní účasti k aktivnímu poslechu, od rozjímání k činu. Vedoucí shromáždění musí být schopni vycítit, co Bůh dělá, a provést případně v průběhu shromáždění malé změny. Plynulosti shromáždění může pomoci užití hudby jako prostředku přechodu mezi různými částmi.

Například po zazpívání několika nadšených chvalozpěvů Bohu mohou hudebníci zahrát krátkou mezihru, která převede shromáždění z nálady vítězné chvály k tiché reflexi jako přípravě na klidnější zpěv nebo přechodu k modlitbě či jiné části shromáždění.

C. Pořadí jednotlivých částí

Dává pořadí jednotlivých částí shromáždění smysl? Mělo by například kázání být před nebo po modlitební chvíli? Měla by se Večeře Páně slavít na začátku, uprostřed nebo na konci shromáždění? Je vyvážené sedění a stání, poslech a aktivní účast atd.? Pamatujme, že některé denominační tradice mají šablony shromáždění, které v podstatě diktují průběh shromáždění.

D. Písňe a hudba

Hudba a zpěv jsou hlavními formami uctívání, které umožní lidem chválit Boha svými emocemi a city. Existuje široká škála „duchovní“ hudby – jak tradiční, tak současné. Při výběru hudby pro společné shromáždění je třeba posoudit následující:

1. Snadný zpěv

Vyberte písňe, které se dají snadno zpívat a relativně snadno naučit. Měly by to být písňe, které tým zakladatelů sboru dobře zná. Když budete chtít uvést ve sboru nové písňe, použijte je v několika shromážděních po sobě, aby měl sbor čas se je dobře naučit. Zároveň v jednom shromáždění neuvádějte víc než jednu či dvě nové písňe. Pro lidi je těžké vstoupit do chval, když je příliš rozptyluje neznámá hudba. Slova písni mají být k nahlédnutí ve zpěvnících nebo na okopírovaných papírech nebo se mají promítat na zpětném projektoru. To lidem velmi pomůže podílet se aktivně na chválách.

2. Rozmanitost

Pokud je to možné, snažte se zahrnout směs současných a tradičních písni a hudby. Když jedna významná denominace v Estonsku přepracovávala začátkem 90. let svůj zpěvník, snažil se do něj k tomu určený výbor vložit to nejlepší z tradičních chvalozpěvů, a současně přidat dnešní písňe, které se staly součástí shromáždění v nově založených baptistických sborech. To pomohlo překonat rozdíly ve stylu shromáždění mezi staršími, tradičními sbory a novějšími sbory.

3. Nálada

Snažte se mít v písniích chval celou škálu nálad. Počáteční oslavná píseň a vítězná píseň na závěr mohou být vystřídány jinými, spíše rozjímavými písniemi během shromáždění. Pro přechody od oslavy k rozjímání a zpět k oslavě lze efektivně použít instrumentální hudbu. To může také často pomoci zabránit pocitu „rozkoukovaného“ nebo nesouvislého shromáždění.

4. Hudební nástroje

K vyjádření chvály a k uctívání Hospodina se v Písmu často užívaly hudební nástroje. Ty, které vidíme ve Starém zákoně (harfa, polnice, loutna atd.), byly běžnými nástroji lidí té doby. Na varhanách, klavíru či kytáře není nic posvátného. Jeden malý sbor v Bosně-Hercegovině dostal šestery varhany od sborů ze Západu, které se domnívaly, že sbor musí mít varhany, aby mohl „správně“ uctívat Pána. Naneštěstí ale nikdo na varhany neuměl hrát, a tak zůstaly ve sklepě a sedá na ně prach. Varhany nejsou v té oblasti obvyklým nástrojem, a proto je věřící při chválách nepoužívají. Hudebníci, kteří se podílejí na shromáždění, by měli na své nástroje hrát „dobře“ (Ž 33:3). Kdo je ve vašem sboru hudebně nadaný? Jaké nástroje jsou nejběžnější pro lidi ve vaší cílové oblasti?

Hudba by neměla být zaměřená na zručnost či talent samotných hudebníků, ale spíše na Boží velikost a majestát. Veškerá hudba ve shromáždění by měla sloužit tomu, aby se lidé více přiblížili Bohu.

E. Technika

Je technika, kterou budete při shromáždění používat, správně nastavená a funkční? Udělat si čas, přijít dříve do shromáždění a dohlédnout na to, aby technika byla správně nastavená a aby fungovala, pomůže značně zvýšit kvalitu shromáždění. Nefungující aparatura může být pro lidi překážkou v aktivní účasti na shromáždění a často je odvádí od soustředění se na Boha.

F. Zkouška

Myšlenka na zkoušku shromáždění často vyvolá pocit znechucení. Přesto – shromáždění je obětí nabízenou Bohu a měli bychom být ochotní dávat Bohu při společných shromážděních to nejlepší. Dobře nazkoušená hudba, scénka, svědectví apod. také umožní lidem, aby Boha lépe uctívali. Jejich pozornost pak neodvádí zakoktávání a špatně provedená hudba. Zkoušky také pomůžou ohodnotit plynulost shromáždění a zajistit, aby různé prvky shromáždění byly smysluplně skloubeny. Zkouška umožní vedoucímu shromáždění, aby se v jeho průběhu mohl soustředit na vedení Duchem svatým a nemusel se zabývat tím, jestli hudba hraje tak, jak má.

G. Modlitební příprava

Před shromážděním by se měli vedoucí shromáždění, vedoucí sboru a další, kteří se na shromáždění budou podílet, setkat a společně se modlit. Odevzdejte shromáždění Pánu, prostě, aby v něm byl požehnaný a aby Duch svatý bohoslužbu vedl a usměrňoval. Modlete se za spasení nevěřících, kteří na něj mohou přijít, aby jejich srdce byla přivedena k pokání a k víře v Krista. Modlete se za věřící a za to, aby se mohli přiblížit Kristu. Modlete se, aby Pán chránil shromáždění před všemi útoky toho zlého.

IV. CVIČENÍ – PLÁNOVÁNÍ SHROMÁŽDĚNÍ

Následující kroky vám mohou pomoci získat zkušenosti v plánování shromáždění s vaším týmem zakladatelů sboru. Rozdělte se v semináři do malých skupinek. Prodiskutujte všechny kroky a použijte příklad plánovacího rozpisu pro shromáždění. Představte svůj plán shromáždění ostatním skupinám.

A. První krok: Zvolte téma

Jaké bude téma shromáždění? Často na tuto potřebu reaguje hlavní myšlenka kázání. V tomto kurzu jste si v lekci o kázání připravovali kázání na oddíl z Efezským 5:15-21. Hlavní myšlenkou tohoto oddílu je: „Bůh chce, abychom byli naplňováni Duchem, protože je to moudré a vede to k radostnému životu.“ Tématem pro shromáždění by pak mohlo být: „*Buďte naplňováni Duchem.*“ Pokud jde o nějaké zvláštní dny, jako např. letnice, vánoce nebo velikonoce, bude se vaše téma zřejmě týkat jich.

B. Druhý krok: Vyberte písně/hudbu a zvláštní aktivity

Které písně a chvalozpěvy použijete během shromáždění? Vyberte takové, které se vztahují k tématu a jsou jak současné, tak tradiční. Tempo hudby ať je různorodé – ať odráží oslavu i rozjímání. Zařadíte nějakou zvláštní hudbu, jako např. vokální nebo instrumentální sólo? Bude scénka ilustrující nějaký aspekt kázání? Zařadíte svědectví? Svědectví, která vyberete, se mají týkat tématu.

C. Třetí krok: Načrtněte průběh shromáždění

Stanovte pevný čas začátku a konce. Zařaďte každý prvek shromáždění – písně, kázání, zvláštní aktivity, modlitbu, čtení Písma apod. Tabulka 17.1 obsahuje příklad rozpisu plánu shromáždění, který můžete použít nebo i pozměnit a načrtnout průběh shromáždění. Tento rozpis pak může použít vedoucí shromáždění a pastor jako pomůcku pro samotné vedení shromáždění.

D. Čtvrtý krok: Sepište potřebné vybavení

Napište seznam všeho vybavení, které budete potřebovat pro shromáždění, jako např. zpětný projektor, fólie s písněmi, zpěvníky nebo kopie písní, mikrofony, zvláštní rekvizity pro scénku apod. Rozhodněte, kdo bude zodpovědný za to, aby sehnal a připravil vybavení a techniku před a během shromáždění.

E. Pátý krok: Stanovte datum a čas zkoušky

Rozhodněte, kdy budete shromáždění nacvičovat. Zajistěte, aby o tom věděli všichni, kdo se na něm podílejí, a aby mohli na zkoušky přijít.

F. Šestý krok: Udělejte si čas a modlete se za shromáždění

Proste Pána, aby vedl a usměrňoval shromáždění. Modlete se, aby srdce lidí byla připravená uctívat Hospodina. Modlete se za nevěřící, kteří mohou na shromáždění přijít, aby se jejich srdce otevřela Pánu. Některé sbory mají modlitební týmy, které se modlí za shromáždění přímo v jeho průběhu. V jiných sborech jsou modlitební týmy, které přicházejí do shromáždění dříve a modlí se za jeho průběh a potom v tichosti i za ty, kteří zrovna přicházejí.

G. Sedmý krok: Vyhodnoťte shromáždění

Po skončení shromáždění si udělejte čas, abyste je zhodnotili. Jaký byl průběh a atmosféra shromáždění? Co se musí změnit? Co by se mělo použít příště znovu? Setkal se váš sbor zvláštním způsobem s Bohem? Byli během shromáždění někteří lidé obzvláště zasaženi? Byl někdo spasen? To, co se naučíte při hodnocení, zahrňte do dalších shromáždění.

Příklad rozpisu plánu shromáždění

Plán průběhu shromáždění

Datum: _____

Jméno

sboru:

Čas	Činnost při shromáždění	Zodpovídá

Tabulka 17.1: Příklad rozpisu plánu shromáždění

ZÁVĚR

Společné uctívání Boha je jednou z hlavních funkcí a výsad církve. Vedení shromáždění je důležitým úkolem, který nelze brát na lehkou váhu. Zkušení vedoucí shromáždění jsou Božím darem církvi.

Musejí být rozpoznáni, zmocněni a uvolněni pro službu. Dobrá modlitba a plánování shromáždění může zlepšit efektivitu a umožnit sboru lépe uctívat Stvořitele. Výběr tématu, písní a hudby i zvláštních aktivit a stanovení průběhu shromáždění jsou důležitými prvky při tvorbě kvalitního prostředí pro uctívání.

OTÁZKY K ZAMYŠLENÍ, ZOPAKOVÁNÍ A APLIKACI

1. Jsou nějaké způsoby vyjádření, které se často používají ve vaší kultuře a které by bylo možné začlenit do vašeho shromáždění (např. básně)? Jak byste tyto způsoby vyjádření mohli ve shromáždění využít?
2. Proč je důležité udělat si čas pro plánování shromáždění?
3. Jaká by měla být role pastora při plánování shromáždění? Jaká je role vedoucího shromáždění?
4. Popište průběh shromáždění, které vás obzvláště ovlivnilo. Které prvky tohoto shromáždění byly nejučinnější? Co se můžete z tohoto shromáždění naučit pro plánování shromáždění ve vašem vznikajícím sboru?

AKČNÍ PLÁN

1. Naplánujte a připravte shromáždění. Po jeho skončení ohodnoťte jeho efektivitu. Co fungovalo? Co potřebujete změnit? Promluvte si o svých výsledcích s vašim vyučujícím nebo rádcem.
2. Navštivte pokud možno i jiné sbory ve vaší cílové oblasti nebo v její blízkosti. Pozorujte průběh shromáždění a všimněte si forem uctívání. Co se můžete ze svého pozorování naučit a aplikovat ve vašem vlastním vznikajícím sboru?

LITERATURA

Robinson, M., Spriggs, D. *Church Planting: The Training Manual*. Oxford, Anglie, Lynx Communications, 1993.

Rowlands, G. *I Will Build My Church! (Volume Two)*. Singapore, I.C.M. Publications, 1995.

Místní sbor a širší Kristovo tělo

SPOLUPRÁCE A PARTNERSTVÍ

☞ CÍL LEKCE

Cílem této lekce je pomoci účastníkům kurzu osvojit si principy efektivní spolupráce a partnerství v rámci širšího Kristova těla, tzn. jiných sborů, denominací, mezicírkevních organizací apod.

☞ OSNOVA LEKCE

- Intenzita spolupráce se liší podle cíle, kterého se snažíme dosáhnout, a povahy skupin, které spolupracují
- Existuje alespoň deset rysů efektivního partnerství.

☞ ŽÁDOUCÍ VÝSLEDKY

Po zvládnutí obsahu této lekce by každý účastník měl:

- Rozumět tomu, jak rozvíjet efektivní úroveň spolupráce a partnerství pro různé cíle služby.
- Znat principy rozvoje efektivního partnerství.
- Účastnit se rozvoje partnerství s cílem rozšíření služby zakládání sborů.

☞ DOPORUČENÍ PRO INSTRUKTORY

Použijte kombinaci přednášky a diskuse. Nechte studenty prodiskutovat soustředné okruhy vztahů. Používáme opravdu tento přístup v osobním životě?

I. DŮVODY PRO PARTNERSTVÍ

Existují dva naléhavé důvody pro to, abychom vytvářeli partnerství s jinými sbory a organizacemi v tom regionu či zemi, za něž neseme zodpovědnost. Jeden důvod je teologický a druhý praktický.

A. Teologický důvod

Teologickým důvodem je samotná jednota Kristova těla. Všichni, kteří se narodili z Boha, byli přijati do Boží rodiny (J 1:12.13). Této rodině se také říká tělo a to je jen jedno, není jich mnoho (Ef 4:3-6). Ve své velekněžské modlitbě se Kristus modlil za naši jednotu, aby tak svět mohl uvěřit, že jej Otec poslal (J 17:20-21). Tajemstvím evangelia je ve skutečnosti to, že Bůh sjednotil všechny lidi v Kristu a zbořil hradby, které je oddělovaly (Ef 3:2-6; Ga 3:26-28). Rozdělení a soupeření mezi jednotlivými členy církve byly vždy překážkami šíření evangelia, kamenem úrazu pro nevěřící a útokem proti jednotě osob Boží Trojice.

Jestliže jsme, přes všechny naše rozmanitosti a odlišnosti, částmi Kristova těla, měli bychom začít podle toho jednat. Svět uvidí naši jednotu a lásku a bude přitahován k víře v Ježíše Krista.

B. Praktický důvod

V zemích, kde je evangelikální populace menší než 2%, je velmi nepravděpodobné, že by jediná denominace nebo organizace mohla naplnit velké poslání ve svém národě sama. Naplnit zemi svědčícími společenstvími věřících vyžaduje zapojení všech Božích dětí v dané zemi.

Navíc, pokud uděláme pečlivý průzkum, zjistíme, že různé organizace a sbory mají zdroje, které potřebují i ostatní. Některé sbory vydaly užitečné materiály pro učednictví. Jiné

rozvinuly programy vyučování zaměřené na sbory a jiné se specializovaly na současné chvály. Některé organizace se zaměřují na média, jiné na práci s mládeží, evangelizaci skrze sport, promítání filmu Ježíš apod. Společné sdílení těchto zdrojů obohacuje celé tělo.

Když se budeme společně modlit a sdílet své zdroje, možná zjistíme, že Pán nám dal všechno, co potřebujeme ke splnění úkolu. To neznamená, že by různé denominace měly splývat nebo zakládat jedna pro druhou sbory. Mohou si podržet své odlišnosti a zakládat sbory, které budou následovat jejich tradici. Je však možné to dělat a zároveň spolupracovat se skupinami s jinými rysy.

PRAKTICKÝ MODEL

Mnozí se ptají, jak je možné vytvářet partnerské vztahy s jinými sbory či organizacemi, které mají odlišné rysy, aniž by jejich vlastní sbory či organizace ztratily svou identitu a udělaly kompromisy ve svém učení nebo v tradicích, kterých si váží.

Může být proto užitečné přemýšlet o schématu soustředných okruhů, které jsou vyznačeny v tabulce 18.1. Ve středu kruhu je místní sbor nebo tým zakladatelů sboru nebo organizace. Aby mohli být součástí této skupiny, musejí se její členové shodnout na fundamentálních či základních stanoviscích, aby v jejím životě a službě mohla být harmonie. Přesto je možné spolupracovat s jinými evangelikálními skupinami ve vašem okolí v oblasti průzkumu, modlitby, sdílení zdrojů a vyučování s tím cílem, aby byl váš region naplněn sbory. Různé skupiny tak spolupracují na určitých úrovních, aniž by obětovaly své odlišné rysy a zároveň dovolují ostatním skupinám uchovat si své.

Lze také spolupracovat s neevangelikálními skupinami při iniciativách, které prospějí celé zemi. Příkladem může být spolupráce s neevangelikálními křesťanskými skupinami, při níž vyzýváme vládu, aby přijala zákony, které by prosadily morálku a biblické hodnoty. Jiným příkladem může být spolupráce při poskytování pomoci obětem katastrof.

Tabulka 18.1 Soustředné okruhy vztahů

C. Případová studie partnerství

V Rumunsku zakladatelé sborů z různých denominací zakládají sbory pro své vlastní denominace. Přesto mezidenominálně spolupracují v následujících oblastech:

- modlitba
- průzkum
- příprava zakladatelů sborů

- strategie pro jednotlivé regiony

Denominace si zachovávají své odlišné rysy, ale mají prospěch z partnerství při sdílení myšlenek i zdrojů (pro vyučování, evangelizační akce apod.). Všechny denominace tak jako výsledek partnerské spolupráce zakoušejí větší růst a násobení.

II. ÚROVNĚ ODDÁNÍ V PARTNERSTVÍ

V rámci iniciativy zakládání sborů existují různé úrovně spolupráce, které postupně vyžadují vyšší úroveň oddání od všech zúčastněných stran. Neexistuje dobrá nebo špatná úroveň. Každá úroveň spolupráce je vhodná pro určitou konkrétní situaci. Je lepší, jestliže potenciální partneři nejdříve začnou obdobím konzultací a postupně, jak roste porozumění a důvěra, přistoupí k úrovni partnerství. Partnerství je založeno na vztazích. Jestliže začnete rovnou na úrovni partnerství, můžete nebo také ještě nemusíte mít vztahy potřebné k udržení celé věci během těžkých situací, které mohou nastat.

A. První úroveň: Nevědomost (žádná spolupráce)

Prvním stupněm je ignorování, což je až příliš běžný jev. Křesťanské služby fungují v některých městech vedle sebe, aniž by věděly, že jiní se stejnou vírou a vizí slouží ve stejné oblasti. Iniciativy zakládání sborů se mohou překrývat v práci s určitými skupinami lidí a některé skupiny naopak zcela vynechat. Mohou se objevit konflikty, které nejsou vůbec nutné.

B. Druhá úroveň: Vědomí existence toho druhého

Jakmile si různé sbory nebo organizace ve stejné oblasti začnou být vědomy existence těch druhých a uznají je jako legitimní křesťanskou skupinu, začíná se rozvíjet pocit společenství.

C. Třetí úroveň: Konzultace

Konzultace se odehrávají, jestliže se různé skupiny působící v jedné oblasti čas od času setkávají, aby se informovaly o svých aktivitách a plánech zakládání sborů a zavázaly se navzájem se za sebe modlit.

D. Čtvrtá úroveň: Příležitostná spolupráce, vytváření vztahů

Dochází k ní tam, kde se zorganizuje stálé sdílení informací a modliteb. Účastníci se dohodnou na spolupráci na určitých projektech s omezeným časovým trváním. Může jít např. o průzkum v rámci celého města nebo den modliteb a postu za nezasaženou městskou čtvrť.

E. Pátá úroveň: Stálá spolupráce, partnerství

Jestliže se několik sborů a organizací rozhodne spolupracovat při nastartování programu pro vyučování zakladatelů sborů nebo mezidenominační biblické školy, do níž budou všechny skupiny přispívat, je založeno partnerství. Sdílením svých prostředků založí každá z denominací více sborů a Boží království se bude šířit rychleji.

III. DESET VLASTNOSTÍ EFEKTIVNÍHO PARTNERSTVÍ

Tabulka 18.2 obsahuje deset vlastností efektivního partnerství. Zřejmě nejdůležitější kvalitou efektivních partnerství je důvěra mezi partnery. Právě tak nepřetrvávají partnerství, která nemají jasnou vizi nebo cíle. Partnerství, která chceme rozvíjet, se snaží saturovat celou cílovou oblast společenstvími misijně orientovaných křesťanů. Které rysy bylo nejtěžší vypěstovat v partnerstvích, ve kterých jste pracovali a s nimiž máte zkušenosti? Jestliže máte nějakou zkušenost s rozpadem partnerství, které z těchto vlastností v partnerství chyběly a přispěly tak k jeho rozpadu?

DESET VLASTNOSTÍ EFEKTIVNÍHO PARTNERSTVÍ

1. Efektivní partnerství se budují na důvěře, otevřenosti a vzájemném zájmu.

Partnerství je víc než koordinace, plánování, strategie a taktika.

2. Pokud má partnerství přetrvat, musí mít zprostředkovatele nebo koordinátora.

Je třeba mít někoho, komu byl ve shodě obou stran svěřen úkol partnerství uvést do života a udržovat jej.

3. Efektivní partnerství se rozvíjejí s cílem naplnit určitou vizi nebo úkol.

Úspěšná partnerství se soustředí spíše na *co* (cíle) nežli na *jak* (strukturu). Forma vždy následuje až za funkcí.

4. Efektivní partnerství začínají rozpoznáním potřeb lidí, které chceme zasáhnout sloužit jim.

Nezačínají sepsáním společného teologického dokumentu. Z těchto potřeb je třeba vypíchnout priority Božího království, překážky stavěné duchovnímu pronikání, zdroje, které máme k dispozici nebo které potřebujeme, realistické priority vedoucí k činům a na těch se shodnout.

5. Partnerství je proces, nikoli jednorázová záležitost.

Počátek, hledání a formování partnerství je často dlouhodobé. Dokonce i příliš předčasné zkušební setkání povede s velkou pravděpodobností k zániku vyhlídek na partnerství. V konečném důsledku je třeba osobní důvěra a ta se musí po nějaký čas budovat.

6. Udržet efektivní partnerství je ještě náročnější než ho začít.

Udržovat živou vizi, jasný cíl, dobrou komunikaci a uspokojivé výsledky vyžaduje velkou koncentraci a dlouhodobé oddání.

7. Efektivní partnerství se vytvářejí z partnerských služeb, které mají jasné identity a vize.

Každý z partnerů musí mít svou vlastní misijní vizi a žít jí. Jinak nebude moci porozumět tomu, jak „zapadá“ a přispívá do celkového obrazu a jaký užitek čerpá ze společného úsilí.

8. Efektivní partnerství uznávají, ba dokonce vyzdvihují odlišnosti v historii, vizi a službě partnerů.

Ale v konečném důsledku se partnerství musí více soustředit na to, co mají společného, jako např. vizi a hodnoty, cíle služby, než na rozdíly.

9. Efektivní partnerství se stále soustředí na konečné cíle a vize.

Nenechají se rozptýlit každodenními operativními požadavky. Je velmi snadné soustředit se na „prostředky“ a ne na „důsledky“.

10. Efektivní partnerství předvídají problémy a jsou na ně připravena.

Zabudujte do partnerství proceduru, s jejíž pomocí budete řešit změny, výjimky, zklamání, nenaplnění závazků – zkrátka cokoliv neočekávaného.

Poznámka: „Deset vlastností“ bylo převzato z přednášky Phila Butlera z Interdev.

Tabulka 18.2 Deset vlastností efektivního partnerství

OTÁZKY K ZAMYŠLENÍ, ZOPAKOVÁNÍ A APLIKACI

1. Jak můžete ve svém regionu začít navazovat vztahy a budovat důvěru s věřícími z jiných skupin?
2. Jak konkrétně mohou mít zakladatelé sborů z různých denominací působící v jednom městě užitek ze spolupráce na násobení sborů?
3. Jak se Bůh dívá na soupeření mezi evangelikálními křesťanskými skupinami?
4. Jaké vztahy by měli mít evangelikálové k neevangelikálním společenstvím ve svém regionu, především k „oficiálním“ církvím, jako je církev pravoslavná nebo římsko-katolická?

AKČNÍ PLÁN

1. Přemýšlejte, které sbory nebo organizace působící ve vašem regionu patří do vašeho vnitřního, druhého nebo třetího okruhu.
2. Znovu si projděte průzkum provedený ve vašem regionu a napište seznam sborů a služeb, které tam aktivně působí.
3. S vedoucími skupin uvedených v prvním a druhém okruhu navažte osobní kontakt a budujte s nimi vztahy. Začněte otázkou, jaká je jejich vize pro váš region.
4. Zvažte započítí konzultací, vytváření sítí nebo partnerství zaměřeného na naplnění vašeho regionu sbory.

LITERATURA

Butler, P. *Effective Partnerships*. Seattle, WA: INTERDEV, 1990.

Historický vliv církve v _____

HISTORIE KŘESŤANSTVÍ VE VAŠÍ ZEMI

☞ CÍL LEKCE

Cílem této lekce je pomoci účastníkům, aby získali historickou perspektivu role církve ve své zemi a aby se poučili z jejich vítězství i chyb.

☞ OSNOVA LEKCE

- [Liší se podle dané země]

☞ ŽÁDOUCÍ VÝSLEDKY

Po zvládnutí obsahu této lekce by každý účastník měl:

- Umět shrnout základy dějin církve ve své zemi a to, jaký vliv měla církev na celou společnost.
- Vědět, že Bůh v jejich zemi dlouhodobě pracoval a poučit se, jak jednotlivé generace věřících reagovaly na výzvu k získávání ztracených ve své generaci.
- Podílet se na službě zakládání sborů s hlubším oceněním úsilí předcházejících generací věřících.

☞ DOPORUČENÍ PRO INSTRUKTORY

Použijte kombinaci přednášky a diskuse. Nechte studenty prodiskutovat soustředné okruhy vztahů. Používáme opravdu tento přístup v osobním životě? Tato lekce je specifická pro každou zemi a měli by ji psát lidé z jednotlivých zemí. Materiál, který zde předkládáme, je jen návrhem osnovy, která má být vodítkem pro vaše vlastní studium této lekce. Délku vašeho textu omezte na max. 10 stran.

Je možné tuto lekci probrat tak, že necháte studenty přečíst si váš text a diskutovat o nejdůležitějších bodech textu a o tom, která poučení lze aplikovat v dnešní době.

Dejte studentům v závěru lekce čas, při němž budou chválit Boha a děkovat mu za křesťanské dědictví, které jim dal. Modlete se za to, aby církev v naší generaci byla solí a světlem lidem v této zemi a aby měla vliv na tento svět.

☞ POKYNY K NAPSÁNÍ TÉTO LEKCE

Tato lekce má pomoci zakladatelům sborů uvědomit si, že jsou součástí historického Božího hnutí ve své zemi a získat hlubší porozumění a povzbuzení z dosavadního úsilí o zakládání nových církví a sborů. Je shrnutím církevní historie v dané zemi a měli by ji psát věřící z této země. Poskytujeme zde návrh osnovy pro obsah lekce. Skvělým pramenem, který lze do této lekce zařadit, jsou vizuální pomůcky, jako např. mapy ukazující současnou pozici církve v zemi nebo historický růst církve.

Úvod

Seznamte studenty s cílem a rozsahem této lekce.

I. POČÁTKY KŘESŤANSTVÍ

Popište, kdy přišlo křesťanství poprvé do vaší země — odkud, kdo je přinesl?

- Jak celkově ovlivnilo společnost?
- Všimněte si, zda křesťanství dostalo institucionální formu a stalo se “státním náboženstvím”. Jak to ovlivnilo šíření evangelia ve vaší zemi?
- Promluvte o významných nebo klíčových křesťanech a mučednících.
- Jakým překážkám křesťané čelili? Jak je překonávali?

II. ŠÍŘENÍ KŘESŤANSTVÍ

Popište základní rysy šíření křesťanství od počátků po současnost.

- Která další křesťanská hnutí se dostala do vaší země po prvním příchodu evangelia – kdy? Kdo je působil? Jak?
- Jaký měla vliv na společnost a na šíření křesťanství?
- Popište důležitá období historie, během nichž byla církev pronásledována nebo prožívala velký růst, období, kdy měla velký vliv na společenské reformy nebo naopak neměla vliv zdánlivě žádný.
- Povšimněte si důrazu, který církev kladla na vysílání misionářů do dalších zemí, kdy jí ležely na srdci určité skupiny lidí nebo sociální služba. Jakým způsobem tyto věci uskutečňovala?

III. SOUČASNÝ STAV KŘESŤANSTVÍ

Popište současný stav církve.

- Co se v ní děje, pokud jde o růst, nové denominace, atd.?
- Jaký je současný vliv křesťanství ve vaší zemi ve srovnání s vlivem nekřesťanských nebo tradičních náboženství?
- Jaký vliv má nyní církev na společnost?
- Jakým hlavním problémům čelí při šíření evangelia?

ZÁVĚR

Vyberte základní poučení, která církev během své historie získala.

- Jak je lze aplikovat na úkol církve naplnit Velké Poslání v této generaci?
- Čím se mohou dnešní zakladatelé sborů nechat povzbudit nebo varovat?

LITERATURA/ODKAZY

Napište seznam pramenů, které jste použili při psaní textu. Přidejte seznam dalších materiálů, ze kterých lze získat další informace nebo v nich studovat dějiny křesťanství ve vaší zemi.